

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
SKRU ACADEMIC JOURNAL

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2557 Vol.7 No.2 July - December 2014

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัย และผลงานทางวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา ในสาขาวิชาต่างๆ
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้สาขาวิชาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น สังคมส่วนรวม และกระตุ้นให้เกิดการวิจัยการพัฒน่องค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

กำหนดออก

ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สำนักงาน

160 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ 074-336933 ต่อ 323

กต 13, 15

โทรสาร 0 7433 6940

Website : <http://www.skru.ac.th/skrujournal>

สถานที่พิมพ์

темการพิมพ์

24 ถ.ราษฎร์อุทิศ 1 ซอย 4 อ.เมือง จ.สงขลา

โทรศัพท์ 0 7431 2329

โทรสาร 0 7444 2389

www.tameprint@gmail.com

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ

ศาสตราจารย์อำนวยการ ยัสโยธา

รองศาสตราจารย์วรัณดี ธรรมโชติ

รองศาสตราจารย์วรสิทธิ์ มุทหเมธา

รองศาสตราจารย์ยาใจ โรจนวงศ์ชัย

รองศาสตราจารย์อมรรัตน์ แมกไม้รักษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ฤทธิภิรมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โกวิท จิตบรรจง

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.วินัย ประลัมภ์กาญจน์

ศาสตราจารย์ ดร.พวงเพ็ญ ศิริรักษ์

รองศาสตราจารย์กิตติ ตันไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเลิศ อภานุทัต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐลรัตน์ คงเรือง

อาจารย์สุกานดา จันทร์ทวี

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์นฤมล อัสวเกศมณี

พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวกรรณิการ์ เกศสุริยง

นางลัดดา อ่อนชนะนิต

นางสาวธรรศญา จุทอง

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต	หวันเหล็ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรีย์	จิ๋วพัฒนกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
รองศาสตราจารย์กิตติ	ตันไทย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
รองศาสตราจารย์ลำดวน	เกษตรสุนทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
รองศาสตราจารย์ยาใจ	โรจนวงศ์ชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษอริ	ยี่หมาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลิกา	ฉลากบาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา	จิตร์เกษมธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์	ฤทธาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ดร.ชุตตา	ประโมจน์ย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บรรณาธิการวารสาร

การส่งเสริมการศึกษา เพื่อการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีศักยภาพ โดยการสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้ด้วยการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต และความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างรู้เท่าทัน การสร้างปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างโอกาสอย่างเป็นธรรมให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง การวิจัยทางการศึกษาจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นกัน บทความวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา จำนวน 4 บทความ ได้แก่ เรื่อง แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดย ณัฐกิตติ์ ปานถาวร เรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดย ธชกร เทพสังข์ เรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์คอค(MIA) โดยเพียงฤทัย เทพอักษร เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายปัญหาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสัมพันธ์และความสามารถในการคิดอภิปรายของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร โดย อังคาร เทพรัตนันท์ นอกจากนี้สังคมไทยยังประสบปัญหาสารเสพติดที่แพร่ระบาดอย่างแพร่หลาย ในแหล่งต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่สถานศึกษา บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันสารเสพติด สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย ฐานาตย์ คงแก้ว เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติในการป้องกันสารเสพติดพร้อมๆ กับการเรียน ส่งผลให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองโดยไม่พึ่งสารเสพติด บทความวิจัย เรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดสงขลา โดย พิทยา สิริ ได้ศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยการดำเนินงานที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ นับว่าเป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ ท้ายเล่มนำเสนอบทความวิชาการ เรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อความสำเร็จพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร โดย สุปัญญาดา สุนทรนนท์ ที่ได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและอิทธิพลของปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาองค์กรของประเทศไทยในอนาคต

กองบรรณาธิการจึงขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกฉบับ ที่ได้อนุเคราะห์บทความและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำจนบทความมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทางกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้อ่านจักได้ใช้ประโยชน์จากบทความอย่างคุ้มค่ามากที่สุดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในสภาวะสังคมปัจจุบัน

รองศาสตราจารย์นฤมล อัครเวทมนต์
บรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สารบัญ

แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 1

Model of Educational Communications and Technology Center for
Education Network Center Under Pattani Primary Educational Service
Area Office 2

ณัฐกิตติ์ ปานถาวร

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม

ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 11

Development of the Electronic Book on the Unit of English Social and Cultures
to Enhance English Reading Comprehension for Matthayomsuksa I Students

ธชกร เทพสังข์

การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โดยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค (MIA) 20

A Study of English Reading Comprehension of Matthayomsuksa
III Students by Using Murdoch Integrated Approach (MIA)

เพียงอุทัย เทพอักษร

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายที่มีต่อผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสัมพันธ์ และความสามารถในการคิดอภิปราย

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร 31

The Effects of Cooperative Learning Activities Management Integrated with
Metacognitive Thinking on Learning Achievement in the Topic of Comparative
Quantities and Metacognitive Thinking Ability of Mathayomsuksa IV Students
of Suansri Wittaya School in Chumphon Province

อังคار เทพรัตนันท์

การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด สำหรับนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 44

The Development of Activities package to Promote Life Skills
in Prevention of Drug Abuse for Matayomsuksa 3 Students

ฐวานาตย์ คงแก้ว

สารบัญ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดสงขลา 53

The Key Success Factors of Small and Medium Enterprises (SMEs)

Entrepreneurs in Songkhla Province

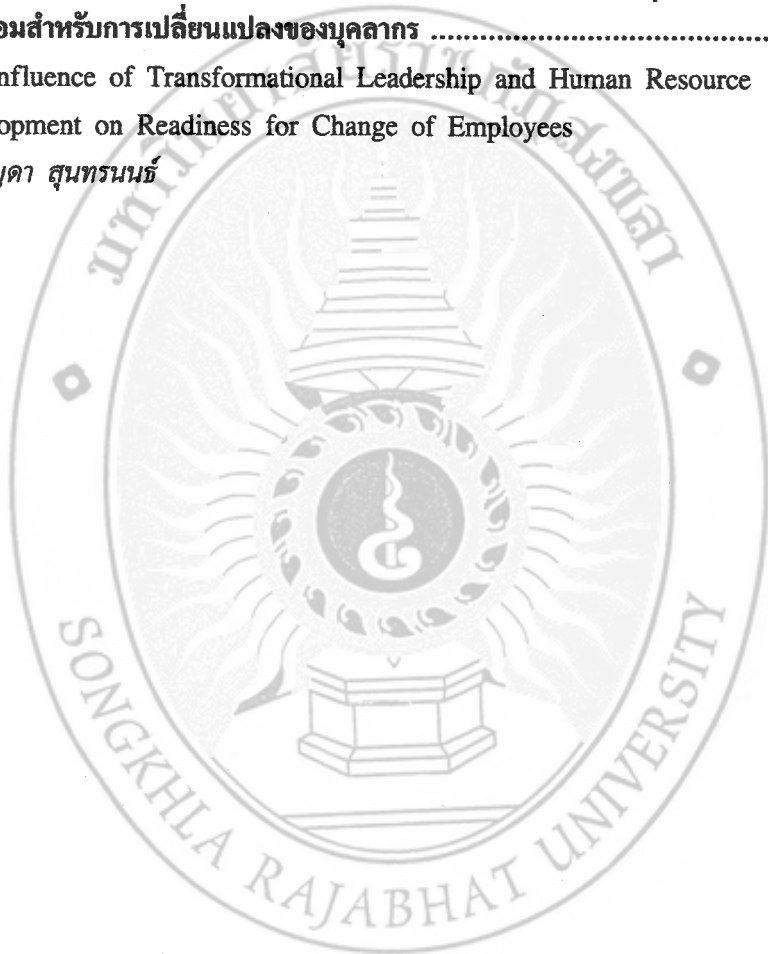
พิทยา ศิริ

อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ที่มีต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร 65

The Influence of Transformational Leadership and Human Resource

Development on Readiness for Change of Employees

สุบัญญัติ สุนทรนนท์

แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
Model of Educational Communications and Technology Center
for Education Network Center Under Pattani Primary Educational Service Area Office 2

ณัฐกิตติ์ ปานถาวร^{1*}

Natthakit Pantaworn^{1*}

^{1*}นิสิตปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี 11120

^{1*}Graduate Programmes Master of Education, School of Educational Studies,
Program in Educational Technology and Communications, Sukhothai Thammathirat
Open University, Nonthaburi, 11120

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์ 08-9976-6639 และ E-mail : Ja_sak_@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 และ 3) นำเสนอแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน และครู จำนวน 245 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 19 คน ซึ่งเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการและมีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน รับรองต้นแบบชิ้นงาน มีความคิดเห็นทุกด้าน ได้แก่ นโยบาย รายละเอียด เงื่อนไขการนำไปใช้ และลักษณะทางสถาปัตยกรรมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research was aimed at 1) studying the need for educational communications and technology center for education network center under Pattani Primary Educational Service Area Office 2, 2) finding out opinions of experts about the center, and 3) proposing a model of the center .

The study results revealed that 22 school administrators, 245 teachers and 19 experts on educational communications and technology who were the population of the sample group needed

and educational communications and technology center for education network center at the high level ; all the experts approved the model of educational communications and technology center at the highest level; three experts accredited the draft of the center and agreed with the policy in all aspects: details, conditions of application, and architectural characteristics of the center at the high level.

Keywords : Model of Educational communications and Technology Center for Primary Education

บทนำ

ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามีชื่อเรียกต่างกัน แต่ความหมายและหน้าที่เดียวกัน ได้แก่ ศูนย์สื่อการศึกษา หรือ Educational Media Center อาจเป็นคำใหม่สำหรับวงการศึกษาด้วย แต่เดิมเราใช้ชื่ออย่างอื่นเป็นศูนย์โสตทัศนศึกษาบ้าง หรือศูนย์เทคโนโลยีการศึกษบ้าง แต่ความหมายและกิจกรรมขององค์กรมีลักษณะเดียวกัน คือเป็นหน่วยงานวางแผน ผลิต และบริการสื่อการศึกษาและบุคคลในระดับการศึกษาต่างๆ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2546, น.959)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้มีการบริหารงานเป็นศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 9 ศูนย์เครือข่ายฯ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ระดับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้บริการแก่โรงเรียนในเขตความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งระบบ ส่งผลให้การพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบด้านสื่อการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาผู้เรียนทุกคนอย่างเต็มศักยภาพ โดยให้บริการการศึกษาหลายรูปแบบในแหล่งเดียวกัน เพื่อให้บริการแก่ครูผู้สอน นักเรียน และผู้สนใจอย่างเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งในปัจจุบันศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มี 9 ศูนย์เครือข่าย มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนยังไม่เพียงพอ และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ให้บริการด้านสื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังขาดความสะดวกในการใช้สื่อการเรียนการสอน มีปัญหาที่เกี่ยวกับบริการของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา และศูนย์เครือข่ายสถานศึกษายังขาดองค์ประกอบในการบริการด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาด้านต่างๆ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และพื้นที่ให้บริการที่เป็นทางการ และความพยายามแก้ไขปัญหาจากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบจำลองการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในช่วง พ.ศ.2543 ถึง พ.ศ.2547 ได้แก่ อิศรา ทุมเสน (2547, น.บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เหมาะสมในเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ธนะสา เฟื่องพุ่ม (2546, น.บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบศูนย์วิทยบริการเครือข่ายสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา และทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543, น.บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอ รูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

โดยสรุปจากผลการวิจัย ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจึงมีส่วนความสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาต้องให้ความสำคัญและดำเนินการจัดตั้งเพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และบริการสื่อเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการวิจัยที่กล่าวมาไม่สามารถนำผลการวิจัยมานำเสนอแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาเป็นหน่วยงานใหม่และมีความรับผิดชอบงานที่แตกต่างด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหาร ดังนั้นจึงควรมีแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เหมาะสมจึงจะนำไปดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากสภาพปัญหาข้างต้น ทำให้ไม่สามารถนำแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจากงานวิจัยที่ผ่านมา ในการใช้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้ ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อนำเสนอแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อความเหมาะสม และสอดคล้องกับองค์ประกอบของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาแบบจำลองการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

2.3 เพื่อนำเสนอแบบจำลองการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,388 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 121 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,267 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 19 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 3 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) รวมทั้งสิ้น 267 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 22 คน กลุ่มครูผู้สอน ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่สายงานการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 245 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในส่วนที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนนี้ ได้มาโดยวิธีการหาตัวอย่างตามสูตรการคำนวณของ Taro Yamane และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 19 คน ได้มาโดยผู้วิจัยคัดเลือกและเสนอรายชื่อ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และแบบประเมินต้นแบบชิ้นงานสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิรับรองต้นแบบชิ้นงาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินขั้นตอนดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น จากแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ อันประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 373 ชุด ได้รับคืนมา 267 ชุด คิดเป็นร้อยละ 71.58 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นได้ดำเนินการดังนี้

3.1.1 การส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง กำหนดระยะเวลา 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากตัวแทนฝ่ายวิชาการโรงเรียน

3.1.2 การจำแนกข้อมูล จากแบบสอบถามที่ได้ตรวจนับข้อมูลที่ได้มาแล้ว แยกเป็นสัดส่วนตามกลุ่มตัวอย่างแล้วพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม

3.1.3 การแปลผลข้อมูล เพื่อนำผลไปสร้างแบบทดสอบสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ โดยส่งด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ ให้อเวลาในการตอบ 2 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และรอการส่งกลับทางไปรษณีย์ แปลผลข้อมูลจากแบบสอบถามในรอบที่ 1 นำไปเรียงเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าให้ผู้เชี่ยวชาญ เมื่อครบกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และรอการส่งกลับทางไปรษณีย์ แปลผลข้อมูล รอบที่ 2 แสดงค่าทางสถิติ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากนั้นส่งรอบที่ 3 ซึ่งเป็นข้อความเดิมเช่นเดียวกับรอบที่ 2 แต่เพิ่ม

การแสดงค่าทางสถิติ และคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเองในรอบที่ 2 ถามผู้เชี่ยวชาญทั้งในรอบที่ 3 เพื่อทบทวนการตอบของตนเอง โดยส่งด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์และเก็บกลับโดยวิธีเดิม นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นต้นแบบชิ้นงาน คือ แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการประเมินต้นแบบชิ้นงานของผู้ทรงคุณวุฒิ

การรวบรวมข้อมูลจากข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา นำข้อมูลจากการศึกษาคูณและจากการศึกษาจากเอกสารต่างๆ พัฒนาเป็นต้นแบบชิ้นงาน พร้อมแบบประเมินต้นแบบชิ้นงานและหนังสือจัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการนำส่งด้วยตนเองและการนำส่งทางไปรษณีย์ กำหนดระยะเวลาการประเมิน 3 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและการนำส่งกลับทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล

4.1.1 ข้อมูลเบื้องต้น จากแบบสอบถามที่ใช้กับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครู ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ ในการแปลความหมายระดับความคิดเห็นจากการใช้ค่าน้ำหนักเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

4.1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล รอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดจากนั้นก็พัฒนาจากคำตอบดังกล่าว จัดสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญคืนแล้ว ผู้วิจัยจะนำคำตอบแต่ละข้อมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ สร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยใช้ข้อความเดียวกับแบบสอบถามรอบที่ 2 เพียงแต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2

4.1.3 ข้อมูลจากการประเมินต้นแบบชิ้นงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยแบบสอบถามปลายปิด โดยกำหนดข้อความแบบเลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้เขียนแสดงความคิดเห็นหรือตอบได้อย่างอิสระ ข้อมูลจากการประเมินต้นแบบชิ้นงานเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ใช้วิธีกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ การแปลผลข้อมูลใช้วิธีการเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการคำนวณค่าทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean- $\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - S.D.) ค่ามัธยฐาน (Median) และหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งผลการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องความเป็นไปได้เกี่ยวกับโครงสร้างด้านการบริหาร ด้านการบริการ ด้านวิชาการ และลักษณะทางสถาปัตยกรรมของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 2 และตอนที่ 3 ผลการรับรองต้นแบบชิ้นงานแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคำคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความต้องการแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกประเด็นอันได้แก่ (1) ด้านนโยบายของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (2) ด้านประโยชน์ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (3) ด้านประเภทของสื่อการสอนในศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (4) ด้านอาคารสถานที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (5) ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน (6) ด้านเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (7) ด้านบริการและการให้ความสะดวกของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อีกทั้งยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้คือมีความเป็นไปได้สูง เนื่องจากการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารศึกษานั้นเป็นที่ต้องการของครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการศึกษาไทยสู่อาเซียน ทั้งนี้จะต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากองค์กรต่างๆ จากภาครัฐและภาคเอกชน

ตอนที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญความเป็นไปได้เกี่ยวกับนโยบาย ประโยชน์ ประเภทสื่อการสอน สถานที่ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ เจ้าหน้าที่ การบริหารและความสะดวกงบประมาณ และการประเมินศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกันมากที่สุดและมาก

ตอนที่ 3 ผลการรับรองต้นแบบชิ้นงานแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ต้นแบบชิ้นงานแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผู้วิจัยได้สร้างต้นแบบชิ้นงานแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งมีสาระสำคัญแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 บทนำ ตอนที่ 2 รายละเอียดแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับนโยบาย ประโยชน์ประเภทของสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ของ

ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เจ้าหน้าที่ การบริการและความสะดวก งบประมาณของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การประเมินศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ตอนที่ 3 การนำแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาไปใช้ และวิธีการนำไปใช้ และตอนที่ 4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรม แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญเรื่องศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพในภาพรวมอยู่ในขั้นดีมาก รายละเอียดผลการรับรองมีดังนี้

ผลการประเมินตอนที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เกี่ยวกับนโยบายของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาเห็นด้วยมาก จำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับ 3.67 ($\bar{X} = 3.67$) ได้แก่ ปรัชญาของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา วัตถุประสงค์ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภารกิจของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และพันธกิจของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ผลการประเมินตอนที่ 2 รายละเอียดของแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เป็นแบบจำลองที่ดีมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับ 3.92 ($\bar{X} = 3.92$) ได้แก่ ประโยชน์ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประเภทของการเรียนการสอน อาคารสถานที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การจัดหาสื่อการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การบริการและให้ความสะดวกของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา งบประมาณของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การประเมินศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ผลการประเมินตอนที่ 3 เงื่อนไขการนำแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ด้าน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับ 3.67 ($\bar{X} = 3.67$) ได้แก่ ความเหมาะสมของเงื่อนไขของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และการรับรองต้นแบบชิ้นงานเกี่ยวกับการนำไปใช้

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมาก โดยประเมินจาก ตอนที่ 1 เกี่ยวกับนโยบายของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา เห็นด้วยมาก จำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับ 3.67 ($\bar{X} = 3.67$) รายละเอียดของแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นแบบจำลองที่ดีมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับ 3.92 ($\bar{X} = 3.92$) เงื่อนไขการนำแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมาก จำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับ 3.67 ($\bar{X} = 3.67$)

ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานเทคโนโลยีทางการศึกษา มีชื่อเรียกแตกต่างกันหลายชื่อ ดังที่ ทิมาขุวรรณ เอกบุตร (2548, น.65) เช่น (1) ศูนย์วัสดุอุปกรณ์การศึกษา (2) ศูนย์โสตทัศนศึกษา (3) ศูนย์โสตทัศนอุปกรณ์ (4) ศูนย์สื่อการศึกษา (5) ศูนย์บริการการศึกษา (6) ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฯลฯ แต่มีความหมายโดยรวม คือ ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หมายถึงสถานทีรวบรวมสื่อการสอน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์

ที่จำเป็นต่อการศึกษา โดยมีบริการ การผลิต การจัดเก็บ การจัดทา การฝึกอบรม และการบริการข้อมูลทางสารสนเทศและวิชาการอย่างมีระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน ผู้เรียน และบุคคลทั่วไป ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จากความหมายดังกล่าวทำให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

จากผลการวิจัยเรื่องการนำเสนอแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีประเด็นควรนำมาอภิปรายดังนี้ ลักษณะเด่นของต้นแบบชิ้นงาน แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ประกอบด้วย นโยบายของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประโยชน์ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประเภทสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อาคารสถานที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การจัดหาสื่อการเรียนการสอนของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสาร การกำหนดบทบาทหน้าที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การบริการและการให้ความสะดวกของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสาร งบประมาณของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การประเมินศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ความเหมาะสมของเงื่อนไขของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การนำแบบจำลองไปใช้ และมีการสร้างแบบจำลองในลักษณะของสถาปัตยกรรมอย่างละเอียดเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้จริงในอนาคต ส่วนของการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่ใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และใช้แบบสอบถามที่ถามผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษา และนำมาปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ สร้างแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ร่วมกับการศึกษาค้นคว้าจากหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยที่ผ่านมา รวมถึงประสบการณ์จากการศึกษาดูงานจากศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในระดับต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ได้เห็นถึงความสำคัญ และมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องความต้องการและความสำคัญของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เห็นความสำคัญและเห็นสอดคล้องกันถึงความจำเป็นและความสำคัญของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาซึ่งตรงกับ กนกวรรณ สนิทวรรณ (2551, น.15) ได้กล่าวโดยสรุปถึงความสำคัญของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ไว้ดังนี้ (1) เพื่อเป็นแหล่งรวมของสื่อการศึกษาทั้งหลาย สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน (2) เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้สื่อการศึกษาอย่างกว้างขวาง และช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูอาจารย์ นักเรียน และผู้สนใจทั่วไปเห็นความสำคัญของงานเทคโนโลยีทางการศึกษา และศูนย์

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (4) เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการบริการวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น (5) เพื่อให้ข้อสนเทศ คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับสื่อทางการศึกษา และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554, น.15) กล่าวถึงความสำคัญ องค์การเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามีความสำคัญในฐานะเป็นหน่วยกลางในการจัดระบบและออกแบบระบบ การผลิต การบริการ และการให้คำปรึกษาสื่อการศึกษาอย่างครบวงจร การพัฒนาบุคลากร และนวัตกรรมทาง เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จากผลการวิจัยเรื่องการนำเสนอแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. นโยบายของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ปรัชญาของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา วิสัยทัศน์ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ปณิธานของ ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และพันธกิจของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนขับเคลื่อน การปฏิบัติงานของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ได้รับความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย คณะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีความเห็นสอดคล้อง กันในระดับมาก

2. รายละเอียดของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ประโยชน์ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประเภทของสื่อการเรียนการสอน อาคาร สถานที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา การจัดหาสื่อการเรียนการสอน

2.2 บทบาทหน้าที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา

2.3 การบริการและให้ความสะดวกของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

2.4 งบประมาณของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

2.5 การประเมินศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

จากการสรุปผลได้รับคำตอบถึงความต้องการจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้บริหารสถาน ศึกษาและครูผู้สอน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก

3. เงื่อนไขการนำแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาไปใช้ ได้แก่ ความเหมาะสมของเงื่อนไข ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และการรับรองต้นแบบชิ้นงานเกี่ยวกับการนำไปใช้ จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามี ความเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก

4. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่าย สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 แสดงแบบด้านหน้า ด้านหลัง ด้านซ้าย และด้านขวา พื้นที่ภายในอาคาร หลังคา รูปตัดด้านหน้า ด้านข้าง โครงสร้างหลังคา และผังฐานราก เพื่อความ สะดวกในการนำไปใช้ในการดำเนินการก่อสร้างในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่าย สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

1. แบบจำลองที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ควรนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ ได้ด้วย
2. แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่ได้จัดทำขึ้นนี้ สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพพื้นฐานของหน่วยงานตามความเหมาะสม
3. การก่อสร้างควรคำนึงถึงสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จึงควรมีห้องละหมาดอยู่ในอาคาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรนำกระบวนการวิจัยในรูปแบบอื่นๆ ในหลายรูปแบบมาใช้ในการวิจัย เรื่อง แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
2. ควรมีการทำวิจัยในเรื่องนี้กับการจัดการศึกษาระดับอื่นๆ เพื่อจะได้แบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เหมาะสมกับการใช้งานจริงที่สุด เช่น ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารศึกษาระดับโรงเรียนทั้งโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสตามความเหมาะสม เพื่อจะได้แบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดในการใช้งานจริง หรือศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ให้บริการโรงเรียนในสังกัด
3. การนำผลการวิจัยไปใช้ ควรคำนึงถึงสภาพพื้นฐานของแต่ละหน่วยงานที่มีอยู่เดิม เช่น พื้นที่ อาคาร บุคลากร ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และอื่นๆ ตามความเหมาะสม
4. ควรมีการพิจารณาความเหมาะสมในการนำแบบจำลองศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ไปใช้กับศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทั่วประเทศว่าจะนำไปใช้ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สนิทวรรณ. (2551). ความต้องการศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับโรงเรียนเทคโนโลยีสยาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2554). ความสำคัญขององค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิมายุวรรณ เอกบุตร. (2548). รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาสำหรับสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2543). การนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนะสา เฟื่องฟุ้ง. (2546). การศึกษารูปแบบศูนย์วิทยบริการเครือข่ายสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสรา ทูมเสน. (2547). รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เหมาะสมในเขตพื้นที่ศึกษาคามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคม และวัฒนธรรม ในการพัฒนา
การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
Development of the Electronic Book on the Unit of English Social and Cultures to Enhance
English Reading Comprehension for Matthayomsuksa I Students

ธกร เทพสังข์^{1*}

Thachakorn Thepsung^{1*}

^{1*}นิสิตปริญญาโท ครุศาสตรบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวิชาการและงานอาชีพ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

^{1*}Graduate Programmes Master of Education, Teaching English for Academic
and Occupational Purposes, Suratthani Rajabhat University, Suratthani

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์ 08-4059-2249 และ E-mail : thachkorn@live.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากแพรกวิทยาคม อำเภอปากแพรก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 31 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านแบบปรนัยมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.2-0.8 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.2-1.0 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานใช้สถิติทดสอบที แบบกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยพัฒนามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.55/82.80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73

คำสำคัญ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

Abstract

The purposes of this research were to develop an Electronic Book on the unit of English for Social and Cultures to enhance English Reading Skill and to compare the learning achievement between pretest and posttest of using an Electronic Book. The participants were 31 students of

Matthayom 1 Pakpraek Witthayakom School in the first semester of the academic year 2012 chosen by simple random sampling. The instruments of the research consisted of an Electronic Book on the unit of Social and Cultures, and 30 items for pre-test and post-test. Its difficult were 0.2-0.8. Its discriminating on indices between 0.2-1.0 and its reliability was 0.80. Analysis of data by mean, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The results of the research were as follows, The efficiency of An Electronic Book used in the study was 83.55/82.80, which was higher than the specified standard criteria of 80/80. The learning achievement after applying the electronic book was increased significantly at 0.05 level. The students' satisfaction towards using an Electronic Book was overall in high level with the mean was 4.46 and standard deviation was 0.73

Keywords : Electronic Book, English Reading Comprehension

บทนำ

ในยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาเป็นศูนย์กลางสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลหรือข่าวสารจากแหล่งหนึ่ง ไปสู่อีกแหล่งหนึ่ง เป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นภาษาระหว่างประเทศ (International Language) คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้หากมีความรู้ภาษาอังกฤษ และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตอีกด้วย ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งคนไทยเราในปัจจุบันนิยมเรียนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งโรงเรียนและสถาบันต่างๆ ต่างก็ตอบสนองความต้องการของสังคมด้วยการเปิดโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับการจัดการศึกษาของไทยกำลังก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติในระดับสากล อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นหนึ่งในสมาชิกสมาคมอาเซียน ซึ่งล้วนแล้วต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางอย่างเห็นได้ชัดมากยิ่งขึ้น อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระ กำหนดไว้ว่า กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ 2544, น.1) ด้วยเหตุนี้ ภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ การอ่านนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะการอ่านเป็นการรับประสบการณ์พื้นฐานในการที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักแก้ปัญหา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมากกว่าทักษะอื่น เพราะผู้เรียนไม่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ การอ่านจึงมีความสำคัญ นักเรียนที่มีความสามารถทางการอ่านจะประสบความสำเร็จในการศึกษา กล่าวได้ว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญมากที่สุดหนึ่งของการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนในประเทศที่ภาษาอังกฤษไม่ได้เป็นภาษาพูดโดยทั่วไปแล้ว การอ่านเป็นทักษะที่ฝึกฝนได้มากกว่าทักษะอื่นๆ เพราะไม่จำเป็นต้องอาศัยเจ้าของภาษาเหมือนการฟังและการพูด ผู้อ่านสามารถอ่านได้ด้วยตนเอง ความสำคัญของการอ่านในสังคมที่มีวิทยาการเจริญก้าวหน้าเช่นในปัจจุบันนี้มีมากจนกล่าวได้ว่า

คนที่ขาดความสามารถในการอ่าน ก็เหมือนคนที่ถูกจำกัดอยู่ในโลกแคบๆ เพราะความสามารถในการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ โดยเฉพาะการอ่านภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ และวิทยาการใหม่ๆ มากกว่าภาษาอื่นๆ

นอกจากนี้ เสวตลักษ์ณ์ รัตนวิษซ์ (2541, น.85) ยังให้ความเห็นว่าการอ่านเป็นทักษะที่สามารถเชื่อมโยงบูรณาการกับทักษะทางภาษาอื่นๆ ได้ง่ายกว่าด้านการฟัง การพูด และการเขียนเพราะผู้อ่านย่อมดึงเอาข้อมูลจากสิ่งที่อ่านเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารกับผู้เขียนได้ ดังนั้นทักษะการอ่านจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เครื่องมือในการหาความรู้เพิ่มเติมในระดับสูงขึ้น แม้ว่าการศึกษาก็มีการใช้สื่อทางการเรียนรู้ที่ทันสมัยเพียงใด แต่เมื่อเทียบกับการอ่านแล้วก็ยังคงมีความสำคัญน้อยกว่า เพราะการศึกษาค้นหาความรู้ด้วยการอ่านเป็นวิธีที่สะดวกและทำได้ภายในระยะเวลาอันสั้น เอกสารการอ่านหาได้ง่าย ผู้อ่านจะใช้เวลาใดอ่านก็ได้ สำหรับคนที่รักการอ่านนอกจากจะทำให้มีความรู้ความสามารถด้านการตีความ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และหล่อหลอมให้เป็นคนที่รอบรู้แล้ว การอ่านยังนำความสุขมาสู่ผู้อ่านอีกด้วย

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ทางเทคโนโลยีการศึกษาที่เป็นสื่อสำเร็จรูปยุคใหม่ (New Programmed Instructional Media) ชนิดหนึ่งที่มีการจัดระบบการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมเสริมการเรียนรู้อย่างดี ผู้อ่านสามารถอ่านและเรียนรู้เนื้อหาสาระได้ตามความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ฝึกทักษะหรือแบบฝึกหรือข้อคำถามสำหรับผู้อ่านหรือผู้เรียนสามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองจากโปรแกรมที่มีในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานรหัสวิชา ๐21102 ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากแพรกวิทยาคม ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีความเบื่อหน่ายการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะไม่เข้าใจในภาษาและมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่ำลง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ประเทืองสุข ยังเสถียร (2542, น.68) ที่พบว่าความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนรัฐบาลเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดเช่นเดียวกับการวิจัยของ อารี หลงสมบุญ (2542, น.85) และปิยวรรณ ทองอนันต์วงศ์ (2548, น.5) พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนรัฐบาลที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่นั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด สาเหตุและปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดจากผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าในการฝึกอ่าน และอาจมีสาเหตุมาจากวิธีการสอนที่ไม่เหมาะสม ดังคำกล่าวของ กาญจนา จันทะดวง (2542, น.54) ที่กล่าวว่าครูส่วนใหญ่ไม่สามารถนำเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ครูส่วนใหญ่มุ่งเน้นบรรยายไม่ว่าจะสอนทักษะใดก็ตาม ครูผู้สอนจะอ่านข้อความให้นักเรียนฟัง แล้วก็อธิบายคำศัพท์พร้อมกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ค่อนข้างยากไปจนจบบทเรียน แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัดท้ายบท ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความเคยชินกับการทำตามคำสั่งตลอดเวลา นอกจากนั้นครูผู้สอนไม่รู้จักวิธีที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ จึงก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เสวตลักษ์ณ์ ฉายะนุระกุล (2546, น.95) ที่กล่าวว่าวิธีการสอนและบรรยากาศในชั้นเรียนที่น่าเบื่อไม่สามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาการอ่านได้ เพราะขาดความตื่นตัวและไม่สามารถติดตามเรื่องที่กำลังอ่านได้

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 7 เรื่อง โดยผู้วิจัยคาดว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบไปด้วยภาพเคลื่อนไหว เสียง ข้อความเพื่อสื่อประกอบการเรียนการสอน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จะสร้างความเข้าใจให้นักเรียน เกิดความอยากเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน และทำให้นักเรียนมีความรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้น และเพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนภาษาอังกฤษในหน่วยการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หน่วยการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากแพรกวิทยาคม อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 61 คน ซึ่งกำลังเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองได้มาโดยการใช่วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 31 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย ได้แก่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 เล่มแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านแบบปรนัย (Multiple Choices) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 50 นาที ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่ใช้ทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ด้านเนื้อหาและ การดำเนินเรื่อง ด้านภาพเสียงและการใช้ภาษา ด้านเทคนิคการออกแบบและการจัดการในบทเรียน จำนวน 15 ข้อ

3. การสร้างและหาคูณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและทดลองคุณภาพขั้นทดลองรายบุคคลและทดลองกลุ่มย่อย และนำไปแก้ไขปรับปรุงก่อน

นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย (Multiple Choices) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ วัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่ใช้ทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สร้างขึ้นโดยผ่านการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบโดยการหาค่าดัชนีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2 - 0.8 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.2 - 1.0 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

3.3 แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สร้างขึ้นแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของโครงสร้างคำถามและรูปแบบของภาษาและนำมาวิเคราะห์

4. ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากแพรกวิทยาลัย อําเภอดอนสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 61 คน ซึ่งกำลังเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนปากแพรกวิทยาลัย อําเภอดอนสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 31 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ที่ได้มาโดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4.1 ตัวแปรในการศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังต่อไปนี้ คือ

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อสังคม และวัฒนธรรมในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2 ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ในชั่วโมงสอนปกติวันละ 1 ชั่วโมง โดยทำแบบทดสอบก่อนเรียนใช้เวลา 1 ชั่วโมง จากนั้นเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ และทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 18 ชั่วโมง

4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่นำมาสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ21102) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พุทธศักราช 2551 ซึ่งใช้หน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมซึ่งประกอบด้วย 3 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 Education and Future Career

หน่วยที่ 2 Shopping

หน่วยที่ 3 Life at Home

4.4 สมมติฐานของการวิจัย

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาเพื่อสังคมและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากแพรกวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 31 คน ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นมา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.55/ 82.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมสามารถใช้แก้ปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เท่ากับ 25.65 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 14.48 และผลต่างเฉลี่ยของคะแนนทั้ง 2 ครั้ง มีค่าเท่ากับ 11.17 คะแนน แสดงว่าความสามารถในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ที่กำหนดไว้
3. นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 คะแนน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง (2) ด้านภาพเสียงและการใช้ภาษา และ (3) ด้านเทคนิคการออกแบบและการจัดการในบทเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากทั้ง 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37, 4.44 และ 4.56 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการหาค่าประสิทธิภาพ 83.55/82.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องนวัตกรรมการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยที่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เรียนเมื่อจบบทเรียนแล้วทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ววิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูที่เรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง “นวัตกรรมการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ” หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถทบทวนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ตามความสนใจ และยังสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. จากผลการวิจัยข้อที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเนื้อหาเหมาะสมกับระดับ วัย และความสามารถของผู้เรียน เพราะภาษาและวัฒนธรรมต่างก็มีความสัมพันธ์กัน การเรียนภาษาอังกฤษในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจง่ายขึ้นในการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่มีเนื้อหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมสอดแทรกซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง และเป็นพื้นฐานของการอ่านภาษาอังกฤษ ด้านบริบททางด้านสังคมสำหรับผู้อ่านจะประกอบไปด้วยวัฒนธรรม ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานของผู้เรียน รูปแบบทางภาษา รวมไปถึงสภาพแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาและการสอนอ่านในโรงเรียน ดังนั้นการสอนอ่านภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศเปรียบเสมือนได้ว่าเป็นการสอนทางด้านวัฒนธรรมไปด้วย

ด้วยคุณสมบัติของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติสัมพันธ์ได้อย่างเต็มที่ เป็นการสื่อสารกันแบบสองทาง ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับ Shand (2002) ได้ทำการศึกษา การผสมผสานซอฟต์แวร์นิทานอิเล็กทรอนิกส์ในการสอนฝึกฝนการเรียนรู้ ครูระดับชั้นประถมศึกษาผู้ด้านครุศาสตร์ การจัดระบบและการบริหาร การศึกษาแนวนี้ได้แก้ไขความไม่สมดุลระหว่างบทบาทของผู้สอนและอุปกรณ์สารสนเทศ และการให้ความสำคัญกับการตัดสินใจของผู้สอนด้วยทัศนคติในการเลือกใช้และทำให้เกิดการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรณีศึกษา 3 ประการ ที่กระตุ้นให้ผู้สอนประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์นิทานอิเล็กทรอนิกส์กับแบบฝึกหัดในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนุกสนานและเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เด็กนักเรียน ทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีความน่าสนใจ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและเกิดองค์ความรู้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

3. จากผลการวิจัยข้อที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ย 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก คือ ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจ เฉลี่ย 4.37 ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา ผู้เรียนมีความพึงพอใจ เฉลี่ย 4.44 ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก และด้านเทคนิคการออกแบบและการจัดการในบทเรียน เฉลี่ย 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งประกอบ

ไปด้วยภาพ แสง สี นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานเหมือนเล่นเกม ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายและดึงดูดความสนใจ สามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ พิสุทธา อาริราษฎร์ (2549, น.178) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ถ้าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อสื่อ จะเป็นผลทำให้ผู้เรียนยอมรับและตอบสนองการเรียนด้วยความเต็มใจ โดยการสนใจในการเรียนหรือการร่วมกิจกรรม ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้น แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถสนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนจนเกิดความพึงพอใจ

สรุป

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปากแพรกวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 31 คน ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.55/82.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 80/80 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรมสามารถใช้แก้ปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เท่ากับ 24.84 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 14.48 และผลต่างเฉลี่ยของคะแนนทั้ง 2 ครั้ง มีค่าเท่ากับ 10.35 คะแนน แสดงว่าความสามารถในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสังคมและวัฒนธรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 คะแนน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ด้านภาพเสียงและการใช้ภาษา และ ด้านเทคนิคการออกแบบและการจัดการในบทเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากทั้ง 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37, 4.44 และ 4.56 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรฝึกทักษะพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ให้กับนักเรียนก่อน เพื่อนักเรียนจะได้มีทักษะและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเหมาะสม

1.2 ต้องมีครูผู้สอนคอยควบคุมดูแล แนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

1.3 ครูผู้สอนควรมีทักษะในการใช้และแก้ปัญหาโปรแกรม หากเกิดปัญหาระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ต้องสามารถแก้ไขปัญหาหรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้

- 1.4 ต้องจัดการติดตั้งหูฟังติดอยู่กับเครื่อง เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบโต้ด้วยการฟังได้
- 1.5 การเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในการศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง ดังนั้นควรมีการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีให้นักเรียน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
  - 1.1 ควรสร้างสื่อต่างๆ เช่น วิดีทัศน์ และสไลด์ ประกอบการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สื่อการสอนมีความน่าสนใจ
  - 1.2 เพื่อนำหลักการไปใช้ประกอบการสร้างนวัตกรรมประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
  - 1.3 ควรมีการวิจัยด้านเทคนิคการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในด้านต่างๆ เช่น สี และ ขนาด ตัวอักษรที่ใช้ในบทเรียน ภาพประกอบทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ตลอดจนเสียงประกอบที่ใช้ในบทเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). การจัดการเรียนรู้อ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). หลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา จันทะดวง. (2542). พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษ. สกลนคร: โครงการผลิตเอกสารและตำรา
สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ปิยวรรณ ทองอนันต์วงศ์. (2548). ผลการสอนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการบูรณาการของ
เมอร์ค็อก (MIA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรธานี.
- ประเทืองสุข ยิ่งเสถียร. (2542). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน
หลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539 ในโรงเรียนรัฐบาลเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เสาวภา ฉายะบุรกุล. (2546). วิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน อินโดไชน่า.
- เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ. (2545). ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องนวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียน
เป็นสำคัญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2541). เอกสารคำสอนหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ:
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี หลงสมบุญ. (2542). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน
หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ในโรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Shand, C.J. (2002). Primary school teachers integrate electronic storybook software into their
teaching/learning practices through addressing issue of pedagogy. Organization and
management. Sydney: University of Western Sydney.

การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค (MIA)
A Study of English Reading Comprehension of Matthayomsuksa III Students
by Using Murdoch Integrated Approach (MIA)

เพียงฤทัย เทพอักษร^{1*}

Phiengruthai Thepaksorn^{1*}

^{1*}นิสิตปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต การสอนภาษาอังกฤษเพื่อวิชาการและงานอาชีพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

^{1*}Graduate Programmes Master of Education, Teaching English for Academic
and Occupational Purposes, SuratthaniRajabhat University

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์ 09-5531-7775 และ E-mail : kunkroozendai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค (Murdoch Integrated Approach) และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ23101 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดอคแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this research were: to study the ability in English reading for comprehension of Matthayomsuksa III students before and after being taught by Murdoch Integrated Approach (MIA) and to study the students' satisfaction by Murdoch Integrated Approach.

The research sample was chosen by simple random sampling, consisted of 30 students of Matthayomsuksa III students of Aolukphachason School being enrolled in the first term of the 2013 academic year. The instruments of the experiment consisted of five lesson plans taught by Murdoch Integrated Approach pre-test and post-test of English reading for comprehension and a questionnaire was conducted after the completion of all the lessons. The data were analyzed by means, standard deviation and t-test dependent. The research result were the students' ability in English reading for comprehension after the learning was higher than that before at the significant level of 0.01 and the students' satisfaction taught by Murdoch Integrated Approach was at a high level.

Keywords : Murdoch Integrated, Approach English reading for comprehension satisfaction

บทนำ

ในปัจจุบันโลกเข้าสู่ในยุคไร้พรมแดน เทคโนโลยีด้านต่างๆ เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้อยู่ในสังคมโลกจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวทันอยู่เสมอเพื่อการปรับใช้กับการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในการพัฒนาตนเองนั้น ต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการแสวงหาความรู้และพัฒนาความคิด นั่นก็คือ ภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาอังกฤษถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนการเข้าถึงวิทยาการต่างๆ อันทันสมัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการติดต่อสื่อสารและในการตอบสนองความเป็นภาษาสากลหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้ระบุถึงความสำคัญมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสาระเรียนรู้แกนกลาง ตลอดจนคุณภาพของผู้เรียนไว้ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น.1)

การอ่านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ การอ่านเป็นการส่งเสริมให้คนมีความคิดฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมก็จะเพิ่มพูน จนทำให้เป็นคนฉลาดรอบรู้ได้นอกจากนี้การอ่านยังก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคคล ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และมีส่วนผลักดันให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปได้เร็วขึ้น การอ่านถือเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน ที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะโอกาสในการใช้ทักษะการฟัง การพูด และการเขียนน้อยกว่าการอ่าน อีกทั้งการอ่านยังเป็น

เครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่ความรู้ที่พึงประสงค์ ทำให้ได้รับรู้ข่าวสารเสริมสร้างความคิดและประสบการณ์ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเองได้ตลอดเวลา (มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์, 2548, น.19)

จากประสบการณ์ในการสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ จังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 พบว่าการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.53 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2554 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 27.43 ปรากฏว่าผลคะแนนเฉลี่ยลดลง คิดเป็นผลต่างอยู่ที่ -0.90 นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ ปีการศึกษา 2555 ผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษเนื่องจากไม่มีความหมายของคำศัพท์อีกทั้งมีความสามารถในการตีความหมายของประโยคความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่อ่านอยู่ในระดับน้อย ทำให้ผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำ (โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์, 2555, น.4) การที่ผู้เรียนส่วนมากขาดความสามารถในทักษะการอ่านอาจเป็นเพราะผู้สอนยังขาดวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสม อันจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านเพิ่มขึ้น

จากความสำคัญของทักษะการอ่านและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องหาวิธีการและแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการสอนอ่านโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค (Murdoch Integrated Approach) หรือ MIA เป็นวิธีการที่นำเสนอวิธีหนึ่ง เพราะเป็นวิธีการสอนที่คิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้พัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นวิธีการสอนอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ในการเรียนการสอน ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด ผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะและเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน (Facilitator) ในกรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าใจหรือประสบปัญหาการเรียนการอ่านด้วยวิธีนี้ ผู้เรียนจะมีการอภิปราย แสดงความคิดเห็น เพื่อแสดงความสามารถในการสื่อความหมายตลอดเวลา (นรินทร์ โพธิ, 2549, น.3-4) นอกจากนี้ การอภิปรายที่ใช้การอ่านโดยวิธี MIA ก็จะมีการผสมผสานทักษะทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งถูกถ่ายโอนข้อมูลให้อยู่ในรูปของตาราง แผนภูมิ กราฟ แผนที่ หรือเสนอในรูปของการเขียนอย่างอื่นที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการทักษะภาษา 4 ทักษะเข้าด้วยกัน (Murdoch, 1986, pp.9-15) ผู้วิจัยคาดหวังว่าหากนักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านตามขั้นตอนการสอนอ่านตามวิธีการดังกล่าวแล้ว จะทำให้ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนพัฒนาขึ้นและสร้างค่านิยมการเป็นนักอ่าน ตลอดจนการฝึกให้ผู้เรียนใฝ่ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การปรับใช้ตามสภาพการณ์จริงต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แผนการวิจัยแบบมีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest Posttest Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๑23101 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวน 435 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๑23101 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผนๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค ที่สร้างตามแบบมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 15 ข้อ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมี 7 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) ศึกษาหลักสูตรคู่มือครู มาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
- 3) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค
- 4) สร้างแผนการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค
- 5) ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญอีกจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาหาความเที่ยง และความตรงของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) ตามประเด็น 5 ประเด็น

คือ ความเหมาะสมของเนื้อหาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ความเหมาะสมด้านเวลา ความเหมาะสมของสื่อการสอน และความเหมาะสมด้านการวัดและการประเมินผลโดยมีเกณฑ์ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2550, น.61)

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนี้มีความสอดคล้องตามประเด็นที่ต้องการวัด
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนี้มีความสอดคล้องตามประเด็นที่ต้องการวัด
- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนี้ไม่มีความสอดคล้องตามประเด็นที่ต้องการวัด

จากนั้นนำผลมาพิจารณา หากค่าของ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อความนั้นมีความเที่ยงตรงตามประเด็นที่ต้องการวัด หากค่าของ IOC ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าข้อความนั้นใช้ไม่ได้ควรตัดทิ้งหรือแก้ไข

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้มาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบทดสอบความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด

4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน 9 ขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารต่างๆ

3) สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

4) กำหนดวิธีการวัดหรือวิธีการทดสอบโดยผู้วิจัยเลือกแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ

5) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งครอบคลุมตัวชี้วัด เกี่ยวกับคำศัพท์ ไวยากรณ์ การแปลความ ขยายความ ตีความ และสรุปความ

6) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อลงความเห็นว่าคุณสมบัติข้อสอบแต่ละข้อสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2550, น.61)

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนี้มีความสอดคล้องตามตัวชี้วัด
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนี้มีความสอดคล้องตามตัวชี้วัด
- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนี้ไม่มีความสอดคล้องตามตัวชี้วัด

จากนั้นนำผลมาพิจารณา หากค่าของ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัด และหากค่าของ IOC ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ไม่ได้ควรตัดทิ้งหรือแก้ไข

7) ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

8) นำแบบทดสอบที่แก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ23101 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นมีค่าไม่น้อยกว่า 0.7 จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

9) จัดทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจฉบับสมบูรณ์ จำนวน 30 ชุด เพื่อนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 แบบสำรวจความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านผู้สอน ในการสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาการสร้างแบบวัดความพึงพอใจจากเอกสารต่างๆ และศึกษาแนวการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543, น.66-116)

2) สร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 20 ข้อ

3) กำหนดค่าน้ำหนักการให้คะแนน แบบวัดความพึงพอใจแต่ละข้อคำถามดังนี้

ในกรณีข้อคำถามหรือรายการเชิงนิมิต

ระดับ 5 ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง พอใจระดับมากที่สุด

ระดับ 4 ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง พอใจระดับมาก

ระดับ 3 ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง พอใจระดับปานกลาง

ระดับ 2 ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง พอใจระดับน้อย

ระดับ 1 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง พอใจระดับน้อยที่สุด

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.67-71)

4) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบวัดความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดโดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2550, น.61)

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนี้ไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

จากนั้นนำผลมาพิจารณา หากค่าของ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อความนั้นมีความเที่ยงตรงตามประเด็นที่ต้องการวัด หากค่าของ IOC ต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าข้อความนั้นใช้ไม่ได้ควรตัดทิ้งหรือแก้ไข

5) ตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ โดยนำแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ23101 โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน จำนวน 20 ข้อ

6) นำแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ ไปตรวจสอบคุณภาพเพื่อหาความเที่ยงของแบบวัดความพึงพอใจด้วยการใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ยุทธ ไกยวรรณ, 2550, น.61)

7) จัดทำแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์ จำนวน 15 ข้อ จำนวน 30 ชุด เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้มีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แต่ละแผนใช้เวลาเรียนครั้งละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 15 ชั่วโมง ทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง และหลังเรียน 1 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 17 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรพุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเลือกหน่วยการเรียนรู้เรื่องที่เหมาะสม สอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ทักษะการอ่านและคัดเลือกเนื้อหาจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเนื้อหา 5 เรื่อง ดังนี้ คือ Inside The Great Wall, Healthy Foods, The Octopus, Practice Makes Perfect และ Disco Fever

5. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจต่อวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค (MIA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผู้วิจัยได้นำเสนอผล ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 8.37 หลังเรียนเท่ากับ 18.80 เมื่อนำไปทดสอบค่าที (t - test Dependent) มีค่าเป็น -14.97 ซึ่งแสดงว่าคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค เป็นวิธีการสอนอ่านที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเต็มที่ นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจและความรู้อย่างมีความหมายต่อตนเองด้วยขั้นตอนการสอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นถามคำถามนำก่อนการอ่าน (Asking priming questions) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะตั้งคำถามหรือข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้น และก่อให้เกิดการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ก่อนที่จะอ่านเรื่องนั้นๆ เท่ากับว่าเป็นการโน้มน้าวให้ผู้เรียนสนใจเรื่องที่จะอ่านในโอกาสต่อไป การอภิปรายร่วมกันเป็นกระบวนการคาดคะเนล่วงหน้าว่าเรื่องที่จะอ่านนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร คำถามนำยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงขับ (Drive) ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน นั่นคือการกระตุ้นผู้เรียนด้วยปัญหาที่คั่งค้างไว้ในใจผู้เรียน หลังการอภิปรายร่วมกันว่าสิ่งที่พวกเขาเดากันไว้นั้นเป็นการเดาที่ถูกต้องมากน้อยเพียงใด จึงเป็น

เรื่องที่ดีที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงขับอยากจะอ่านเพื่อหาคำตอบให้ตนเอง ผลจากการศึกษาพบว่าผู้เรียนสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและคาดคะเนเรื่องที่อ่านได้ พอถึงเวลาอ่านจริงผู้เรียนทุกคนก็พยายามจะค้นหาคำตอบตามที่พวกตนคิดคำตอบไว้ล่วงหน้า นั่น ตรงกับเรื่องที่จะอ่านหรือไม่

1.2 ขั้นหาความหมายของคำศัพท์ (Finding the meaning of vocabularies) สำหรับขั้นตอนนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจว่าคำศัพท์บางคำที่เป็นตัวบ่งชี้ความหมาย (Keywords) นั้นผู้เรียนมีความเข้าใจถูกต้องแล้วหรือยัง คำบางคำผู้เรียนอาจจะรู้ความหมายแล้ว หรือคำบางคำหากมีความหมายหลายอย่าง ผลจากการศึกษาพบว่าผู้เรียนสามารถหาความหมายคำศัพท์ที่กำหนดไว้ในใบความรู้จากพจนานุกรม และสามารถเลือกความหมายของคำศัพท์ให้สอดคล้องกับเรื่องที่อ่านได้ ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่องมากขึ้น

1.3 ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง (Reading the text) ผู้สอนแจกบทอ่าน (The text) ให้ผู้เรียนอ่านตามเวลาที่กำหนดให้ ซึ่งในเนื้อหานี้จะแตกต่างกับเนื้อหาปกติคือ จะมีคำถามย่อยแทรกอยู่ในเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำสรรพนามในเนื้อเรื่อง อันจะเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านเรื่องได้เข้าใจขึ้นแล้ว ยังจะช่วยทำให้ผู้เรียนต้องใช้ความคิดตลอดเวลา และต้องพยายามทำความเข้าใจเรื่องโดยตลอดด้วย นอกจากนั้นยังพบว่าจากการกระตุ้นผู้เรียนด้วยวิธีนี้ ผู้เรียนจะมีแรงขับในการเรียนรู้มากขึ้น เนื้อเรื่องและคำถามในเรื่องจะเป็นสิ่งเร้า (Stimulus) การที่ผู้เรียนเขียนตอบคือ การตอบสนอง (Response) และได้รับแรงเสริม (Reinforcement) จากการเฉลยคำตอบในตอนหลัง ผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนสามารถอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนดแล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำสรรพนามในเนื้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง

1.4 ขั้นทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง (Understanding the text) เป็นขั้นที่จะใช้ทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้ดี คือ การให้ผู้เรียนเติมข้อความจากประโยคปลายเปิดที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยผู้เรียนเขียนเติมประโยคเหล่านั้น ให้เป็นประโยคข้อความที่สมบูรณ์ตามเนื้อเรื่องที่อ่าน (A Sentence Completion Exercise) และการให้ผู้เรียนเติมข้อความนั้น ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าผู้เรียนจะไม่สามารถไปลอกประโยคจากเนื้อเรื่องมาตอบได้แต่หากผู้สอนคิดว่าความสามารถของผู้เรียนไม่สามารถที่จะใช้ภาษาและสำนวนของตัวเองได้ อาจจะแก้ไขโดยวิธีเลือกประโยคที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง (Main Idea) มาเป็นประโยคที่ให้ผู้เรียนเติมใจความสมบูรณ์แทนก็ได้ นอกจากเป็นการฝึกการอ่านแล้ว การเขียนของผู้เรียนก็ได้รับการพัฒนาด้วยพร้อมกันผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดแบบปลายเปิดได้ โดยที่นักเรียนตอบคำถามหรือเติมข้อความได้สมบูรณ์โดยใช้ภาษาของตนเอง

1.5 ขั้นถ่ายโอนข้อมูล (Transferring information) เป็นขั้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนนำความรู้ หรือข้อมูลที่ได้อ่านมาเสนอใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น อาจจะให้ นำความรู้หรือข้อมูลที่ได้อ่านมาเสนอใหม่ในรูปแบบตารางแผนภูมิ กราฟ หรือแผนที่ อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความเหมาะสมของข้อมูล หากผู้เรียนทำได้ก็ย่อมแสดงว่าผู้เรียนจับประเด็นสำคัญๆ ได้ กิจกรรมแบบนี้ น่าสนใจมากตามความคิดเห็นของเมอร์ดอค ที่กล่าวว่า มันไม่ใช่แบบฝึกหัดทั่วๆ ไป แต่เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนหาทางแก้ไขปัญหา ดังนั้นหากผู้สอนคิดว่าผู้เรียนเข้าใจ และมีความรู้ในสิ่งที่อ่านแล้ว อาจให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในการเขียนแทนคำพูดก็ได้ หรืออาจเขียนในรูปภาพ อธิบาย หรือแผนภาพ (Diagram) เป็นต้น กิจกรรมแบบนี้จะช่วยส่งผลต่อผู้เรียนถึงสองทาง คือพัฒนาความสามารถ

ในการอ่าน ซึ่งเป็นการสื่อสารจากคำพูดของผู้เขียนไปสู่ตัวหนังสือให้ผู้เรียนได้อ่าน และอีกด้านหนึ่ง คือช่วยพัฒนาความสามารถด้านการเขียนด้วย ผลจากการศึกษาพบว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านมาเขียนใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น ตาราง แผนภูมิ รูปภาพ

1.6 ขั้นทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยค และเรียงโครงสร้างอนุเจต (Doing jigsaw exercise and paragraph structure) ในขั้นนี้ ผู้สอนให้ประโยคมาจำนวนหนึ่ง แล้วให้ผู้เรียนเรียบเรียงอนุเจตซึ่งนั่นก็คือ กิจกรรมการต่อชิ้นส่วน สำหรับกิจกรรมนี้ตามความคิดเห็นของเมอร์ดอค คิดว่ามีประโยชน์มากยิ่งขึ้นทั้งเป็นการฝึกพูดและคิด ผู้เรียนต้องใช้สมาธิอย่างมาก วิธีการคือผู้สอนเตรียมชิ้นส่วนของประโยคให้จำนวนหนึ่ง แล้วให้แต่ละกลุ่มพยายามต่อชิ้นส่วนต่างๆ ของประโยคเหล่านั้นให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ และเรียงประโยคเหล่านั้นตามลำดับที่ถูกต้องด้วยกิจกรรมการต่อชิ้นส่วนนี้ อาจจะทำให้ทำเป็นกลุ่มหรือทำเป็นรายบุคคลก็ได้ประโยคที่ให้ต้องเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งและกิจกรรมนั้นๆ ก็เพื่อต่อประโยคให้ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือรู้เรื่องที่เกิดขึ้น การนำข้อมูลของแต่ละคนมาต่อกันต้องพูดและถามกัน แล้วพิจารณาเลือกข้อมูลมาต่อกันให้เป็นเรื่องราวที่ถูกต้อง และตลอดระยะเวลาทำกิจกรรม จะพบว่าผู้เรียนให้ความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนอย่างมาก ผลจากการศึกษาพบว่าผู้เรียนสามารถช่วยกันทำกิจกรรมการต่อชิ้นส่วนของประโยคและเรียงประโยคเหล่านั้นตามลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลังของเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง

1.7 ขั้นประเมินผลและแก้ไข (Evaluating and correcting) เป็นขั้นตอนการประเมินผลการเรียนส่วนใหญ่ที่ทำกันอยู่เกือบทุกขั้นตอนแต่ในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลงานส่วนรวมอีกครั้งหนึ่ง และให้การแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องของภาษาเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานที่ดีแก่ผู้เรียนต่อไป ผลจากการศึกษาพบว่าผู้สอนประเมินผลการอ่านของผู้เรียน โดยตรวจสอบและแก้ไขใบงานจากแบบฝึกหัดประกอบการอ่าน ปรากฏว่าผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง

ด้วยขั้นตอนดังกล่าว ทำให้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนาวิ เจริญธรรณา (2549, น.บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธี MIA ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธี MIA มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลงานวิจัยของ นรินทร์ โพธิ์ (2549, น.บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการศึกษาทางผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและความสนใจของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดอค กับวิธีสอนตามปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษในแต่ละเรื่องที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดอค ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในแต่ละเรื่องก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยภาพรวมพบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านหลังเรียนจะแตกต่างจากก่อนเรียนทั้ง 2 วิธี แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของทั้งสองวิธี พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดอค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การสอนอ่านโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค ผู้วิจัยพบว่าวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคเน้นการสอนแบบบูรณาการทักษะทั้ง 4 ทักษะ เข้าด้วยกัน คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและ

การเขียน ตลอดระยะเวลาของการทำกิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม แสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ และเป็นกิจกรรมที่มีการจัดการเรียนรู้จากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก จึงเป็นปัจจัยเอื้อต่อความเข้าใจในการอ่านทำให้ผู้เรียนที่เรียนโดยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคอยู่ในระดับมาก จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคทั้งโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.79 แสดงว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคเป็นวิธีการสอนอ่านที่ยึดหลักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำเอาความต้องการ ความรู้เดิมและความรู้ที่จะได้รับมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้วยตัวของผู้เรียนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้วางแผน เตรียมอุปกรณ์ และคอยให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ผู้เรียนต้องดำเนินกิจกรรมด้วยตัวของผู้เรียนเอง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอค มีการจัดกลุ่มผู้เรียนเข้ากลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จึงทำให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและการช่วยเหลือซึ่งพาดำคัญกัน เกิดความสามัคคีและเกิดสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกันภายในกลุ่ม บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้มีการถามตอบกันอย่างสนุกสนาน ไม่เครียด และผู้เรียนมีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาสอดคล้องกับแนวคิดของสุรพล พะยอมแย้ม (2544, น.103) ที่ว่าการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีหรือการมีกลุ่มเพื่อนเพื่อการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนตระหนักถึงความเป็นอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักที่จะช่วยเหลือเพื่อนๆ โดยเฉพาะด้านการเรียนและด้วยการจัดบรรยากาศ หรือสร้างโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันให้มากที่สุด ได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการทำงานกลุ่มมากขึ้น และทำให้รู้จักเพื่อนมากยิ่งขึ้น การแยกผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมทำให้มีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ผู้เรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีการช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยให้เหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถพัฒนาตนเองได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจากการที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการอ่านด้วยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคและส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษผู้เรียนได้วิเคราะห์คำ วิเคราะห์ประโยค หรือวิเคราะห์เนื้อหา ฉะนั้นวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น จึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคอยู่ในระดับมาก

สรุป

จากการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจ โดยวิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอค (MIA) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. ความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ตอคอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคผู้สอนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม ในการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีสอนดังกล่าว เตรียมสื่อ อุปกรณ์การสอน เช่น ใบความรู้ บัตรภาพ แผ่นภาพแบบประเมิน แบบบันทึกคะแนน สถานที่ที่ทำการสอน ตลอดจนบรรยากาศให้เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 การแบ่งกลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มควรแบ่งนักเรียนให้ความสามารถ คือ เด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อน เพื่อนักเรียนจะได้ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม

1.3 การปฏิบัติกิจกรรมในใบความรู้ แบบฝึกหัด ครูควรให้เวลาทำให้เสร็จสิ้นในเวลาเรียนและแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบทันที

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอค เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนในทุกระดับช่วงชั้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอคในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอื่นๆ เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ เนื่องจากวิชาดังกล่าวเป็นวิชาที่ผู้สอนสามารถเน้นการบูรณาการทักษะทางภาษาได้เช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- นรินทร์ โพธิ. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและความสนใจของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดอค(MIA) กับวิธีสอนตามปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นศรีนครินทร์วิโรฒมหาสารคาม.
- มนิรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2548). อ่านเป็น : เรียนก่อน - สอนเก่ง. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น 48.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2550). การสร้างเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์. (2555). รายงานผลคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2555. กระบี่: ผู้แต่ง.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- สุนารี เขียรธรรณา. (2549). การพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธี MIA. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- สุรพล พะยอมแยม. (2544). จิตวิทยาทางการศึกษา. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Murdoch, G.S. (1986). A More Integrated Approach to the Teaching of Reading. English Teaching Forum, 34 (1), 9-15.

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องปริมาณสัมพันธ์ และความสามารถในการคิดอภิปัญญาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร

The Effects of Cooperative Learning Activities Management Integrated with Metacognitive
Thinking on Learning Achievement in the Topic of Comparative Quantities and
Metacognitive Thinking Ability of Mathayomsuksa Suksa IV Students
of Suansri Wittaya School in Chumphon Province

อังการ์ เทพรัตนันท์^{1*}

Angka Teprattananan^{1*}

^{1*}นิสิตปริญญาโท แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1*}Graduate Programmes Master of Education, Program in Curriculum and Instruction School
of Educational Studies, SukhothailThammathirat Open University.

*ผู้พิมพ์ประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์: 08-7628-5276 และ E-mail : kme.angka@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา กับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ (2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปัญญาของนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา กับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ และ (3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปัญญาของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 78 คน ใน 2 ห้องเรียน ของโรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (3) แบบวัดความสามารถในการคิดอภิปัญญาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) นักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (2) นักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา มีความสามารถในการคิดอภิปัญญาสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ (3) นักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา มีความสามารถในการคิดอภิปัญญาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบร่วมมือ การคิดอภิปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were (1) to compare learning achievement of the students who learned from cooperative learning activities integrated with metacognitive thinking with that of students who learned from cooperative learning activities only; (2) to compare metacognitive thinking ability of the students who learned from cooperative learning activities integrated with metacognitive thinking with that of students who learned from cooperative learning activities only; and (3) to compare metacognitive thinking abilities of the students before and after learning from cooperative learning activities integrated with metacognitive thinking.

The sample consisted of 78 Mathayom Suksa IV students in two intact classrooms of SuanSri Wittaya School in Chumphon province during the second semester of the academic year 2012, obtained by cluster sampling. The research instruments were (1) learning management plans for cooperative learning activities integrated with metacognitive thinking; (2) a learning achievement test; and (3) a metacognitive thinking inventory. Statistics used for data analysis included mean, standard deviation, t-test, and ANCOVA.

Research findings were as follows: (1) the learning achievement of the students who learned from cooperative learning activities integrated with metacognitive thinking was significantly higher than the counterpart learning achievement of students who learned from cooperative learning activities only at the .05 level; (2) metacognitive thinking ability of the students who learned from cooperative learning activities integrated with metacognitive thinking was significantly higher than the counterpart ability of students who learned from cooperative learning activities only at the 0.05 level; and (3) the post-learning metacognitive thinking ability of the students who learned from cooperative learning activities integrated with metacognitive thinking was significantly higher than their pre-learning counterpart ability at the 0.05 level.

Keywords : Cooperative learning, Metacognitive thinking, Learning achievement, Mathayomsuksa

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไม่เพียงแต่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้คนในประเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ การดูแลรักษา การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศและดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544, น.4) สาขาของวิทยาศาสตร์แบ่งเป็น เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ โดยเฉพาะสาขาวิชาเคมีที่ศึกษาเกี่ยวกับสารและสมบัติของสาร ปฏิกริยาเคมีต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคคำนวณและภาคปฏิบัติ ประทีป ปรีถารมย์ (2553)

ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสาขาวิชาเคมีสรุปได้ว่า วิชาเคมี คือ วิทยาศาสตร์สาขาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบของสสาร การเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นในองค์ประกอบของสสารนั้นและกลไกของปฏิกิริยาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น วิชาเคมีได้วิวัฒนาการมาจากการเข้าใจธรรมชาติ จึงมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันมากมาย เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ ชาติ ศาสนา สรียากรรม (2552, น.1) ได้ให้ความหมายของวิชาเคมี สรุปได้ว่าวิชาเคมีจัดเป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับสมบัติ องค์ประกอบ โครงสร้างของสสาร การเปลี่ยนแปลงของสสาร การแยกและรวมสสารให้เกิดเป็นสารใหม่และทำให้ทราบว่ามีสิ่งต่างๆ รอบตัวเราเชื่อมต่อกันได้อย่างไร จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าวิชาเคมีเป็นวิชาที่สำคัญสำหรับนักเรียน ซึ่งจะเติบโตขึ้นไปเป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ในอนาคตประเทศไทยกำลังจะประสบปัญหาด้านความรู้ในวิชาเคมี เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาเคมีของนักเรียนค่อนข้างต่ำ โดยพิจารณาจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐานหรือ O-NET ที่พบว่าปี 2551-2553 คะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ประมาณ 30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และคะแนนความถนัดทางวิทยาศาสตร์หรือ PAT2 ซึ่งมีวิชาเคมีเป็นส่วนประกอบ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 90 คะแนนจากคะแนนเต็ม 300 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2554, น.54-56) นอกจากนี้โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA ซึ่งเป็นการประเมินการใช้ความรู้หรือความสามารถในการคิด พบว่าปี พ.ศ.2552 ความรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยเมื่อเทียบกับนานาชาติอยู่ที่ตำแหน่งระหว่างอันดับที่ 47-49 จากทั้งหมด 65 ประเทศ และนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 42.8 รู้เรื่องวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554, น.170) จากผลการประเมินจะเห็นได้ว่านักเรียนไทยขาดความรู้และความสามารถในการคิด ซึ่งมีผลต่อเนื่องไปยังการสอบต่างๆ และการเรียนวิชาเคมีในระดับที่สูงขึ้น ทำให้คะแนน O-NET และ PAT2 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ สอดคล้องกับผลการจัดการเรียนรู้อาชีพของโรงเรียนสวนศรีวิทยา ปีการศึกษา 2554 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีร้อยละ 62.68 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 70 (โรงเรียนสวนศรีวิทยา, 2554, น.15) จากการสอบถามและวิเคราะห์การเรียนของนักเรียนในวิชาเคมี พบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ที่นักเรียนทำไม่ได้และได้คะแนนต่ำ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการคิดคำนวณและการแก้โจทย์ปัญหาวิชาเคมี เนื่องจากต้องใช้ทักษะกระบวนการคิดหลากหลายขั้นตอน ต้องมีการคิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหา เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งที่โจทย์กำหนดให้ และสิ่งที่โจทย์ต้องการ ทำให้เมื่อนักเรียนอ่านโจทย์ปัญหาจะมีความรู้สึกท้อแท้และมองว่าเป็นเรื่องยาก ถ้าโจทย์ปัญหานั้นเกี่ยวกับการคำนวณ รวมทั้งวิธีการสอนที่ไม่น่าสนใจและครูไม่ได้สอนให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด สอดคล้องกับ ธงชัย โรจน์กั้งสดาล (2554) ที่กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้นักเรียนคิดไม่เป็น เนื่องมาจากการจัดสาระการเรียนรู้ไม่น่าสนใจ ครูไม่ได้กระตุ้นให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในห้องเรียนหรือคุยอภิปรายในห้องเรียน รวมทั้งควรให้นักเรียนลองพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและฝึกฝนกระบวนการคิด เพื่อแก้ปัญหาการที่นักเรียนไม่มีกระบวนการคิด ไม่มีกระบวนการเรียนรู้ ไม่ชอบเรียน ไม่ชอบค้นคว้าศึกษาด้วยตัวเองและไม่ชอบศึกษาเพิ่มเติม หลังเรียนจบ เป็นหน้าที่ของครูในฐานะผู้รับผิดชอบโดยตรงในการสอนนักเรียน (สมบัติ การจนารักพงศ์, 2545, น.4)

แจ่มจันทร์ วรรณภีร์ (2546, น.80-81) ได้ศึกษาและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการจัดการเรียนวิชาเคมีที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา พบว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มและการทำชิ้นงาน รวมทั้งการใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด เป็นการสร้างองค์ความรู้ในแต่ละเรื่องที่เรียนให้นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ดังที่จอห์นสัน จอห์นสันและสมิท (Johnson, Johnson and Smith, 1991, 12) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยคละกันระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน จะทำให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันและทำงานร่วมกัน โดยนักเรียนที่เก่งจะช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนกว่าทำให้เกิดความภาคภูมิใจ สำหรับนักเรียนที่อ่อนกว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ทำให้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวและรู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำมาใช้ได้กับการเรียนทุกวิชาทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิผลยิ่งกับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนานักเรียนในด้านการคิดแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลายและความร่วมมือในกลุ่ม (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545, น.174) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสูงขึ้น (ทิสนา เขมมณี, 2556, น.101) สอดคล้องกับงานวิจัยของอรธума คำประกอบ (2550, น.89) ที่พบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและทักษะการทำงานร่วมกันสูงขึ้น นอกจากนี้ฟลาวเวลล์ (Flavell, 1979 อ้างถึงใน พัทธ ทองตัน, 2545, น.10-11) กล่าวว่าการสอนให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดทำได้โดยการให้นักเรียนรู้เท่าทันกระบวนการคิดของตนเองและเรียกทักษะกระบวนการคิดนี้ว่า “เมตาคอกนิชันหรืออภิปัญญา” อภิปัญญาเกี่ยวข้องกับความคิดขั้นสูงที่นำมาใช้จัดการกลวิธีการคิดเพื่อกำกับและควบคุมการเรียนรู้ ยุทธวิธีการควบคุมการคิดจะช่วยให้กระบวนการแก้ปัญหาประสบความสำเร็จได้ ถ้ามีกระบวนการรับรู้เกี่ยวกับการคิดของตน (พิมพันธ์ เชชะคุปต์, 2544, น.161) จากงานวิจัยของณรงค์ฤทธิ์ ประเสริฐสุข (2554, น.68-69) พบว่ากลวิธีอภิปัญญาที่นำมาใช้ในการเรียนรู้นั้นสามารถพัฒนาการคิดของนักเรียนได้ และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน มีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเสนอความคิดของตนเอง สามารถสอดแทรกการคิดอภิปัญญาซึ่งทำให้นักเรียนรู้เท่าทันกระบวนการคิดของตนเอง เพื่ออธิบายความคิดของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟังได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดว่าจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญาจะช่วยแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนและช่วยเพิ่มทักษะความสามารถในการคิดอภิปัญญาจะช่วยให้นักเรียนสามารถคิดโจทย์แก้ปัญหาในวิชาเคมีได้ จึงได้นำแนวคิดเหล่านี้มาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เพิ่งเริ่มต้นในการเรียนวิชาเคมีและเลือกเนื้อหาเรื่องปริมาณสัมพันธ์ ซึ่งเป็นเนื้อหาพื้นฐานเกี่ยวกับการคิดคำนวณและการแก้ปัญหาในวิชาเคมี ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสัมพันธ์และความสามารถในการคิดอภิปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำมาประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์วิชาเคมี ทำให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดอภิปัญญา และนำทักษะกระบวนการคิดอภิปัญญาไปใช้ในการแก้ปัญหาทั้งในห้องเรียนและชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายอยู่กับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปรายระหว่างนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายอยู่กับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปรายของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปราย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ
2. นักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายจะมีความสามารถในการคิดอภิปรายสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ
3. นักเรียนที่เรียนจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายจะมีความสามารถในการคิดอภิปรายสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experiment research) ชนิดวัดก่อนและหลังการทดลอง มีกลุ่มเปรียบเทียบ (Pretest-Posttest Design with Nonequivalent Group)
2. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร จำนวน 140 คน แบ่งเป็น 4 ห้องเรียน จัดห้องเรียนแบบลดความสามารถ
3. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร จำนวน 2 ห้องเรียนจำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม
4. เครื่องมือในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องปริมาณสัมพันธ์ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ
  - 4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องปริมาณสัมพันธ์ และแบบวัดความสามารถในการคิดอภิปรายในการแก้ปัญหา

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสวนศรีวิทยา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้วยตนเอง

5.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ที่เรียนวิชาเคมี เรื่องปริมาณสัมพันธ์ จำนวน 2 ห้องเรียน

5.3 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องปริมาณสัมพันธ์ จำนวน 13 ข้อ และแบบวัดความสามารถในการคิดอภิปัญญาในการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ

5.4 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มทดลองด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเสริมการคิดอภิปัญญา ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผน การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติใช้เวลา 20 ชั่วโมง

5.5 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องปริมาณสัมพันธ์ จำนวน 13 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนาน และแบบวัดความสามารถในการคิดอภิปัญญาในการแก้ปัญหาจำนวน 10 ข้อ

5.6 นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องปริมาณสัมพันธ์ และแบบวัดความสามารถในการคิดอภิปัญญาในการแก้ปัญหาทั้งก่อนสอนและหลังการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องปริมาณสัมพันธ์ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

6.2 แบบวัดความสามารถในการคิดอภิปัญญา วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

ความหมายของกลุ่มคำที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา

กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา กับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	n	S.D.	$\bar{X}$
กลุ่มทดลอง	38	9.55	28.89
กลุ่มควบคุม	40	9.55	21.15
ค่าเฉลี่ย	78	10.25	24.92

หมายเหตุ: การทดสอบสัมประสิทธิ์ถดถอย $F = 0.84$; $df = 1,74$; $p = 0.36$

การทดสอบของเลอวี $F = 0.08$; $df = 1,76$; $p = 0.79$

จากตารางที่ 1 กลุ่มทดลองจำนวน 38 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 28.89 (S.D. = 9.55) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุมจำนวน 40 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 21.15 (S.D. = 9.55)

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ได้ผลการวิเคราะห์ท้ายตาราง 1 ดังนี้
1) จากการทดสอบของเลอวี (Levene's test) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 0.08$; $df = 1,76$; $p = 0.79$) แสดงว่าความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน 2) การทดสอบอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน พบว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรือความชันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 0.84$; $df = 1,74$; $p = 0.36$) แสดงว่าข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น และสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมต่อไปได้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
กลุ่มตัวอย่าง	1039.14	1	1039.14	12.34	0.00
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	611.43	1	611.43	7.26	0.01
ความผิดพลาด(Error)	6317.25	75	84.23		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 7.26$; $df = 1,75$; $p = 0.01$) แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เป็นตัวแปรร่วมที่ควรมีการควบคุมในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบบอนเฟอโรนี

กลุ่ม i	กลุ่ม j	Mean diff	Std. Error	p
กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	7.32*	2.09	0.00 ^a

*ผลต่างของค่าเฉลี่ยที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

^aค่าปรับแก้การทดสอบรายคู่ : สถิติทดสอบบอนเฟอโรนี

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบบอนเฟอโรนี พบว่ามีอิทธิพลแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 12.34$; $df = 1,75$; $p = 0.00$) แสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ปรับแก้แล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่ปรับแก้แล้ว

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับแก้		ค่าเฉลี่ยที่ปรับแก้แล้ว	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	Std. Error
กลุ่มทดลอง	28.89	9.55	28.68 ^a	1.49
กลุ่มควบคุม	21.15	9.55	21.36 ^a	1.45

ค่าที่ได้จากการประมาณค่าตัวแปรร่วม: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน = 0.88

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าก่อนการปรับแก้ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเท่ากับ 28.89 และ 21.15 ตามลำดับ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ปรับแก้แล้ว มีค่าเท่ากับ 28.68 และ 21.36 ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปรายระหว่างนักเรียนดังกล่าวที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายกับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการคิดอภิปรายของนักเรียนหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	n	S.D.	$\bar{X}$
กลุ่มทดลอง	38	2.07	10.97
กลุ่มควบคุม	40	2.17	7.70
ค่าเฉลี่ย	78	2.68	9.29

หมายเหตุ : การทดสอบสัมประสิทธิ์ถดถอย $F = 0.20$; $df = 1,74$; $p = 0.66$

การทดสอบของเลอวี $F = 0.18$; $df = 1,76$; $p = 0.67$

จากตารางที่ 5 กลุ่มทดลองจำนวน 38 คน มีความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียน เท่ากับ 10.97 (S.D. = 2.07) ซึ่งมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุมจำนวน 40 คน ซึ่งมีความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียน เท่ากับ 7.70 (S.D. = 2.17)

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ได้ผลการวิเคราะห์ท้ายตารางที่ 5 ดังนี้ คือ 1) จากการทดสอบของเลอวี (Levene's test) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแปรปรวนของความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 0.18$; $df = 1,76$; $p = 0.67$) แสดงว่าความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน 2) การทดสอบอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียนกับความสามารถในการคิดอภิปรายก่อนเรียน สรุปได้ว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรือความชันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 0.20$; $df = 1,74$; $p = 0.66$) แสดงว่าข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น และสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมต่อไปได้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
กลุ่มตัวอย่าง	215.58	1	215.58	48.77	0.00
ความสามารถในการคิดอภิปัญญาก่อนเรียน	11.83	1	11.83	2.68	0.11
ความคลาดเคลื่อน(Error)	331.54	75	4.42		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พบว่าความสามารถในการคิดอภิปัญญาก่อนเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดอภิปัญญาหลังเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 2.68$; $df = 1,75$; $p = 0.11$) แสดงว่าความสามารถในการคิดอภิปัญญาก่อนเรียนไม่ได้เป็นตัวแปรร่วม จึงใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มอิสระ (independent t-test) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปัญญาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่อไป

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดอภิปัญญาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	38	10.97	2.07	6.80	0.00
กลุ่มควบคุม	40	7.70	2.17		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดอภิปัญญาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอภิปัญญาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปัญญาของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดอภิปัญญาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	38	5.21	2.06	13.87	0.00
หลังเรียน	38	10.97	2.07		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หมายเหตุ : สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างก่อนและหลังเรียน = 0.23; $p = 0.17$

จากตารางที่ 8 กลุ่มทดลองจำนวน 38 คน มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดอภิปรายระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 5.2105 (S.D. = 2.06) และ 10.9737 (S.D. = 2.07) ตามลำดับ และผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการคิดอภิปราย พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดอภิปรายก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสัมพันธ์และความสามารถในการคิดอภิปรายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายกับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเป็นตัวแปรร่วมที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนบางกลุ่มมีความรู้ เรื่องปริมาณสัมพันธ์ก่อนที่จะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน อาจเนื่องมาจากนักเรียนกลุ่มนี้ได้ไปเรียนพิเศษล่วงหน้าหรืออาจจะอ่านหนังสือล่วงหน้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องควบคุมอิทธิพลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของก่อนเรียนซึ่งเป็นตัวแปรร่วมและเมื่อขจัดอิทธิพลจากตัวแปรร่วมออกไปพบว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ปรับแก้แล้วของนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายเท่ากับ 28.68 ส่วนนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติมีค่าเท่ากับ 21.36 จะเห็นว่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่ปรับแก้แล้วระหว่างสองกลุ่มลดน้อยลง และจากกรณีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีค่าไม่สูงมากนัก อาจเป็นเพราะแบบทดสอบที่ใช้เป็นแบบอัตนัยที่กำหนดให้นักเรียนแสดงวิธีคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ฉะนั้นถึงแม้นักเรียนจะคิดคำตอบข้อนั้นถูกต้อง แต่การแสดงวิธีคิดอาจไม่เป็นลำดับขั้นตอนหรือใส่ข้อมูลไม่ครบก็จะทำให้นักเรียนได้คะแนนไม่เต็มในข้อนั้นๆ หรืออาจจะเกิดจากความสะเพร่าในการคิดเลขของนักเรียนแต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จะพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายมีประสิทธิภาพสูงเพียงพอต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและกระบวนการแก้ปัญหาในวิชาเคมี การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความคิดอภิปรายจะทำให้นักเรียนรู้เท่าทันกระบวนการคิดของตนเอง มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถของตนเอง ตระหนักรู้เกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำ นักเรียนจะใช้ความคิดอภิปรายในการกระบวนการวางแผนแก้ปัญหา การกำกับระหว่างการแก้ปัญหา ตลอดจนการประเมินผลที่ได้จากการแก้ปัญหานั้นๆ เมื่อนักเรียนเกิดกระบวนการคิดและสามารถควบคุมกระบวนการคิดของตนเองได้ก็จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติและเมื่อนำความคิดอภิปรายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่มีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยให้นักเรียนได้นำเสนอความคิดของตนเองและได้รับฟังความคิดของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่หลากหลายซึ่งช่วยเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการทดลองของสุขสันต์ บัวสาย (2551,

น.86-87) ที่ได้ศึกษาผลการสอนโดยวิธีสืบเสาะหาความรู้สอดแทรกเมตาคอกนิชันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีเรื่องสมดุลเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอดแทรกเมตาคอกนิชันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 74.22 และมีนักเรียนที่ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ณรงค์ฤทธิ์ ประเสริฐสุข (2554, น.67-69) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิทยาศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาเมตาคอกนิชันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องงานและพลังงาน โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันซึ่งพบว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เรียนโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมีคะแนนความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 72.92 ของแบบทดสอบทั้งฉบับและร้อยละ 72.50 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.48 ของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปรายระหว่างนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายกับนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปรายมีความสามารถในการคิดอภิปรายสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติและความสามารถในการคิดอภิปรายก่อนเรียนไม่เป็นตัวแปรร่วมที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถในการคิดอภิปรายก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปราย เท่ากับ 10.97 ซึ่งไม่สูงเท่าที่ควรอาจจะเนื่องมาจากการคิดอภิปรายนั้นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้เกิดทักษะกระบวนการคิด โดยมีการให้นักเรียนฝึกแก้ปัญหาอยู่เป็นประจำ แต่การวิจัยในครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองไม่มากนัก ทำให้นักเรียนอาจไม่เกิดการคิดอภิปรายเท่าที่ควรและอาจจะเป็นผลมาจากข้อคำถามและเกณฑ์ที่ใช้ในการวัด เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีข้อคำถามและเกณฑ์การให้คะแนนการวัดความคิดอภิปรายที่เป็นมาตรฐาน แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอภิปรายหลังเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปราย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถทำให้นักเรียนเกิดการคิดอภิปรายขึ้นได้ เนื่องจากกิจกรรมที่เสริมการคิดอภิปรายนั้นเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ในอภิปราย ซึ่งประกอบด้วยการวางแผนการกำกับและการประเมินเมื่อนักเรียนกลุ่มนี้ใช้กระบวนการต่างๆ ในการแก้โจทย์ปัญหาไปเรื่อยๆ ก็จะทำให้นักเรียนสามารถควบคุมความคิดของตนเองหรือทำให้นักเรียนเกิดการคิดอภิปรายขึ้นมา และเมื่อนักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนได้นำเสนอความคิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือก็จะทำให้นักเรียนมีความคิดอภิปรายที่ดีขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติ สอดคล้องกับ พัทธ ทองตัน (2545, น.85-86) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันต่อความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์วิทยาศาสตร์และต่อการพัฒนาเมตาคอกนิชันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 30 คน คือกลุ่มที่เรียนวิทยาศาสตร์โดยกลวิธีเมตาคอกนิชันและที่เรียนวิทยาศาสตร์แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนแบบใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันมีการพัฒนาเมตาคอกนิชันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอภิปัญญาของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา พบว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา มีความสามารถในการคิดอภิปัญญาสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผนการกำกับและการประเมินมีประสิทธิภาพสูงเพียงพอต่อการพัฒนาทักษะการคิดอภิปัญญาของนักเรียน นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอย่างสม่ำเสมอและฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองอยู่เป็นประจำจะเกิดการพัฒนาทักษะการคิดอภิปัญญา ทำให้คะแนนความสามารถในการคิดอภิปัญญาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเป็นการใช้ให้เห็นว่าความสามารถในการคิดอภิปัญญาที่สูงขึ้นเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ใช่เกิดจากการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ วินิจชัย ไชยจันทร์ (2550, น.38-39) ที่ได้ศึกษาการใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำเจริญวิทยาเขต ซึ่งพบว่านักเรียนสามารถใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันในการเรียนรู้ ในขั้นตอนการวางแผนการกำกับและการประเมินได้และสอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ ประเสริฐสุข (2554, น.68) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิทยาศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาเมตาคอกนิชันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องงานและพลังงาน โดยใช้กลยุทธ์เมตาคอกนิชัน ซึ่งพบว่าผลการพัฒนาเมตาคอกนิชันของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70

สรุป

การวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องปริมาณสัมพันธ์ และความสามารถในการคิดอภิปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร สรุปได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นักเรียนดังกล่าวที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา มีความสามารถในการคิดอภิปัญญาสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นักเรียนที่เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเสริมการคิดอภิปัญญา มีความสามารถในการคิดอภิปัญญาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- แจ่มจันทร์ วรณศิริ. (2546). การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเคมีที่ยึดผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ฤทธิ์ ประเสริฐสุข. (2554). ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิทยาศาสตร์ การพัฒนาเมตาคอกนิชัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องงานและพลังงาน โดยใช้กลยุทธ์เมตาคอกนิชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทศนา ชมมณี. (2556). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธงชัย โจนังคงสดาล. (2554). **สอนนักเรียนให้คิดเป็น**. สืบค้น 22 มีนาคม 2556, จาก: http://creativethailand.org/th/articles/article_detail.php?id=61.
- ธาริดา สรียากรณ์. (2552). **กฎแฉไขสู่โลกเคมี**. กรุงเทพฯ: ดรีม พับลิชชิ่ง.
- ประทีป ปรีฑารมย์. (2553). **สรุปเคมี**. สืบค้น 10 มีนาคม 2556, จาก: <http://kroobannok.com/blog/33026>
- พัทธ์ ทองตัน. (2545). **ผลของการเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิทยาศาสตร์และต่อการพัฒนาเมตาคอกนิชันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ: บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้น จำกัด.
- โรงเรียนสวนศรีวิทยา. (2554). **รายงานผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนสวนศรีวิทยา ปีการศึกษา 2553**. รุมพร: ผู้แต่ง.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2545). **เทคนิคและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- วินิจฉัย ไชยจันทร์. (2550). **การใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2554). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2553**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). **ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สมบัติ การจนารักพงศ์. (2545). **เทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- สุขสันต์ บัวสาย. (2551). **ผลการสอนโดยวิธีสืบเสาะหาความรู้สอดแทรกเมตาคอกนิชันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีเรื่องสมดุลเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาการจังหวัดสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรอุมา คำประกอบ. (2550). **ผลการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเรียนร่วมกันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Johnson Johnson and Smith. (1991). **Cooperative Learning: Increasing College**. Higher Education Report No. 4. The George Washington University, Faculty Instructional Productivity.

การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Activities package to Promote Life Skills in Prevention
of Drug Abuse for Matayomsuksa 3 Students

ฐานาคย์ คงแก้ว^{1*}

Tawanat Kongkaew^{1*}

^{1*}นิสิตปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

^{1*}Graduate Programmers Master of Education in Research and Evaluation, Graduate School,
Thaksin University, Meuang, Songkhla, 90000

*ผู้พิมพ์ประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์ 08-7005-1058 และ E-mail : j2tawanat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรม โดยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
สร้างและหาประสิทธิภาพ ทดลองใช้และประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการ
เสพยาเสพติด กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประภัสสรรังสิต โดยแบ่งออกเป็น
1) กลุ่มทดลองหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม จำนวน 42 คน 2) กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 60 คน ได้แก่
กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบด้านความรู้ แบบสอบถามด้านทักษะการปฏิบัติตน แบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันการ
เสพยาเสพติด และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์
ความแปรปรวนหลายทางแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์ปัญหาเสพยาเสพติดประเทศไทย และแนวโน้มในด้านการแพร่ระบาด
มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แนวทางในการป้องกันปัญหา คือ การเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมที่ดี 2) ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85/81.78 3) ความรู้ และเจตคติหลังเรียนของนักเรียนกลุ่ม
ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธี
การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทักษะการปฏิบัติตนพบว่าไม่แตกต่างกัน แต่พบ
ความแตกต่างภายในกลุ่มที่ใช้ชุดกิจกรรมนี้ โดยทักษะการปฏิบัติตนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความ
พึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4) ชุดกิจกรรมมีคุณภาพผ่านเกณฑ์การประเมินตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม ทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด

Abstract

The study was carried out to develop of the activities package, to establish baseline data, to
construct and measure the effectiveness, as well as to experiment and evaluation of the activities

package to promote life skills in prevention of drug abuse for Matayomsuksa 3 students. 1) Try a sample activities package for the efficiency by 42 students. 2) trail of the activities package with 60 students, 30 students in experimental group, 30 students in the control group and selected using multi-stage sampling. The data were collected by means of the activities package, a test on life skills in prevention of drug abuse (in the aspects of knowledge, skills, and attitudes towards the activities), and a satisfaction survey. Mean, standard deviation, and factorial repeated measures ANOVA were then calculated. Generally, it was found that 1) the baseline data indicated that, the current problems of drug in Thailand and trend of infection which is increasing; and the way to solve the problems is to promote life skills for good behavior in prevention of drug abuse, 2) the activities package to promote life skills in prevention of drug abuse has efficiency at 82.85/81.78, 3) there was a statistically significant increase in the test results on the aspect of knowledge and attitudes of students taking part in the activities than their counterparts receiving only traditional instruction at the level of 0.05, but there was no difference in the aspect of skills between the two groups but there was found difference within experimental group after engaging show more improved skills than before and the great levels of satisfaction of activities package to promote life skills in prevention of drug abuse were reported by the students, finally, 4) the activities package to promote life skills in prevention of drug abuse had passed the efficient assessment.

Keywords : Activity package, Life skills in prevention of drug abuse

บทนำ

สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติด และแนวโน้มในด้านการแพร่ระบาด พบว่าผู้เข้ารับการบำบัดรักษาอายุระหว่าง 15-19 ปี มีสัดส่วนมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยสาเหตุที่เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้อย่างรวดเร็วนั้น เกิดจากการอยากทดลองด้วยตนเองกับเพื่อนชวน ส่วนสาเหตุจากปัญหาครอบครัวอยู่ในลำดับหลัง และสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการใช้สารเสพติด

ในสถานศึกษาทั้งรัฐบาลและเอกชนประสบปัญหาการใช้สารเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในสังกัดอย่างมาก หากไม่รีบดำเนินการป้องกันแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพก็จะเป็นอันตรายต่อเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ แม้จะมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้วัยรุ่นมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์อื่นๆ เช่น การเสริมสร้างทักษะให้เกิดความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตลอดจนสามารถที่จะส่งเสริมสุขภาพของบุคคลและชุมชนด้วย (สุนนมาลย์ ขวลิตนิธิกุล, 2550, น.3)

การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆ ในกลุ่มวัยรุ่นนั้นมีแนวคิดที่น่าสนใจคือ ทักษะชีวิต (Life skills) ขององค์การอนามัยโลก (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2540, น.7) ซึ่งได้กล่าวไว้ แม้ว่าความรู้ เจตคติ และค่านิยม จะเป็นปัจจัยในการป้องกันพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นปัญหา

และมีผลให้บุคคลเกิดแรงจูงใจ ที่จะมิพพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด แต่เราก็มไม่สามารถคาดหวังว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีได้เสมอไป หากบุคคลนั้นขาดซึ่งทักษะที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของบุคคลในการกระทำหรือจัดการเกี่ยวกับความต้องการหรือสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพจนสามารถ ที่จะป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้

ในประเทศไทยได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนแปลงและสับสนในด้านเจตคติและค่านิยม เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิธีการสอนของครู (กรมสุขภาพจิต, 2542, น.1) ในการสอนทักษะชีวิต ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ ที่เรียกว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ ชั้นประสบการณ์ ชั้นการสะท้อนความคิดเห็นและอภิปราย ชั้นความคิดรวบยอด และชั้นการประยุกต์แนวคิด

การนำองค์ประกอบทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิตมาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและป้องกันการเสพสารเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติในการประเมินสถานการณ์ต่างๆ ประกอบการตัดสินใจ เลือกวิธีการป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพสารเสพติดน่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันทางใจและสังคม ดำรงอยู่ในสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ย่ำแย่ได้อย่างเหมาะสม ลดการแพร่ระบาดได้ ด้วยชุดกิจกรรมเป็นลักษณะของสื่อประสม โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การนำชุดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้พบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกลรุ่ง มามี, ปิยวรรณ จันทร์รักษ์, วลัย วรภู, สมพร บัวแจ่มรัตนวงศ์ และสมศรี ชูเดชะ (2545, น.91-92) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการป้องกันสารเสพติดโดยใช้กิจกรรมทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการป้องกันสารเสพติดโดยใช้กิจกรรมทักษะชีวิต มีผลการเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย และจิตพิสัย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย โดยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมขณะใช้ชุดกิจกรรม พบว่าด้านพฤติกรรมกลุ่ม และด้านผลงานนักเรียนในชุดกิจกรรมทั้ง 8 ชุด มีระดับคุณภาพดี และจากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการป้องกันสารเสพติดโดยใช้กิจกรรมทักษะชีวิต พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อรายการประเมินในแต่ละด้านอยู่ระดับเหมาะสมมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ ไทยปาน (2547, น.90) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมทักษะชีวิต เรื่องยาเสพติดสำหรับเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมทักษะชีวิต เรื่องยาเสพติดมีประสิทธิภาพ 80.31/81.94 และเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดพิษณุโลก มีความรู้และเจตคติเรื่องยาเสพติดสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีทักษะเรื่องยาเสพติดสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเฉพาะองค์ประกอบด้านทักษะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติในการป้องกันการเสพสารเสพติดไปพร้อมๆ กับการเรียน อาศัยหลักการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งชุดกิจกรรมเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมช่วยเร้าความสนใจ รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตาม

ความสามารถ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ไม่เบียดหนายในการเรียน และมีส่วนร่วมในการเรียน ผลจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและจะช่วยให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองโดยไม่พึ่งพาสารเสพติด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนานวัตกรรม ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยมีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมากำหนด วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาเสพยาเสพติดประเทศไทย และแนวโน้มในด้านการแพร่ระบาด คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ทักษะชีวิต 9 องค์ประกอบ หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม เนื้อหาเกี่ยวกับสารเสพติด รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพ นำข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากโครงสร้างหลักสูตรการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติด ซึ่งแยกตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาในชุดกิจกรรมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยองค์ประกอบของแต่ละชุดกิจกรรมประกอบด้วย ชื่อชุดกิจกรรม คำชี้แจงประกอบชุดกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา สาร และสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ประสบการณ์ ขั้นที่ 2 การสะท้อนความคิดเห็นและอภิปราย ขั้นที่ 3 ความคิดรวบยอด ขั้นที่ 4 การประยุกต์แนวคิดและการประเมินผลการเรียนรู้ นำโครงสร้างชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรม โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านจิตวิทยา ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 นำชุดกิจกรรมที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประภัสสรรังสิต จำนวน 3 คน โดยหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมได้เท่ากับ 75.93/74.44

1.2 นำชุดกิจกรรมที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประภัสสรรังสิต จำนวน 9 คน โดยหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมได้เท่ากับ 82.59/80.37

1.3 นำชุดกิจกรรมที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ 3 คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประภัสสรรังสิต จำนวน 30 คน โดยหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมได้เท่ากับ 82.85/81.78

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพติดที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน โดยใช้แบบแผนกลุ่มไม่เท่าเทียมทดสอบก่อน-หลัง (Non - Equivalent Control Group Pretest - Posttest Design)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของชุดกิจกรรม ซึ่งเกณฑ์การประเมินประกอบด้วย ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีมาตรฐานตามเกณฑ์ 80/80 ความรู้ ทักษะการปฏิบัติตน และเจตคติของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบปกติ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพติดอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จากสถานการณ์ปัญหาเสพติดประเทศไทย และแนวโน้มในด้านการแพร่ระบาด มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แนวทางในการป้องกันปัญหา คือ การเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรเพ็ญ ไทยปาน (2547, น.33) ซึ่งกล่าวว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถต่างๆ ที่บุคคลพึงมี เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นได้ พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนมักกระทำตามเพื่อน หรือตามการตัดสินใจของผู้นำกลุ่ม หรือตามความคิดริเริ่มตามจินตนาการของสมาชิกกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มตัดสินใจอย่างเฉียบพลัน ภายใต้อิทธิพลแรงกดดันของกลุ่มเพื่อน ซึ่งหากวัยรุ่นหรือเยาวชนได้มีการฝึกทักษะการสื่อสาร เพื่อปฏิเสธ คัดค้าน เกรงใจตรง โดยเสนอทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า และทักษะการโน้มน้าวให้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของกลุ่ม จะเป็นประโยชน์ในการยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยงได้ นอกจากนี้ทักษะชีวิตทั้งหมดก็มีความสำคัญกับเยาวชนเป็นอย่างมาก ทำหน้าที่เป็นเหมือนภูมิคุ้มกันจากการประพฤติที่ไม่เหมาะสม

2. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพติดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85/81.78 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมตามขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม การทดลองใช้และการประเมินชุดกิจกรรม ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, น.53-55)

ได้เสนอขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม ให้มีการกำหนดเรื่อง หมวดยุทธศาสตร์และจัดหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสม กำหนดความคิดรวบยอด จุดประสงค์การสอน กิจกรรมการเรียน การประเมิน และการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ในการสร้างชุดกิจกรรมจะต้องศึกษาเนื้อหาของวิชา เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เลือกใช้สื่อที่เหมาะสมจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 รายบุคคล จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 แบบกลุ่มเล็ก 9 คน และกลุ่มที่ 3 แบบกลุ่มใหญ่ 30 คน ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน แต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่าๆ กัน หลังจากทดลองหาประสิทธิภาพแต่ละกลุ่มได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปทดลองจริง เป็นไปตามขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตามที่ วาโร เฟิงส์วส์ดี (2545, น.42-45) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตพอใจว่า ถ้าหากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้ว ก็มีคุณค่านำไปใช้ได้ และมีคุณค่าแก่การลงทุนผลิตออกมา ซึ่งเมื่อผลิตนวัตกรรมเสร็จแล้ว จะต้องนำนวัตกรรมไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน คือ การทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง โดยทดลองกับเด็กอ่อนก่อน ทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลองกับเด็กปานกลาง แล้วจึงนำไปทดลองกับเด็กเก่ง ทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อนคำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ทดลองกับผู้เรียน 40-100 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งส่งผลให้ชุดกิจกรรมผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการวิจัยการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดพบว่า

3.1 ในด้านความรู้ นักเรียนมี คะแนนการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แสดงว่าผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดก่อนเรียนเท่ากัน ซึ่งมีความเหมาะสมในการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของวิธีการเรียนทั้งสองวิธี คะแนนการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดสูงขึ้น คะแนนสอบหลังเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนสอบหลังเรียนในกลุ่มควบคุมสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าวิธีการเรียนทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มแสดงให้เห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แม้ว่าวิธีการเรียนแบบปกติสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของผู้เรียนได้ แต่วิธีการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสามารถที่จะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดได้สูงขึ้นและสูงกว่าการเรียนแบบปกติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ของนักเรียนเป็นผล เนื่องมาจากการให้ความรู้เรื่องสารเสพติดและการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในชุมชนและสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นำปัญหาและสถานการณ์จากสภาพสังคมมาให้นักเรียนคิดหาวิธีแก้ปัญหา นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา และนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูดในเรื่องที่ตนเองมีความรู้ความเข้าใจ และทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในแง่มุมอื่นๆ จากสมาชิกภายในกลุ่ม

3.2 ในด้านทักษะการปฏิบัติตน นักเรียนมี คะแนนทักษะการปฏิบัติตนก่อนเรียน (Pretest) ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แสดงว่าผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม มีทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดก่อนเรียนเท่ากัน ซึ่งมีความเหมาะสมในการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของวิธีการเรียน ทั้งสองวิธี คะแนนทักษะการปฏิบัติตนหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าวิธีการเรียนทั้งสองวิธีไม่ทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติด คะแนนทักษะการปฏิบัติตนหลังเรียนในกลุ่มทดลอง สูงกว่าทักษะการปฏิบัติตนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนทักษะการปฏิบัติตนหลังเรียนในกลุ่มควบคุมสูงกว่าคะแนนทักษะการปฏิบัติตนก่อนเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อมีการเปรียบเทียบภายในกลุ่มแสดงให้เห็นว่าวิธีการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของผู้เรียนได้ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาชุดกิจกรรมโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งกรมสุขภาพจิต (2544, น. 13) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experimental Learning) ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ทำทหายอย่างต่อเนื่องและเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลาไม่ได้นั่งฟังการบรรยายอย่างเดียว มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง อาศัยการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูดหรือการเขียน การวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์และสังเคราะห์การเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้นำสถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ เกมและกรณีศึกษามาให้แก่นักเรียนได้ฝึกทักษะการปฏิบัติ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียดเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

3.3 ในด้านเจตคติ นักเรียนมี คะแนนเจตคติก่อนเรียน (Pretest) ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แสดงว่าผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดก่อนเรียนเท่ากัน ซึ่งมีความเหมาะสมในการเปรียบเทียบเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของวิธีการเรียนทั้งสองวิธี คะแนนเจตคติหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดทำให้นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดสูงขึ้น คะแนนเจตคติหลังเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเจตคติก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนเจตคติหลังเรียนในกลุ่มควบคุมสูงกว่าคะแนนเจตคติก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าวิธีการเรียนทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แม้ว่าวิธีการเรียนแบบปกติสามารถพัฒนาเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของผู้เรียนได้ แต่วิธีการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสามารถที่จะพัฒนาเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดได้สูงขึ้นและสูงกว่าการเรียนแบบปกติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติของนักเรียนเป็นผลเนื่องมาจาก การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดย

การให้นักเรียนวิเคราะห์ หาจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันการเสพสารเสพติด และมีการอภิปรายร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองที่ไม่ใช้สารเสพติด รวมทั้งการนำเสนอแนวทางในการป้องกันการเสพสารเสพติดทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สถานศึกษาและชุมชน ทำให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อพิษภัยของสารเสพติด ทั้งที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น

3.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดเฉลี่ยโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยที่ความพึงพอใจเฉลี่ยนักเรียนมีค่ามากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อันเป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม ดังที่ เนื้อทอง นายี (2544, น.22) ได้กล่าวถึงการเรียนด้วยชุดกิจกรรมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายมากขึ้น สร้างความพร้อมและความมั่นใจให้กับผู้สอน ได้รับความสนใจของผู้เรียน ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการสอนและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ วิชา

4. ผลการประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรม เมื่อพิจารณาจากผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมแล้วผ่านเกณฑ์การประเมิน 3 เกณฑ์ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ คือ ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีมาตรฐานตามเกณฑ์ 80/80 ความรู้และเจตคติหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทักษะการปฏิบัติตนพบที่ไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างภายในกลุ่มที่ใช้ชุดกิจกรรมนี้ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดอยู่ในระดับมากขึ้นไป ทั้งนี้เป็นไปตามเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

สรุป

1. ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่าสถานการณ์ปัญหาเสพสารเสพติดประเทศไทย และแนวโน้มในด้านการแพร่ระบาดมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แนวทางในการป้องกันปัญหา คือ การเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี
2. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85/81.78
3. ความรู้ และเจตคติหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทักษะการปฏิบัติตนพบที่ไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างภายในกลุ่มที่ใช้ชุดกิจกรรมนี้ โดยทักษะการปฏิบัติตนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยที่ความพึงพอใจเฉลี่ยของนักเรียนมีค่ามากกว่า 3.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. ชุดกิจกรรมมีคุณภาพผ่านเกณฑ์การประเมินตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทักษะชีวิตในด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติตน และเจตคติเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสพยาเสพติดของนักเรียน ดังนั้นจึงควรมีการนำนวัตกรรมดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
2. ในการจัดกิจกรรมกลุ่มโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะการปฏิบัติตนและเจตคติในการป้องกันการเสพยาเสพติดนั้น ผู้สอนหรือวิทยากรที่ใช้ชุดกิจกรรมควรมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อสามารถบริหารและจัดการเวลาให้มีความกระชับและเหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติด จึงควรมีการพัฒนารูปแบบหรือวิธีการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทในแต่ละชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2542). คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ไกล่รุ่ง มามี, ปิยวรรณ จันทร์รักษ์, วลัย วรภู, สมพร บัวแจ่มรัตนวงศ์ และสมศรี ชูเดชะ. (2545). การพัฒนาชุดกิจกรรมการป้องกันสารเสพติดโดยใช้กิจกรรมทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จันทร์เพ็ญ ไทยปาน. (2547). การพัฒนาชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเรื่องยาเสพติด สำหรับเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เนือทอง นาย. (2544). ผลการใช้ชุดกิจกรรมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับการสอนโดยครูเป็นผู้สอน ที่มีผลต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2540). แนวคิดทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ: กองป้องกันยาเสพติด สำนักงานฯ.
- สุนนมาลย์ ชาลิตนธิกุล. (2550). การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสพยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 21 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดสงขลา
The Key Success Factors of Small and Medium Enterprises (SMEs)
Entrepreneurs in Songkhla Province

พิทยา สิริ^{1*}

Phithaya Siri^{1*}

^{1*}นิสิตปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงการตลาด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

**^{1*}Graduate Programmes Master of Business Administration, Program in Marketing,
SukhothaiThammathirat Open University.**

*ผู้พิมพ์ประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์ 08-9977-7997 และ Email : Pitty_7997@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา 2) ระดับความสำคัญของปัจจัยการดำเนินงานที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการดำเนินงานกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนการค้ากับสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสงขลา จำนวน 6,513 คน (ข้อมูล ณ มีนาคม 2555) โดยตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9635 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่าลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา พบว่าส่วนมากเป็นธุรกิจประเภทกิจการให้บริการ ผู้ประกอบการจำนวนมากมีประสบการณ์ในการทำธุรกิจไม่ถึง 10 ปี และไม่เป็นสมาชิกของสมาคมธุรกิจ ซึ่งดำเนินธุรกิจแบบบุคคลธรรมดาและมีพนักงาน 1 - 15 คน โดยมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร จำนวน 1 - 50 ล้านบาท ในส่วนระดับความสำคัญของปัจจัยการดำเนินงานที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดการและด้านการผลิต การบริการและการค้า ส่วนด้านการตลาดให้ความสำคัญน้อยที่สุด อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการดำเนินงานกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา พบว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยการดำเนินงานมีผลทางบวกต่อความสำเร็จ ด้านประสิทธิภาพค่อนข้างสูงแต่มีผลทางบวกต่อความสำเร็จ ด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง

คำสำคัญ : วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปัจจัยสู่ความสำเร็จ จังหวัดสงขลา

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) Business characteristic of Small and Medium Enterprises (SMEs) entrepreneurs in Songkhla Province (2) The operational factor levels that affected to the success of Small and Medium Enterprises (SMEs) entrepreneurs in Songkhla Province (3) The relation between an operations and success toward the Small and Medium Enterprises (SMEs) entrepreneurs in Songkhla Province.

The research population was 6,513 Small and Medium Enterprises (SMEs) Entrepreneurs who registered with Department of Business Development, Songkhla Province (Data from March 2012). The samples consisted of 400 people using multi-stage sampling. The instrument used for collecting data was questionnaire with reliability analysis and α confident at 0.9635. Statistical analyses were percentage, mean, standard deviation and simple correlation by Pearson.

The result of the research revealed as followings: (1) Overall business characteristic of Small and Medium Enterprises (SMEs) entrepreneurs in Songkhla Province was service business with less than 10 years of business experience and they were not the members of business association however they did a business as an ordinary person business with 1- 15 employees and 1-50 million baht of fixed assets (2) The operational factor levels that affected to the success of Small and Medium Enterprises (SMEs) entrepreneurs in Songkhla Province was affected at high level when considering in each aspects found that human resource management was affected at the highest level followed by management and production, services and trading although the marketing was affected at the lowest level (3) The relation between an operations and success toward the Small and Medium Enterprises (SMEs) entrepreneurs in Songkhla Province was had relatively with high correlation with significant at the 0.01 level, by the way, the operation factors affecting to a performance with positive success in high level but these was affecting to an economic with positive success in medium to high level.

Keywords : Small and Medium Enterprises (SMEs), The Key Success Factors, Songkhla Province

บทนำ

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ชายฝั่งตะวันออกเฉียงของภาคใต้ตอนล่างระหว่างละติจูดที่ 6 17-7 56 องศาเหนือลองจิจูด 100 01-101 06 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน 950 กิโลเมตร อาณาเขตติดกับ

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันออก ติดต่อกับอ่าวไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดยะลา ปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอร์ลิสของมาเลเซีย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสตูล และจังหวัดพัทลุง

ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดสงขลาทางตอนเหนือเป็นคาบสมุทรแคบและยาวยื่นลงมาทางตอนใต้ เรียกว่า คาบสมุทรสทิงพระ กับส่วนที่เป็นแผ่นดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ แผ่นดินทั้งสองส่วนเชื่อมต่อกันโดยสะพาน ดินสุสานนท์ พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ สัญลักษณ์จังหวัดสงขลาเป็นรูปหอยสังข์ ขนาดพื้นที่ และประชากร มีพื้นที่ประมาณ 7,393.889 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,853,249 ไร่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ และอันดับที่ 3 ของภาคใต้ มีประชากร ณ เดือนธันวาคม 2555 จำนวน 1,367,010 คน แบ่งเป็นเพศชาย 667,250 คน คิดเป็นร้อยละ 48.81 เพศหญิง 699,760 คน คิดเป็นร้อยละ 51.19 จำนวนครัวเรือน 449,859 ครัวเรือน (สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา, มีนาคม 2556)

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญอย่างเด่นชัด ในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การดำเนินธุรกิจ (SMEs) หมายถึงกิจการอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing) กิจการค้าปลีกและค้าส่ง (Wholesaling and retailing) และการบริการ (Service) โดยที่กิจการเหล่านี้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในธุรกิจของประเทศไทยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยได้มีส่วนเกื้อหนุนอย่างสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยสร้างรายได้และจ้างงานอีกทั้งเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนในปี 2553 ประเทศไทยมีจำนวนวิสาหกิจรวมทั้งสิ้น 2,924,912 ราย โดยร้อยละ 99.60 เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมคิดเป็นร้อยละ 77.86 ของการจ้างงานรวมของประเทศ

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมคิดเป็นร้อยละ 42.35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศและมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมคิดเป็นร้อยละ 28.40 ของมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ ผลการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและภัยคุกคาม พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีจุดแข็งด้านความคล่องตัวยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์แวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความสามารถความเชี่ยวชาญด้านทักษะงานฝีมืองานบริการ (Craftsmanship & Hospitality) และด้านการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย ในขณะที่มีจุดอ่อนด้านการบริหารจัดการธุรกิจความสามารถในการพัฒนาสินค้าและบริการโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการดำเนินธุรกิจและขาดโอกาสทางการตลาดและการเข้าถึงข้อมูลการตลาดเชิงลึก อย่างไรก็ตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจสมัยใหม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังได้รับโอกาสจากนโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญและสนับสนุน สำหรับภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สำคัญ ได้แก่ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการเปิดเสรีทางการค้าที่อาจก่อให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจสูงขึ้น นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกทั้งในมิติด้านการเมืองเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม)

ภาวะเศรษฐกิจจังหวัดสงขลาปี 2555 ขยายตัวในอัตราที่ลดลง ตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวทำให้ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญลดลง ส่งผลให้รายได้เกษตรกรและมีมูลค่าการส่งออกลดลง ขณะเดียวกันการท่องเที่ยวชะลอตัวลงจากผลกระทบของเหตุการณ์ระเบิดในอำเภอหาดใหญ่ ส่งผลให้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนชะลอตัวลง ขณะที่ภาคการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวดี ด้านอัตราเงินเฟ้อชะลอตัวลงจากปีก่อน โดยอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 4.2 เทียบกับร้อยละ 7.1 ในปี 2555 ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญปรับลดลง โดยราคาขางพาราเฉลี่ยกิโลกรัมละ 91.19 บาท ลดลงถึงร้อยละ 29.1 ปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.78 บาท ลดลงร้อยละ 14.9 และราคากุ้งขาวขนาด 70 ตัว เฉลี่ยกิโลกรัมละ 128.86 บาท ลดลงร้อยละ 4.5 ตามความต้องการซื้อของตลาดที่ชะลอตัวจากผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจโลก (สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา, มีนาคม 2556)

แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจสงขลาปี 2556 คาดว่าขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยมีปัจจัยสนับสนุนคือ ราคาสินค้าเกษตรที่มีแนวโน้มดีขึ้น การขยายตัวของการท่องเที่ยวและการลงทุนขณะที่การส่งออกคาดว่าจะดีขึ้นสอดคล้องกับเศรษฐกิจโลกที่ปรับตัวดีขึ้นอย่างช้าๆ อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นความเสี่ยงที่ต้องติดตามจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังมีความไม่แน่นอนอยู่ ผลของการกระทบของการขาดแคลนแรงงานและปรับค่าจ้างขั้นต่ำเป็น 300 บาท รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

เนื่องจากจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดเดียวในภาคใต้ที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งการค้า ทำให้เป็นแหล่งลงทุนในอุตสาหกรรมในกลุ่มอาหาร การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่แข็ง ห้างเย็น น้ำดื่มและน้ำแข็ง ปลาป่น ผลิตภัณฑ์จากขางพารา และการท่องเที่ยว โรงแรม รีสอร์ท นอกจากนี้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้แก่ การก่อสร้างเครื่องจักรและยานยนต์ งานโลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า กระดาษ และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น ในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความได้เปรียบกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ตรงที่มีความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง แต่ก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคล้ายกับธุรกิจโดยทั่วไป นั่นคือมีการสำรวจพบว่า การเข้าออกจากตลาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีอัตราขยายตัวสูง ทำให้เกิดจำนวนธุรกิจที่เลิกกิจการ มีอัตราเพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันธุรกิจที่เข้ามาจดทะเบียนใหม่ก็มีอัตราเพิ่มขึ้นเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมบางแห่งดำเนินธุรกิจแล้วประสบความล้มเหลว ต้องเลิกกิจการไปด้วยสาเหตุจากการมีปัญหาในการดำเนินธุรกิจ แต่ส่วนใหญ่ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จก็ยังคงดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างยั่งยืน ในส่วนที่ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จโดยมีปัจจัยในด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยหลักๆ ในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยในการดำเนินการ เช่น ด้านการจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงินและบัญชี ด้านการผลิต การบริการและการค้า และด้านการตลาด ทำให้เกิดการมีประสิทธิภาพและเศรษฐกิจที่ดี จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการทำวิจัยถึงปัจจัยความสำเร็จที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา
2. ระดับความสำคัญของปัจจัยการดำเนินงานที่มีผลต่อความสำเร็จ ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการดำเนินงานกับความสำเร็ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา มีระเบียบการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดสงขลา ที่มีจดทะเบียนกับสำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสงขลา โดยจดทะเบียน รวม 6,513 ราย (สำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสงขลา, มีนาคม 2555)

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในจังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่เก็บข้อมูล เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางการค้า การขนส่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความหลากหลายจำนวนมาก และเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำ เป็นศูนย์รวมของหน่วยงานราชการทำให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประกอบกับความหนาแน่นของจำนวนผู้ประกอบการมาก

2. กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการคำนวณเพื่อกำหนดขนาดตัวอย่างของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดสงขลาที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่าจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

อำเภอ	ประชากร (ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
กระแสดินธุ์	11	1
คลองหอยโข่ง	36	2
ควนเนียง	28	2
จะนะ	112	7
เทพา	48	3
นาทวี	74	5
นาหม่อม	65	4
บางกล่ำ	162	10
เมือง	826	51
ระโนด	89	5
รัตภูมิ	140	8
สทิงพระ	38	2
สะเดา	436	27
สะบ้าย้อย	29	2
สิงหนคร	110	7
หาดใหญ่	4,309	264
รวม	6,513	400

3. การสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากมีกลุ่มประชากรที่ชัดเจนอยู่แล้วและสามารถหากรอบตัวอย่างได้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่กำหนด โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิพื้นที่ จากนั้นเก็บตัวอย่างแบบอาศัยความสะดวก (Convenience sampling) โดยมีจุดเก็บข้อมูลอยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือดังนี้

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งก่อนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลจริง ได้มีการทดสอบความถูกต้องแบบสอบถาม (Pretest) เพื่อทดสอบความถูกต้องของคำถามและความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด นำมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เพื่อประมวลสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไข
3. นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือต่อข้อคำถามและความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณวุฒิเสนอแนะ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อตรวจสอบก่อนนำไปทดลองใช้
5. พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลในส่วนนี้ได้จากแบบสอบถาม โดยการแจกแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ประสบการณ์ การเป็นสมาชิก ประเภทองค์การ ประเภทการดำเนินงาน มูลค่าสินทรัพย์ถาวร จำนวนการจ้างงาน ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบเลือกคำตอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงินและบัญชี ด้านการผลิต การบริการและการค้า ด้านการตลาด เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามแบบประเมินค่า(Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นแบบสอบถามลักษณะเลือกคำตอบ และแบบประเมินค่า โดยมาตราวัดระดับความสำเร็จในด้านต่างๆ ของกิจการ ลักษณะคำถามแบบประเมินค่ามีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสถิติต่างๆ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิด รวมทั้งการสร้างเครื่องมือ และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ หนังสือ บทความ งานวิจัย วารสาร และเอกสารต่างๆ จากมหาวิทยาลัย อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบในการสร้างแบบสอบถามและเป็นแนวทางในการศึกษา

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้หาค่าความสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ผู้วิจัยแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์พิจารณา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538, น.144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงหรือสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.61 - 0.80 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.41 - 0.60 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.21 - 0.40 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.20 ลงมา ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 สถิติเชิงอนุมาน หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความได้เปรียบมากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ ตรงที่มีความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง แต่ก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคล้ายกับธุรกิจโดยทั่วไป นั่นคือมีการสำรวจพบว่า การเข้าออกจากตลาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีอัตราขยายตัวสูง ทำให้เกิดจำนวนธุรกิจที่เลิกกิจการ มีอัตราเพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันธุรกิจที่เข้ามาจดทะเบียนใหม่ก็มีอัตราเพิ่มขึ้นเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมบางแห่งดำเนินธุรกิจแล้วประสบความล้มเหลว ต้องเลิกกิจการไปด้วยสาเหตุจากการมีปัญหาในการดำเนินธุรกิจ แต่ส่วนใหญ่ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ก็ยังดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างยั่งยืน ในส่วนที่ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จโดยมีปัจจัยในด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยหลักๆ ในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยในการดำเนินการ เช่น ด้านการจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงินและบัญชี ด้านการผลิต การบริการและการค้า และด้านการตลาด ทำให้เกิดการมีประสิทธิภาพและเศรษฐกิจที่ดี

สรุป

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา ระดับความสำคัญของปัจจัยการดำเนินงานที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการดำเนินงานกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดสงขลา ที่มีการขึ้นจดทะเบียนกับสำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสงขลา โดยจดทะเบียน รวม 6,513 ราย (สำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสงขลา, มีนาคม 2555) กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ จำนวน 5 ด้าน และความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 2 ด้าน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

3. ผลการศึกษา

3.1 ลักษณะธุรกิจของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 และเป็นเพศหญิงจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมา มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 มีสถานภาพสมรส จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีสถานภาพหม้าย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมา มีการศึกษาระดับปวช./ปวส. จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจ 11-15 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.0 มีรูปแบบธุรกิจแบบบุคคลธรรมดา จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5 รองลงมา เป็นคณะบุคคลที่มีโชนิติบุคคล จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด/บริษัทจำกัด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 มีที่ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมธุรกิจจำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมา เป็นสมาชิกสภาอุตสาหกรรมจังหวัด/หอการค้าจังหวัด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ เป็นสมาชิกของสำนักส่งเสริม SMEs จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 มีดำเนินงานประเภทกิจการให้บริการ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมา ดำเนินงานประเภทกิจการ ค้าส่ง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือดำเนินงานประเภทกิจการผลิตสินค้า จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 1-50 ล้านบาท จำนวน 369 คน คิดเป็นร้อยละ 92.3 รองลงมาคือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 51-100 ล้านบาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 101-150 ล้านบาท และมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 151-200 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 มีการจ้างงาน 1-15 คน จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 รองลงมาคือกิจการจ้างงาน 16-25 คน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือการจ้างงาน 51-200 คน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ 1-5 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมา มี

ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ 6-10 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

3.2 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา ให้ความสำคัญกับปัจจัยการดำเนินธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน จำแนกได้ดังนี้

3.2.1 ด้านการจัดการ ให้ความสำคัญเรื่องการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานภายในองค์กรอย่างใกล้ชิดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.59) ค่า (S.D.0.71) และความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายขององค์กรมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.59) ค่า (S.D. 0.71)

3.2.2 ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ให้ความสำคัญเรื่องความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.61) และค่า (S.D. 0.71) และการให้ความสำคัญและตระหนักในคุณค่าของพนักงานในองค์กรค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.60) ค่า (S.D.0.70)

3.2.3 ด้านการเงินและบัญชี ให้ความสำคัญเรื่องการบริหารสภาพคล่องในการชำระหนี้เมื่อครบกำหนดชำระเป็นอย่างดีและสม่ำเสมอค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ 3.59) ค่า (S.D.0.75) และความสามารถในการทำให้เกิดความมั่งคั่งสูงสุดแก่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.54) ค่า (S.D.0.69)

3.2.4 ด้านการผลิต การบริการและการค้า ให้ความสำคัญเรื่องการบริการและการค้า สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.58) ค่า (S.D.0.66) และความรู้ความชำนาญในการบริการและการค้าอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.58) ค่า (S.D. 0.68)

3.2.5 ด้านการตลาด ให้ความสำคัญเรื่องราคาสินค้าหรือบริการอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.58) ค่า (S.D.0.72) และคุณภาพของสินค้าหรือบริการสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.57) ค่า (S.D.0.75)

3.3 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา ต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านจำแนกได้ดังนี้

3.3.1 ความสำเร็จในด้านประสิทธิภาพ เกิดจากการความสามารถตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าหรือเท่ากับคู่แข่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.60) ค่า (S.D.0.68) และมีสินค้าหรือบริการมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในตลาดทั่วไปมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.59) ค่า (S.D.0.66)

3.3.2 ความสำเร็จด้านเศรษฐกิจ เกิดจากการมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ 3.59) ค่า (S.D.0.64)

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการดำเนินธุรกิจกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา พบว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง (0.788) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยปัจจัยการดำเนินงานมีผลทางบวกต่อความสำเร็จด้านประสิทธิภาพค่อนข้างสูง (0.760) แต่มีผลทางบวกต่อความสำเร็จด้านเศรษฐกิจระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง (0.699)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาถึงลักษณะธุรกิจที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา พบว่าเป็นลักษณะธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจต่ำกว่า 10 ปี ไม่เป็นสมาชิก

ของสมาคมธุรกิจ เป็นบุคคลธรรมดา ดำเนินงานประเภทกิจการให้บริการ มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 1-50 ล้านบาท มีการจัดพนักงาน 1-15 คน และมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ 1-5 ปี

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินธุรกิจ โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน และรายด้าน พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินธุรกิจ ด้านการจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญจันทร์ ตันติวิมลขจร (2552) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยความสำเร็จในด้านการจัดการองค์การของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากมีการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานภายในองค์กร อย่างใกล้ชิดและความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายขององค์กร และมีการกำหนดทิศทางในเรื่องวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และกลยุทธ์ อย่างชัดเจน

2.2 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินธุรกิจ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากมีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการให้ความสำคัญและตระหนักในคุณค่าของพนักงานในองค์กร

2.3 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินธุรกิจ ด้านการเงินและบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากมีการบริหารสภาพคล่องในการชำระหนี้เมื่อครบกำหนดชำระเป็นอย่างดีและสม่ำเสมอ และความสามารถในการหาแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนเงินต้นต่ำเฉลี่ยต่ำกว่าอุตสาหกรรม และความสามารถในการทำให้เกิดความมั่งคั่งสูงสุดแก่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ

2.4 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินธุรกิจ ด้านการผลิต การบริการและการค้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตการบริการและการค้า สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ ความรู้ ความชำนาญในการบริการและการค้าอยู่ในเกณฑ์ดีหรือดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง และคุณภาพของสินค้าหรือบริการและการค้าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าหรือเทียบเท่ากับคู่แข่ง และต้นทุนการผลิต การบริการและการค้าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ สามารถตอบสนองกลยุทธ์ด้านราคาได้

2.5 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินธุรกิจด้านการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากราคาสินค้าหรือบริการอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ และคุณภาพของสินค้าหรือบริการสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยภาพรวมทั้ง 2 ด้าน และรายด้านพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านประสิทธิภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสามารถตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าอยู่ในเกณฑ์ดีหรือเท่ากับคู่แข่ง และสินค้าหรือบริการมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในตลาดโดยทั่วไป

3.2 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา เกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากส่วนแบ่งตลาดอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และกำไรของธุรกิจอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยของอุตสาหกรรม และอัตราผลตอบแทนที่ได้รับมากกว่าอัตราต้นทุน

4. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการดำเนินธุรกิจกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการดำเนินธุรกิจกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา ด้านประสิทธิภาพทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จของผู้ประกอบการ SMEs ด้านประสิทธิภาพ เช่น การเพิ่มหรือขยายสาขา ผลผลิตเพิ่ม คุณภาพของสินค้าและบริการ นวัตกรรม ความพึงพอใจของลูกค้า และภาพลักษณ์องค์กร ขึ้นอยู่กับปัจจัยความสำเร็จ ด้านการจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงินและบัญชี ด้านการผลิต การบริการและการค้า และด้านการตลาด ทั้งสิ้น

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการดำเนินธุรกิจกับความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา ด้านเศรษฐกิจทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการ และด้านการเงินและบัญชี ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จของผู้ประกอบการ SMEs ด้านเศรษฐกิจ เช่น กำไร อัตราผลตอบแทน และส่วนแบ่งการตลาดขึ้นอยู่กับปัจจัยความสำเร็จ ด้านการจัดการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงินและบัญชี ด้านการผลิต การบริการและการค้า และด้านการตลาด ทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการศึกษาถึงลักษณะธุรกิจที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดสงขลา พบว่าเป็นลักษณะธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจต่ำกว่า 10 ปี ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมธุรกิจ เป็นบุคคลธรรมดา ดำเนินงานประเภทกิจการให้บริการ มีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 1-50 ล้านบาท มีการจ้างงาน 1-15 คน และมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ 1-5 ปี ข้อเสนอแนะคือ ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกสมาคมธุรกิจ ทำให้ขาดโอกาสในการร่วมกิจกรรมและการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ทางสมาคมต่างๆ ควรเปิดรับสมัครสมาชิกและให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา ถึงส่วนดีของการเป็นสมาชิกสมาคมให้มากขึ้นเพื่อการต่อรองหรือต่อยอดกับคู่ค้ามากยิ่งขึ้น และผู้ประกอบการเองควรเข้าร่วมเป็นสมาชิก และแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาพัฒนากิจการให้ดีขึ้น

1.2 ด้านการจัดการ ผู้ประกอบการยังขาดการวางแผนและการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานขององค์กรยังไม่ชัดเจน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม SMEs ควรจัดอบรมสัมมนาถึงการบริหารงานภายในองค์กรให้กับผู้ประกอบการทั่วไปในจังหวัดสงขลา

1.3 ด้านการเงินและบัญชี ผู้ประกอบการยังขาดความรู้ความเข้าใจต่อการใช้โปรแกรมทางการเงินให้สอดคล้องและให้เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมโปรแกรมทางการเงินและบัญชีแก่ผู้ประกอบการธุรกิจให้เกิดการเข้าใจการใช้โปรแกรมทางการเงินให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการผลิตบริการและการค้า ผู้ประกอบการยังขาดการให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้ยังมีผลิตภัณฑ์เดิมๆ ไม่มีการต่อยอดภาครัฐควรให้การส่งเสริมการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ด้วยการจัดสัมมนา จัดการศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ

1.5 ด้านการตลาด ผู้ประกอบการ ยังขาดสถานที่จำหน่าย การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ยังน้อยต่อการตอบสนองความต้องการของลูกค้า สมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรให้การส่งเสริมทางการตลาด เช่น การจัดกิจกรรมต่างๆ การรวมกลุ่มกันออกงานต่างๆ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง

1.6 ผู้ประกอบการควรนำกลยุทธ์ในการลดต้นทุนมาใช้เพื่อทำให้สามารถกำหนดราคาสินค้าที่ต่ำ ผู้ประกอบการควรสร้างความได้เปรียบโดยการสร้างความแตกต่างในผลิตภัณฑ์หรือบริการให้โดดเด่น และตรงความต้องการของลูกค้ามากกว่าคู่แข่ง

1.7 ผู้ประกอบการควรเข้ามาศึกษาถึงการมุ่งเข้าสู่ตลาดย่อย เพื่อเลี่ยงการแข่งขันในตลาดใหญ่ จึงทำให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กแข่งขันได้มาก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ปัจจัยการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อความสำเร็จ ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดสงขลา ควรศึกษาเพิ่มเติมด้านวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และด้านอื่นๆ เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

พิมพ์พิศา สังข์สุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประเภทธุรกิจก่อสร้างในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เพ็ญจันทร์ ดันติวิมลจจร. (2552). ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

“แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 พ.ศ.2555-2559,” (หน้า 130-194),

โดย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2555, กรุงเทพมหานคร:

สำนักพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสงขลา (ข้อมูล ณ มีนาคม 2555)

**อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ที่มีต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร**

**The Influence of Transformational Leadership and Human Resource
Development on Readiness for Change of Employees**

สุปัญญา สุนทรนนธ์^{1*}

Supunyada Suntornnond^{1*}

**^{1*}นิสิตปริญญาเอก รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240**

**^{1*}Doctoral Candidate, Doctoral of Public Administration, National Institute of Development
Administration (NIDA) Bangkok, Bangkok, 10240**

*ผู้พิมพ์ประสานงาน : หมายเลขโทรศัพท์ 08-5946-8555 และ E-mail : dr.supunyada@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดทฤษฎีเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) และความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง (Readiness for Change) ของบุคลากร รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและอิทธิพลของปัจจัยหลักทั้งสามประการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์เข้าด้วยกัน ตลอดจนนำเสนอกรอบแนวความคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ซึ่งนำไปสู่การนำเสนอตัวแบบเพื่อศึกษาและพัฒนาความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรในองค์กรภาครัฐของประเทศไทยได้ต่อไปในอนาคต และจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้พิมพ์พบว่าประเด็นสำคัญที่ควรทำการศึกษาและทดสอบ ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ (1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (2) การสร้างแรงบันดาลใจ (3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ (4) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร 2. กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 5 กิจกรรมประกอบย่อย คือ (1) การฝึกอบรม (2) การศึกษา (3) การพัฒนาส่วนบุคคล (4) การพัฒนาอาชีพ และ (5) การพัฒนาองค์การ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร และ 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรผ่านทางกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร

Abstract

This article aims to academically review literature on the relationships among transformational leadership behaviors, human resource development, and readiness for change of employees. And then, the author proposes the research hypotheses including present a conceptual

frame work to study the influence of transformational leadership and human resource development on readiness for change of employees in Thai public organizations. From reviewing relevant literature, the author found three significant hypotheses. The first hypothesis is all 4 components of transformational leadership have positively direct influence on readiness for change of employees. Secondly, all 5 activities of human resource development have positively direct influence on readiness for change of employees. And the final hypothesis is transformational leadership behaviors have indirect influence on readiness for change of employees through human resource development activities.

Keywords : Transformational Leadership, Human Resource Development, Readiness for Change

บทนำ

ในปัจจุบัน องค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือองคการเอกชน ล้วนจําเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง โดยในปี พ.ศ.2540 เมื่อประเทศไทยเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ได้มีตัวอย่างมากมายแสดงให้เห็่นว่าธุรกิจหรือองคการต่างๆ ที่เคยรุ่งเรืองและเติบโตอย่างรวดเร็ว กลับต้องล้มละลายเลิกกิจการไปเป็นจํานวนมาก และภายในระยะเวลาเพียงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา องค์กรต่างๆ ในประเทศไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สำหรับองคการในภาครฐนั้น ก็มีตัวอย่างหน่วยงานภาครฐที่เคยผูกขาดในการดำเนินกิจการบางอย่าง เช่น การให้บริการติดตั้งโทรศัพท์ การให้บริการขนส่งทางอากาศ ก็ไม่สามารถต้านทานกระแสการเปิดการค้าและบริการอย่างเสรี จนต้องสูญเสียลูกค้าและรายได้ลงอย่างรวดเร็วภายในเวลาไม่กี่ปี จึงกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันองคการที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ภายนอก ที่มีกาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มักจะพบกับความเสื่อมถอยและอาจถึงขั้นล่มสลาย ส่วนองคการที่สามารถบริหารความเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับตัวให้เท่าทันกับความผันแปรของสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ก็จะสามารถอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในองคการตามท้องคการวางแผนไว้ได้ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีผลอย่างยิ่งต่อความอยู่รอดขององคการ

สำหรับในประเทศไทยนั้น ตัวอย่างหนึ่งขององคการภาครฐที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและกำลังต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ขององคการอย่างชัดเจน ก็คือสถาบันอุดมศึกษาของรฐ โดยรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่มีการนำมาใช้ ก็คือการเป็น “มหาวิทยาลัยในกำกับของรฐ” (Autonomous university) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “มหาวิทยาลัยนอกระบบราชการ” ซึ่งมหาวิทยาลัยในกำกับของรฐไม่ใช่การโอนกิจการมหาวิทยาลัยให้นิติบุคคลหรือเอกชนแต่เป็นการปรับเปลี่ยนไปใช้ระบบการบริหารจัดการที่ไม่ใช่ราชการโดยมีพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ของแต่ละมหาวิทยาลัยรองรับซึ่งไม่จําเป็นต้องเหมือนกัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีวิวัฒนาการและวัฒนธรรมองค์กรที่อาจมีลักษณะเฉพาะตัว (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2554, น.32) นักวิชาการด้านการจัดการศึกษาหลายท่าน เช่น ศ.ดร.ปรัชญา เวสารัชช ได้ชี้ให้เห็นว่า การที่มหาวิทยาลัยรฐ เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรฐหรือมหาวิทยาลัยนอกระบบราชการนั้น จะทำให้

องค์กรต้องมีการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจะเกี่ยวข้องกับการบริหารหลายด้าน ทั้งลักษณะการบริหารหน่วยงาน ที่มาของผู้บริหารเรื่องการบริหารรายได้ การจัดโครงสร้างองค์กร และที่สำคัญคือแนวทางในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (จรัส สุวรรณเวลา, 2550, น.42)

ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้หลังจากออกนอกระบบราชการแล้ว มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ต้องมีการปรับตัวและดำเนินการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมทั้งต้องดำเนินการต่างๆ ที่สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในอนาคตอันใกล้ เมื่อประเทศไทยต้องเปิดเสรีทางการศึกษาตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2558 หรือ ค.ศ.2015 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทุกแห่งจำเป็นต้องมีการเตรียมการต่างๆ มากมายเพื่อปรับตัวให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งในประเทศและในภูมิภาค ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงที่ทุกมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต้องมีการปรับเปลี่ยน เช่น การเตรียมตัวให้มหาวิทยาลัยเปิดภาคการศึกษาซึ่งในช่วงเดือนสิงหาคม จากปัจจุบันที่จะเปิดภาคเรียนในเดือนมิถุนายน ทั้งนี้เพื่อให้ตรงกับภาคเรียนของประเทศสากล ที่ส่วนใหญ่ประเทศต่างๆ แม้แต่ประเทศกลุ่มอาเซียนก็ได้กำหนดเวลาเปิดภาคเรียนที่เดือนสิงหาคมยกเว้นประเทศไทย และพม่า ที่ยังมีกำหนดเปิดภาคเรียนไม่ตรงกับสากล หรือการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษหรือหลักสูตรนานาชาติ รวมไปถึงการเปิดหลักสูตรออนไลน์ระดับปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในด้านการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและการดึงดูดนักศึกษาจากต่างประเทศ จึงกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นนี้เป็นเพียงตัวอย่างความท้าทายต่อการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ซึ่งแม้ว่ามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะ มีความแตกต่างด้านปรัชญา ปณิธาน ประวัติความเป็นมาในการก่อตั้ง ขนาด และรูปแบบการบริหารจัดการแตกต่างกันไป แต่ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อผลปฏิบัติงานของทุกองค์กรทุกแห่งที่ต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งองค์การภาครัฐในประเทศไทย ก็คือ ความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร (employee's readiness for change) นั่นเอง (Kotter & Cohen, 2002, p.56)

และแม้ปัจจุบันยังมีการศึกษาและงานวิจัยหลายชิ้น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ว่ามีเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของพนักงานในองค์กร อย่างไรก็ตามการศึกษาลงถึงอิทธิพลและความเชื่อมโยงต่างๆ ดังกล่าวมักเป็นการศึกษาวิจัยในบริบทขององค์การภาครัฐ ในประเทศตะวันตก อีกทั้งงานศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ยังเป็นการมุ่งศึกษาในระดับองค์กรเป็นหลัก และยังไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัยในระดับบุคคลมากนัก (Gilley, Eggland & Maycunich, 2002, pp.46-47) จากความไม่เพียงพอในการศึกษาประเด็นเหล่านี้ ผู้นิพนธ์จึงนำเสนอบทความนี้ เพื่อเสนอกรอบแนวความคิดให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมถึงปัจจัยเหล่านี้ ทั้งนี้ผู้นิพนธ์ยังพบว่าปัจจุบันยังขาดผลงานวิจัยที่ศึกษาว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแบบใดที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และมีอิทธิพลความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรมากหรือน้อยที่สุดและเป็นอิทธิพลในทางบวกจริงหรือไม่ และอย่างไร ในบริบทขององค์การภาครัฐในประเทศไทย ดังนั้นเพื่อเพิ่มองค์ความรู้เหล่านี้ในบริบทของประเทศไทย จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการทบทวนวรรณกรรมและสร้างกรอบแนวความคิดเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมถึง “อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร” โดยผู้นิพนธ์ คาดว่าการศึกษาในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่างๆ

ให้สามารถที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเพิ่มระดับความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายในการสร้างความเปลี่ยนแปลงที่องค์การต้องการได้อย่างประสบผลสำเร็จ อันจะทำให้องค์การดำรงอยู่และมีผลการดำเนินการที่ติดตามที่มุ่งหวังได้ ท่ามกลางการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วหรือรุนแรงเพียงใดก็ตาม

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอกรอบแนวความคิดและสมมติฐานการวิจัยในเรื่อง “อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร” ครั้งนี้ ผู้นิพนธ์ได้ทบทวนวรรณกรรมครอบคลุมใน 3 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้นำได้ถูกพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ทำให้มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้นำที่หลากหลาย โดยทฤษฎีที่นักวิชาการได้ให้การยอมรับอย่างกว้างขวาง เช่น ทฤษฎีลักษณะผู้นำ (Trait theories) ทฤษฎีพฤติกรรมของผู้นำ (Behavioral theories) ทฤษฎีผู้นำที่ขึ้นกับสถานการณ์ (Contingency theories) และทฤษฎีผู้นำสร้างความเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership theories) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าทฤษฎีผู้นำสร้างความเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership theories) เป็นทฤษฎีที่สามารถนำมาอธิบายถึงการบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์การได้มากที่สุด (Naihmullah & Syedcited in Beer, 2010, p.151)

สำหรับทฤษฎีผู้นำสร้างความเปลี่ยนแปลงนั้น Bass & Avolio ได้นำเสนอโมเดลภาวะผู้นำพิสัยสมบูรณ์ (Model of Full Range of Leadership) ประกอบด้วยภาวะผู้นำ 3 แบบ (Bass & Avolio, 1994, p.19) ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่พยายามจะกระตุ้นและจูงใจให้ลูกน้องเกิดความปรารถนาหรือเกิดแรงบันดาลใจที่จะทำงานโดยผู้นำจะมีลักษณะที่มีบารมี (Charisma) เพื่อสามารถกระตุ้นความรู้สึกด้านอารมณ์ของพนักงานหรือผู้ตามให้เกิดการลอกเลียนแบบผู้นำ โดยผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ หรือที่เรียกย่อๆ ว่า 4Is ได้แก่

(1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized influence) คือ พฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงว่าผู้นำเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลทางความคิดและจิตใจของผู้ตาม ที่สำคัญ ได้แก่ การที่ผู้ตามเชื่อในวิสัยทัศน์ของผู้นำ ผู้ตามมีความเชื่อคล้อยตามผู้นำ ยอมรับผู้นำโดยไม่สงสัย ชื่นชมรักใคร่ผู้นำ เต็มใจเชื่อฟังผู้นำ มีความผูกพันกับการกิจขององค์การ มีเป้าหมายสูงในการปฏิบัติงาน และเชื่อว่าผู้นำจะช่วยให้ตนปฏิบัติงานขององค์การได้สำเร็จ

(2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration motivation) โดยการสร้างแรงบันดาลใจนี้ มักมีความใกล้ชิดกับการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ เพราะเป็นวิธีการที่ผู้นำสามารถทำให้ผู้ร่วมงานทราบว่าในอนาคตถ้าทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานตามที่ผู้นำสร้างแรงบันดาลใจไว้ ก็จะสามารถปฏิบัติภารกิจที่รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วง

(3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา (Intellectual stimulation) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกถึงการกระตุ้นให้ผู้ตามมีการใช้ปัญญาหรือใช้ความคิดของตน โดยที่ผู้นำจะเปลี่ยนสภาพเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและผู้ตาม

แก้ไขปัญหาด้วยปัญญา หรืออาจเป็นการกระตุ้นการพัฒนาระบบความคิดของผู้ตาม ซึ่งนับเป็นวิธีการแบบใหม่ที่ช่วยให้ผู้ตามเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

(4) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (Individualized consideration) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่มุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกับผู้ตาม โดยจะส่งผลถึงความพอใจของผู้ตาม ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ มุ่งสัมพันธ์แบบเน้นกลุ่ม และมุ่งสัมพันธ์แบบเน้นรายบุคคล

2. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) พฤติกรรมของผู้นำที่ต้องอาศัยการนำด้วยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์และคำมั่นสัญญากับลูกน้อง ซึ่งสามารถสรุปพฤติกรรมผู้นำแบบแลกเปลี่ยนไว้ 3 ลักษณะ คือ (1) การให้รางวัลตามสถานการณ์ (Contingent reward) (2) การบริหารอย่างกระตือรือร้นแบบมีข้อยกเว้น (Active management by exception) และ (3) การบริหารที่วางเฉยอย่างจงใจ (Passive management by exception) ทั้งนี้พฤติกรรมผู้นำแบบแลกเปลี่ยนจะมีลักษณะต่างกับพฤติกรรมผู้นำสร้างความเปลี่ยนแปลงตรงที่พฤติกรรมผู้นำแลกเปลี่ยนจะมีความสัมพันธ์แบบตรงไปตรงมากับผู้ตามจะใช้วิธีการให้รางวัลตามแต่ละสถานการณ์หรือตามผลงานของผู้ตามเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการทำงานของผู้ตาม โดยเมื่อผู้ตามได้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามเป้าหมายก็จะได้รับสิ่งตอบแทน ทั้งนี้บุคคลหนึ่งๆ อาจจะแสดงพฤติกรรมเป็นทั้งผู้นำสร้างความเปลี่ยนแปลงและผู้นำแบบแลกเปลี่ยนได้ในสัดส่วนที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งพฤติกรรมผู้นำทั้ง 2 แบบจึงมีลักษณะเชื่อมโยงกัน (Burns, 2003, p.19)

3. ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย (Laissez-faire Leadership) พฤติกรรมของผู้นำที่บริหารงานแบบขาดภาวะผู้นำหรือแบบปล่อยตามสบาย คือ ผู้นำที่มีพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง อาทิ ผู้นำที่มักจะขาดงานเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงการตัดสินใจ และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่สำคัญ ก็มีพฤติกรรมที่วางมือปล่อยให้สิ่งต่างๆ ชับเคลื่อนไปเอง มีพฤติกรรมที่ตัดสินใจซ้ำวางตัวเฉยไม่รับรู้ต่อสถานการณ์ ไม่ให้แรงจูงใจหรือความช่วยเหลือกับพนักงาน

ปัจจุบันมีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไป สำหรับความหมายของ “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership)” นั้น มีหลายชื่อเรียกเป็นภาษาไทยที่พบโดยทั่วไป เช่น ภาวะผู้นำแบบมุ่งปรับเปลี่ยน (วิระวัฒน์ ปิ่นนิทามัย, 2551, น.65) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ภาวะผู้นำแบบปรวิรรต และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (อังกาบ เจริญฤทธิ์, 2548, น.15) สำหรับบทความนี้ผู้นิพนธ์ใช้คำว่า “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ซึ่ง Bass & Avolio ผู้นำเสนอแนวคิดเรื่องนี้ ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่สามารถเห็นได้จากผู้นำที่มีลักษณะดังนี้ คือ มีการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในระหว่างผู้นำและผู้ตามให้มองงานของพวกเขาในแง่มุมใหม่ๆ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและขององค์กร มีการพัฒนาความสามารถของผู้นำและผู้ตามไปสู่ระดับความสามารถที่สูงขึ้น มีศักยภาพมากขึ้น ผู้นำสามารถชักนำให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาเองไปสู่ที่จะทำให้อุปกรณ์ได้ประโยชน์ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะชักนำผู้อื่นให้ทำงานมากกว่าและทุ่มเทกว่าที่พวกเขาตั้งใจตั้งแต่นั้น (Burns, 2003, pp.14-15)

2. แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

การศึกษากิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สามารถแบ่งระดับการศึกษาเป็น 2 มิติ คือ กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับมหภาค (Macro perspective) และกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับ

จุลภาค (Micro perspective) ซึ่งกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับมหภาค เป็นมุมมองอย่างกว้างๆ ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อใช้กำลังคนก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งการพัฒนาดนหรือพัฒนาประชากรของประเทศต่างๆ นั้น สามารถวัดผลสำเร็จของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้จากตัวชี้วัดต่างๆ เช่น รายได้ การจ้างงาน อัตราการเกิดการตายของประชาชน อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นต้น ส่วนกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับจุลภาค จะเป็นการศึกษากิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การเป็นการเน้นพัฒนาให้ทรัพยากรมนุษย์ตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์การทั้งเป้าหมายระยะสั้นและเป้าหมายระยะยาวขององค์การโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ขององค์การที่ถูกจัดขึ้นอย่างเป็นระบบที่ครอบคลุมในบริบทต่างๆ ขององค์การ (Noe, 2008, p.158)

จากการทบทวนวรรณกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การจัดการการเรียนรู้ของบุคคลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อให้เกิดการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันของปัจเจกบุคคลให้ดีขึ้น โดยสรุปแล้วการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการสำหรับพัฒนาและสร้างคนให้มีความเชี่ยวชาญความสามารถโดยผ่านการพัฒนาองค์การจากการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมและโดยผ่านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลเพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงที่สมดุลทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ระดับชาติ ให้ประเทศมีเศรษฐกิจที่ดีความสามารถในการแข่งขัน 2) ระดับองค์การ เพื่อปรับปรุงพัฒนาความสามารถในการผลิตและมีคุณภาพ 3) ระดับสังคมชุมชน เพื่อเป็นการบริหารสังคมให้สมดุล 4) ระดับพนักงาน เพื่อให้พนักงานมีความก้าวหน้าและมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน (Armstrong , 2006, pp.14-15)

สำหรับการศึกษารุ่นนี้ ผู้นิพนธ์ให้ความสนใจเป็นพิเศษในการพัฒนาระดับปัจเจกบุคคล (Individual development) ซึ่งเป็นการพัฒนาให้ได้มาซึ่งความรู้ ทักษะ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น กิจกรรมการพัฒนาปัจเจกบุคคลจะช่วยในเรื่องของจุดแข็งจุดอ่อนในการทำงานของพนักงานและสร้างศักยภาพเพิ่มทักษะเพื่อประโยชน์ในการสร้างประสิทธิผลขององค์การ (Pace, Smith & Mills, 1991, p.409) การพัฒนาปัจเจกบุคคลจะเป็นกิจกรรมการพัฒนาพนักงานทั้งกิจกรรมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่โดยทั่วไปการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เช่น การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องได้รับการออกแบบให้สามารถเสริมสร้างความรู้และเกิดทักษะใหม่ที่จะช่วยเพิ่มผลงาน และอาจรวมถึงการพัฒนาความรู้ทักษะและพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบไปด้วยการฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนา (Nadler, 1984, p.64) โดยกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมมีความแตกต่างกันสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปกิจกรรมการพัฒนาปัจเจกบุคคล (Individual Development)

รายละเอียด	กิจกรรม		
	การฝึกอบรม	การศึกษา	การพัฒนา
คำนิยาม	กระบวนการที่ส่งผลกระทบต่อ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ บุคคลและทักษะในการทำงาน	กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ บุคคลได้ข้อมูลสารสนเทศ ใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์	กระบวนการเพื่อการเจริญ เติบโตขององค์การใน ลักษณะของการขยายความ ทันสมัยของกิจกรรม
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ได้ทักษะที่เฉพาะความรู้ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการ บรรลุเป้าหมายขององค์การ	เพื่อให้ได้ความรู้ ทักษะ ค่านิยมและข้อมูลใหม่ที่สร้าง ความเปลี่ยนแปลง	สร้างความมั่นใจให้กับ องค์การในเรื่องของการ เตรียมกำลังคนเทคโนโลยี ที่มีต่อการบรรลุเป้าหมาย
ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลสามารถ ปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ได้ตรง ตามมาตรฐานและเป้าหมาย	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ ข้อมูลสารสนเทศใหม่ที่มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	องค์การต้องการความมั่นใจ เพื่อที่จะได้กระบวนการใหม่ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่
ขอบเขตของกิจกรรม	กิจกรรมเพื่อให้ได้ทักษะที่เฉพาะ สำหรับการปฏิบัติงาน	กิจกรรมเพื่อให้ได้ทัศนคติ ทักษะและค่านิยม	ชุดของกิจกรรมที่ซับซ้อน ตามความต้องการของ เศรษฐกิจองค์การ

ที่มา : ดัดแปลงจาก Mondy, R. W. (2008, pp.92-93)

นอกจากกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งสามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว มีนักวิชาการหลายท่านได้มีความเห็นสอดคล้องให้ปรับปรุงเพิ่มเติมกิจกรรมของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จาก 3 กิจกรรม เป็น 4 กิจกรรม โดยได้เพิ่มกิจกรรมการบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance management) ซึ่งเป็นภาพระบบใหญ่ของงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยจุดเน้นอยู่ที่องค์กรแต่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ในระยะสั้น ซึ่งจะแตกต่างกับการพัฒนาองค์กรตรงที่มุ่งวัดผลในระยะยาว (Gilley, Eggland & Maycunich, 2002, p.96) โดยในปัจจุบันแม้มีการให้ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แตกต่างกันไปบ้าง แต่ประเด็นที่นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกัน ก็คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายในการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของพนักงานปรับปรุงผลงานขององค์การ เพื่อให้ประสิทธิผลขององค์การเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ยังมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น กิจกรรมการให้รางวัล การออกแบบโครงสร้างการทำงาน โดยกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ ที่เน้นไปที่การพัฒนาเฉพาะบุคคล ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมการศึกษา และกิจกรรมการพัฒนาของพนักงาน ส่วนกิจกรรมที่เน้นเชื่อมโยงกับองค์การ เช่น กิจกรรมการพัฒนาอาชีพ และกิจกรรมพัฒนาองค์การ เป็นต้น (Armstrong, 2006, p.332) จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของนักวิชาการที่สำคัญได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กิจกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD activities)	รายชื่อนักวิชาการ					
	Nadler (1984)	Pace, Smith & Mills (1991)	Gilley , Eggland & Maycunich (2002)	York (2005)	Noe (2008)	Mondy (2008)
การฝึกอบรม (training)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การศึกษา (Education)	✓	✓		✓	✓	✓
การพัฒนาส่วนบุคคล (Individual development)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การพัฒนาอาชีพ (Career development)		✓	✓	✓	✓	✓
การพัฒนาองค์กร (Organization development)			✓	✓	✓	✓
การบริหารผลการปฏิบัติงาน (Performance management)						✓

จากตารางที่ 2 ซึ่งเป็นตารางสรุปทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของนักวิชาการหลายท่าน พบว่ากิจกรรมหลักๆ ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันประกอบไปด้วยกิจกรรม 5 กิจกรรมหลัก คือ (1) กิจกรรมการฝึกอบรม (2) กิจกรรมการศึกษา (3) กิจกรรมการพัฒนาส่วนบุคคล (4) กิจกรรมการพัฒนาอาชีพ และ (5) กิจกรรมการพัฒนาองค์กร

3. แนวความคิดเกี่ยวกับความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง (Readiness for Change)

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า การเปลี่ยนแปลงขององค์กรเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และการเปลี่ยนแปลงก็เป็นองค์ประกอบสำคัญ สำหรับองค์กรที่จะทำให้องค์กรปรับตัวและอยู่รอดต่อไปได้ อย่างไรก็ตามกลับมีงานวิจัยหลายชิ้น พบว่าองค์กรต่างๆ มักประสบความล้มเหลวในการดำเนินการตามแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงองค์กร และในรายงานวิจัยบางฉบับยังชี้ให้เห็นว่าความพยายามในการเปลี่ยนแปลงองค์กรในรูปแบบต่างๆ เช่น การควบรวมกิจการ (merging) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร (re-engineering) การปรับลดขนาด (down-sizing) ความพยายามในการปรับปรุงคุณภาพการผลิต (quality improvement efforts) ขององค์กรต่างๆ ทั้งในสหรัฐอเมริกาและยุโรป ต้องประสบกับอัตราความล้มเหลวในการเปลี่ยนแปลงองค์กรตามที่วางแผนไว้ถึงประมาณร้อยละ 70 ของการดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่ตั้งเป้าหมายไว้ (Pelletiere, 2006, p.38) ดังนั้นนักวิชาการด้านการพัฒนาองค์กรหลายท่านจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยและสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้องค์กร ล้มเหลวในการผลักดันองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีงานวิจัยทางวิชาการหลายชิ้นแสดงให้เห็นว่า หนึ่งในปัจจัยหลักที่ทำให้องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามที่องค์กรต้องการได้นั้น ก็คือความพร้อม

สำหรับการเปลี่ยนแปลง (Readiness for change) ของบุคลากรในองค์กร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เปลี่ยนแปลงในองค์กรนั่นเอง (Pellettiere, 2006, p.39) อาทิ งานวิจัยของ Armenakis et al. ได้ชี้ให้เห็นว่าการบริหารความเปลี่ยนแปลงที่ประสบความสำเร็จนั้น ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรใดๆ ก็ตาม องค์กรควรเริ่มต้นจากการประเมินถึงความพร้อมของบุคลากรและองค์กรในการสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการเสียก่อน เนื่องจากความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรจะช่วยลดอัตราความล้มเหลวในการปรับตัวผ่านการผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงตามที่องค์กรวางแผนไว้ และการเปลี่ยนแปลงองค์กรที่ล้มเหลวย่อมทำให้องค์การสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อการปรับตัวให้อยู่รอดขององค์กร ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการศึกษาดังกล่าวถึงความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรในองค์กร จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นที่องค์กรต่างๆ ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (Armenakis, et al., 2007, pp.489-490) โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน พบว่านักวิชาการศึกษาและให้ความหมายของความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงสรุปได้เป็น 2 ประเภทคือ

1) ความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล หมายถึง ความปรารถนาแรงจูงใจและจุดมุ่งหมายที่สมาชิกในองค์กรมีต่อการเปลี่ยนแปลง โดย Armenakis, Harris and Field ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่าความพร้อมสำหรับความเปลี่ยนแปลงเป็นความเชื่อของพนักงานที่เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและเห็นคุณค่าต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านระบุว่าความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงหมายความรวมถึงระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานในกิจกรรมการพัฒนาองค์กรประเภทต่างๆ อีกด้วย (Armenakis, et al., 2007, p.485)

2) ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงในระดับองค์กร หมายถึง ความสามารถขององค์กรทั้งในเชิงสังคม เทคโนโลยีหรือความคิดเชิงระบบในความพยายามนำเอาสิ่งใหม่ๆ เข้ามาในองค์กรและเพื่อเปลี่ยนแปลงองค์กรในรูปแบบต่างๆ (Smith, 2005, p.409)

การศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงนั้น ได้รับความสนใจในฐานะปัจจัยสำคัญตามหลักแนวคิดเรื่องการบริหารความเปลี่ยนแปลง (Change Management) โดย Armenakis and Harris (2002) ได้นำเสนอว่า การบริหารความเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร ประกอบไปด้วย 3 ระยะที่ต่อเนื่องและทับซ้อนกัน ได้แก่ ระยะสร้างความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง (phase of readiness) ระยะการยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง (phase of adoption) และระยะการทำให้ความเปลี่ยนแปลงกลายเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร (phase of institutionalization) โดยพวกเขายังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การที่บุคลากรในองค์กรจะมีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงนั้น บุคลากรจะต้องได้รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใน 5 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กร (Discrepancy) ต้องตอบได้ว่า why change? การมีศักยภาพในการสร้างความเปลี่ยนแปลงที่องค์กรต้องการ (Self-Efficacy) โดยต้องตอบได้ว่า How can we change? ความเปลี่ยนแปลงที่องค์กรเสนอมามีความเหมาะสมกับองค์กร (Appropriateness) โดยเป็นการตอบคำถามให้ได้ว่า why this change? การมีผู้นำที่สนับสนุนต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในองค์กร (Principle support) โดยเป็นการตอบคำถามให้ได้ว่า who support the change? และ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรเป็นสิ่งที่น่าสนใจและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกองค์กร (Personal valence) โดยเป็นการตอบคำถามได้ว่า what is

in this change for me? สำหรับคำนิยามของความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร (Employee's Readiness for change) ในบทความนี้ผู้นิพนธ์เห็นด้วยกับคำนิยามจาก Armenakis, et al., (2007, p.482) ที่อธิบายไว้ว่าความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การรับรู้ของบุคลากรว่า พวกเขามีศักยภาพในการสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ถูกเสนอมา ความเปลี่ยนแปลงที่ถูกเสนอมามีความเหมาะสมกับองค์การ ผู้นำมีพันธะสัญญาต่อความเปลี่ยนแปลงที่ถูกเสนอมา และ ความเปลี่ยนแปลงที่ถูกเสนอมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกขององค์การ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร : การนำเสนอกรอบแนวคิดและสมมติฐานเพื่อการศึกษาในอนาคต

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร

Sudharatna (2004, pp.61-62) ได้สรุปปัจจัยแห่งความสำเร็จในการสร้างความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรในองค์การไว้ 8 ประการ ได้แก่ การคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (External Environment) ภาวะผู้นำ (Leadership) ในการสร้างความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์การ (Organizational Culture) แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ (Management Practices) การสื่อสารภายในองค์การ (Communication) ทักษะและความเหมาะสมของงาน (Skill and Job Matching) การให้รางวัลและคำชื่นชม (Rewarding and Recognition) และ โครงสร้างองค์การ (Organizational Structure)

Sudharatna (2004, p.61) ยังได้อธิบายว่า การจะส่งเสริมให้เกิดความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้นำในองค์การจะต้องพยายามสนับสนุนให้เป้าหมายและพันธกิจขององค์การบรรลุผลสำเร็จ ผู้นำต้องกระตุ้นให้พนักงานทำงานร่วมกัน เกิดการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันภายใต้กรอบของจริยธรรม อีกทั้งต้องสามารถสื่อสารเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมถึงผลกระทบที่จะเกิดตามมาโดยเฉพาะผลกระทบที่มีต่อพนักงานได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้นำในองค์การจะต้องมีสมรรถนะที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องของการสนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือการสร้างแนวปฏิบัติหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะเป็ประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์การ ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวนี้ พบว่าผู้นำที่จะสนับสนุนให้เกิดความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรนั้น จะมีลักษณะสอดคล้องกันกับการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีผู้นำสร้างควมเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership theories) นั่นเอง และยังม้งานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของพฤติกรรมผู้นำ ที่มีต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงองค์การของบุคลากร โดยในงานวิจัยของ Madsen, John & Miller (2007, p.94) ค้นพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกทางสถิติต่อความเชื่อมั่นของบุคลากรในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงตามที้องค์การวางแผนไว้ และส่งผลเชิงบวกต่อระดับความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงองค์การของพนักงาน ในขณะที่พฤติกรรมผู้นำแบบปล่อยปละละเลย (Laissez-faire Leadership) ก็ส่งผลกระทบเชิงลบต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงองค์การของพนักงานเช่นกันจากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจึงนำมาสู่สมมติฐานที่ 1 ในบทความนี้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H1) : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 4) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร

2. กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรนั้น จากแนวคิดของ Sudharatna (2004, pp.61-62) ได้สรุปปัจจัยแห่งความสำเร็จในการสร้างความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรในองค์การไว้ 8 ประการ ได้แก่ การคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ภาวะผู้นำในการสร้างความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมขององค์การ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ การสื่อสารภายในองค์การ ทักษะและความเหมาะสมของงาน การให้รางวัลและคำชื่นชม และ โครงสร้างองค์การ จะพบว่าทักษะและความเหมาะสมของงานและบุคลากรเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักในการพัฒนาความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งในระหว่างและหลังจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์การ โดยก่อนการเปลี่ยนแปลงองค์การต้องแน่ใจว่าสมาชิกส่วนใหญ่ขององค์การมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงรวมถึงต้องทำให้พนักงานรู้สึกว่าการงานของตนในปัจจุบันมีความท้าทาย

นอกจากนี้ Pace, Smith & Mills (1991, pp.152-153) ได้กล่าวถึงฐานคติเบื้องต้นของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 7 ประการ โดยสะท้อนมาจากมุมมองปรัชญาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

1) คุณค่าของมนุษย์หรือปัจเจกบุคคล (Worth of individual) มนุษย์เป็นสิ่งที่สำคัญที่มีคุณค่าต่อองค์การ ซึ่งคุณภาพขององค์การนั้นพิจารณาได้จากการทำประโยชน์และการแสดงคุณค่าของพนักงานที่มีต่อองค์การ

2) พนักงานคือทรัพยากร (Employee as resource) องค์การควรตระหนักว่าพนักงานในองค์การคือทรัพยากรที่มีคุณค่าซึ่งแตกต่างจากทรัพยากรอื่นๆ เนื่องจากเป็นทรัพยากรที่สามารถพัฒนาเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากการทำงานได้ จึงเป็นทรัพยากรที่จะช่วยตอบสนองความต้องการขององค์การทั้งในปัจจุบันและในอนาคตโดยผ่านการใช้ทักษะ ความรู้ และความสามารถของพนักงาน

3) สภาพแวดล้อมการทำงานที่มีคุณภาพ (Quality work environment) องค์การควรเอาใจใส่ต่อคุณภาพของชีวิตการทำงานรวมทั้งเอาใจใส่ต่อสิทธิความปลอดภัยและความสะอาดที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของพนักงาน

4) ความพึงพอใจของพนักงาน (Employee satisfaction) มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความพึงพอใจและความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่พวกเขาจะทำประโยชน์ให้กับองค์การซึ่งความสำเร็จของงานมาจากความพึงพอใจในส่วนเล็กๆ ของพนักงาน ดังนั้นองค์การต้องออกแบบการทำงานใหม่ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของพนักงานแทนที่จะมองพนักงานเป็นหุ่นยนต์และออกแบบงานให้เหมาะสมระหว่างเทคโนโลยี และความรู้ความสามารถของพนักงานแต่ละคน

5) ความต้องการที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continuous learning need) การฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานไม่ควรทำเฉพาะช่วงเวลาเดียว ไม่มีพนักงานคนใดที่เข้ามาทำงานแล้วมีความรู้ทักษะที่ครบถ้วนตามความต้องการขององค์การ ถึงแม้ว่าแต่ละคนจะถูกคัดเลือกให้เข้าทำงานโดยพิจารณาจากความรู้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น

ต่อการทำงาน แต่พนักงานยังต้องการความท้าทายที่จะปรับปรุงให้เกิดความรู้ทักษะใหม่ ดังนั้นองค์กรจึงต้องช่วยเหลือพนักงานให้มีการเรียนรู้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6) การเตรียมโอกาสให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง (Change opportunities preparation) ในสถานการณ์ต่างๆ เนื่องจากองค์กรต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง ดังนั้นองค์กรจึงต้องตระหนักถึงการสร้างศักยภาพสำหรับพนักงานแต่ละคน เพื่อให้สามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อยู่เสมอ องค์กรจะต้องมีการเตรียมการให้พนักงานมีความรู้และทักษะที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งทำให้คุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การให้ทำงานในหน้าที่ใหม่หรือตำแหน่งใหม่

7) ความตระหนักถึงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในขอบเขตที่กว้าง (Broad scope of HRD concerns) การพัฒนาศักยภาพมนุษย์เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณามากกว่ากิจกรรมการฝึกอบรมแต่เป็นเรื่องที่ครอบคลุมถึงความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ การตอบสนองและความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ของพนักงาน ที่จะนำมาสร้างผลผลิตให้กับองค์กร ซึ่งพนักงานจะต้องมีความรู้มากกว่างานประจำที่ปฏิบัติ ทั้งนี้ความรู้ความสามารถในขอบเขตที่กว้างของพนักงานจะเป็นสิ่งที่สำคัญต่อองค์กร

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จะพบว่า การเตรียมโอกาสให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง (Change opportunities preparation) ถือเป็นหนึ่งในฐานคิดเบื้องต้นของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความพร้อมสำหรับความเปลี่ยนแปลงของบุคลากรในองค์กร

ในหนังสือ ADKAR: A Model for Change in Business, Government and our Community ได้นำเสนอแนวคิดโมเดลองค์ประกอบในการบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กรในระดับปัจเจกบุคคลโดยมีการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง 5 ด้าน ได้แก่ ความตระหนักถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง (Awareness) ความปรารถนาที่จะร่วมในการเปลี่ยนแปลง (Desire) ความรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Ability) และการเสริมแรงด้านบวก (Positive reinforcement) องค์กรนั้นก็จะต้องมีความพร้อมและศักยภาพที่จะบริหารการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จ โดยกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (human resource development activities) ที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จะช่วยยกระดับความรู้ (Knowledge) และความสามารถ (Ability) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในองค์กรได้ (Hiatt, 2006, p.196) จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจึงนำมาสู่สมมติฐานที่ 2 ในบทความนี้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 2 (H2) : กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ทั้ง 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษา การพัฒนาส่วนบุคคล การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาองค์กร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกิจกรรมพัฒนาศักยภาพมนุษย์

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้น เป็นเรื่องที่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงสำหรับที่จะกำหนดเป้าหมายและนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร และผู้บริหารในทุกระดับขององค์กรนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อการกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากค่านิยมและความเชื่อของผู้บริหารจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย วิธีการทำงาน และ

แผนงานต่างๆ ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรด้วย นอกจากนี้มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีทักษะความสามารถที่จะสนับสนุนให้ความรู้แก่พนักงาน เพื่อการพัฒนาตนเองของพนักงาน อีกทั้งการที่ผู้นำจัดสรรงานที่มีความท้าทายให้กับพนักงานจะเป็นการช่วยพัฒนาพนักงานให้ทำงานบรรลุเป้าหมายและผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะช่วยสร้างแรงจูงใจความท้าทายและผลักดันพนักงานให้สามารถตอบสนองความต้องการเบื้องต้นขององค์กรได้ (กฤตกร กัลยารัตน์, 2553, น.23)

โดยหนึ่งในแนวคิดหลักของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน ได้แก่ การพัฒนาองค์การ (organization development) ในแนวทางการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) โดยมีนักวิชาการหลายท่านอธิบายว่าพฤติกรรมผู้นำที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้นำด้านกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องมีคุณลักษณะที่ประกอบไปด้วยความใฝ่รู้เพื่อการพัฒนาแห่งตน สามารถเข้าใจความคิดที่หลากหลายของผู้อื่น สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับพนักงาน ทำงานเป็นทีม และมีความคิดเป็นระบบ ซึ่งโดยรวมเป็น ลักษณะของผู้นำตามแนวทางองค์การแห่งการเรียนรู้ 5 ประการของ Peter Senge (Senge, 1990, pp.28-29) เช่นเดียวกับ Northhouse (2007, p.112) ระบุว่าผู้นำทางด้านกรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นผู้พัฒนาและสร้างความเปลี่ยนแปลง ต้องมีคุณลักษณะที่ประกอบไปด้วย ทักษะการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างพนักงาน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพนักงาน ทักษะทางธุรกิจขององค์กร และทักษะในการแก้ปัญหา สรุปว่าผู้นำเป็นหัวใจสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร โดยวิสัยทัศน์ของผู้นำจะกำหนดวิธีการปฏิบัติสำหรับองค์กร โดยผ่านการกำหนดแนวทางกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งอิทธิพลของพฤติกรรมผู้นำจะส่งผลทำให้ผู้เกี่ยวข้องและนักปฏิบัติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องพิจารณา และกำหนดทิศทางให้กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งผู้นำองค์การจะเป็นตัวแปรในการเพิ่มประสิทธิผลของกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Drucker, 1999, p.95) จากการทบทวนวรรณกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีความเกี่ยวเนื่อง มาถึงความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรในองค์กร จึงนำมาสู่สมมติฐานที่ 3 ที่บทความนี้นำเสนอ คือ

สมมติฐานที่ 3 (H3) : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร ผ่านกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เพื่อให้เป็นประโยชน์สำหรับการนำไปศึกษาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ในอนาคต จากการทบทวนวรรณกรรมและเชื่อมโยงประเด็นตามทฤษฎีที่ผู้พนธ์ได้นำเสนอมาข้างต้นนั้น ผู้พนธ์จึงเสนอกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Research Conceptual Framework) ดังปรากฏในรูปที่ 1

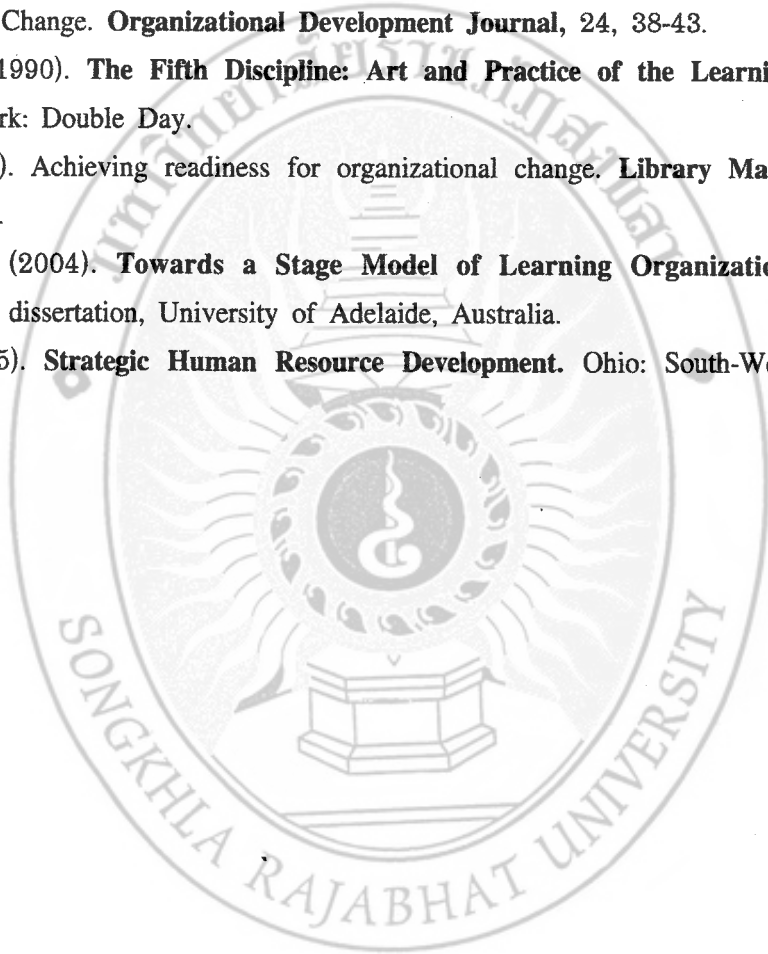
รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

โดยสรุป บทความนี้ซึ่งมีลักษณะเป็นบทความวิชาการเพื่อนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework article) มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) และความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร (Employee's Readiness for change) ตลอดจนนำเสนอกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักทั้งสาม โดยปัจจัยทั้งสามประการข้างต้น ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่นักวิชาการด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันต่างให้ความสนใจศึกษาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ เนื่องจากพบว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและผลการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะองค์การในปัจจุบันซึ่งตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรมและนำเสนอกรอบแนวคิดวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวในบทความนี้ จึงเป็นประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทั้งในองค์การภาครัฐและเอกชน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ของประเทศไทยมีความพร้อมในการปรับตัวรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กฤตกร กัลยารัตน์. (2553). ผลกระทบเชิงประจักษ์ของสถานการณ์การแข่งขัน การจัดการความรู้ บรรยากาศ การเรียนรู้ ความพร้อมในการปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรม ที่มีต่อผลการดำเนินงาน สาขาของธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2550). วิฤทธิการณ์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย. ใน *วิฤทธิอุดมศึกษาของไทย และทางออกของปัญหา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- จีระ พรพรมโลก. (2545). ความคิดเห็นของชุมชนต่อการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐของมหาวิทยาลัยบูรพา. การวิจัยและปัญหาพิเศษ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2551). *รวมบทความวิจัยด้าน HR*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐคืออะไร?* กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อังกาบ เจริญฤทธิ์. (2548). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา*. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Armenakis, A., et al. (2007). Organizational change recipients' beliefs scale: Development of an assessment instrument. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 43(4), 481-503.
- Armstrong, M. (2006) *Strategic Human Resource Management: A Guide to Action* (3rd ed.). Philadelphia: Kogan Page.
- Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness through Transformational Leadership*. California: Sage Boston.
- Beer, M. (2010). *Managing Change and Transition*. Harvard: Harvard Business School Publishing
- Burns, J. M. (2003). *Transforming Leadership*. New York: Atlantic Monthly Press.
- Drucker, P. F. (1999). *Management Challenges for the 21st Century*. New York: Harper Business.
- Gilley, J. W., Eggland, S. A. & Maycunich, A. M. (2002). *Principle of Human Resource Development*. Cambridge: Perseus.
- Hiatt, J. M. (2006). *ADKAR: A Model for Change in Business, Government and Our Community*. Colorado: Prosci Learning Center Publication
- Kotter, J. P. & Cohen, D. S. (2002). *The Heart of Change*. Boston: Harvard Business School Press.
- Madsen, S., John, C., & Miller, D. (2007). Influential factors in individual Readiness for change. *Journal of Business and Management*, 12(2), 93-110.
- Mondy, R. W. (2008). *Human Resource Management*. (10th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.

- Nadler, L. (1984). **The Handbook of Human Resource Development**. (2nded.). New York: Wiley.
- Noe, R. A. (2008). **Employee Training and Development**. (4th ed.). New York: McGraw-Hill/Irwin.
- Northouse, P.G. (2007). **Leadership: Theory and Practice**. (2nd ed.) California: Sage Publication.
- Pace, R. Wayne; Smith, Phillip C. & Mills, Gordon E. (1991). **Human Resource Development: The Field**. New Jersey : Prentice Hall.
- Pelletiere, V. (2006). Organizational Self-assessment to Determine the Readiness and Risk for a Planned Change. **Organizational Development Journal**, 24, 38-43.
- Senge, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: Art and Practice of the Learning Organization**. New York: Double Day.
- Smith, I. (2005). Achieving readiness for organizational change. **Library Management**, 26(6), 408-412.
- Sudharatna, Y. (2004). **Towards a Stage Model of Learning Organization Development**. Doctoral dissertation, University of Adelaide, Australia.
- Yorks, L. (2005). **Strategic Human Resource Development**. Ohio: South-Western, Thompson

การเตรียมต้นฉบับ
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
(SKRU ACADEMIC JOURNAL)

ประเภทบทความ

- ❖ บทความวิจัย (Research article) เป็นบทความที่ได้จากงานวิจัย
- ❖ บทความวิชาการ (Academic article) เป็นบทความที่มีลักษณะดังนี้
  - Literature review บทความจากการทบทวนเอกสาร ซึ่งเป็นผลมาจากการวิจัยหลายๆ ครั้ง ถือเป็นบทความที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
  - Technical paper บทความนำเสนอกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทดสอบภาคสนาม รวมถึงเทคนิคการวิเคราะห์ใหม่ๆ
  - Professional practice บทความที่มาจากประสบการณ์ หรือความชำนาญของผู้เขียน
  - Policy paper บทความเกี่ยวกับนโยบายด้านต่างๆ ของหน่วยงาน
- ❖ บทความปริทัศน์ (Review articles) บทความที่เขียนจากการรวบรวมความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากวารสารหรือหนังสือต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ประกอบด้วยบทนำ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ วิธีการสืบค้นข้อมูล บทวิจารณ์และเอกสารอ้างอิง

ลักษณะบทความ

- ❖ บทความสรุปงานวิจัย ที่มีลักษณะเป็นเอกสารที่มีรูปแบบของการวิจัย และมีการสรุปผลที่นำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ หรือบทความทางวิชาการในลักษณะการวิเคราะห์หรือวิจารณ์ ตลอดทั้งการเสนอแนวคิดใหม่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่มีคุณค่า
  - ❖ บทความที่เคยได้รับการตีพิมพ์มาก่อนทั้งในหรือนอกประเทศ แต่มีการนำมาปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาขึ้นใหม่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ผู้เขียนต้องแสดงรายละเอียดของการตีพิมพ์ในครั้งที่แล้ว)
  - ❖ บทความที่ไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ
  - ❖ บทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์มาก่อนทั้งในหรือนอกประเทศ
  - ❖ บทความที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น
  - ❖ บทความในลักษณะอื่นๆ นอกเหนือจากรายละเอียดข้างต้นที่ได้รับพิจารณาจากกองบรรณาธิการ
- เป็นกรณีเฉพาะ

ส่วนประกอบบทความ

บทความวิจัย

ก. ส่วนปก ประกอบด้วย

1. ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรกะทัดรัด ระบุเป้าหมายหลักของการวิจัย
2. ชื่อผู้เขียน (Authors) ให้ระบุเฉพาะชื่อ และ นามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม
3. ตำแหน่งทางวิชาการ และที่อยู่หน่วยงาน สำหรับการติดต่อทางไปรษณีย์ของผู้เขียน
4. ตัวเลขยก เขียนไว้บนนามสกุล เพื่อระบุว่าเป็นตำแหน่งทางวิชาการและที่อยู่ของผู้เขียน
5. บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น ครอบคลุมสาระสำคัญของการศึกษา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ เป็นต้น
6. คำสำคัญ (Keywords) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นการกำหนดคำสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูล
7. ผู้มีพันธฺ์ประสานงาน (Corresponding Author) ให้ทำเครื่องหมาย * ไว้บนนามสกุล ระบุหมายเลขโทรศัพท์ และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

หมายเหตุ เนื้อหาส่วนปกจะต้องเขียนให้อยู่ในกระดาษ จำนวน 1 หน้าเท่านั้น

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนสำคัญและสาเหตุที่นำไปสู่การวิจัย พร้อมวัตถุประสงค์และการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. วิธีการวิจัยหรือวิธีการศึกษา (Research Methodology) เป็นการอธิบาย วิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับการวิจัยแต่ละประเภท
3. ผลการทดลองและวิจารณ์ผล หรือ ผลการศึกษาและอภิปรายผล (Results and Discussion) ควรเสนอผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา พร้อมการวิจารณ์ผล
4. สรุป (Conclusions) สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา
5. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) เป็นการระบุแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย
6. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องใช้ตามแบบที่วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลากำหนด และเขียนเอกสารอ้างอิงเฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น

บทความวิชาการ

ก. ส่วนปก มีส่วนประกอบเหมือนบทความวิจัย และเขียนให้อยู่ในกระดาษจำนวน 1 หน้าเท่านั้น

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของที่มาและสาเหตุของการเขียนบทความ มีลักษณะการกล่าวนำเรื่อง โดยให้ความรู้เบื้องต้น บอกเจตนาของผู้เขียนหรือตั้งคำถาม ซึ่งผู้เขียนอาจเขียนให้ผู้อ่านสนใจติดตามเนื้อเรื่อง
2. เนื้อหา (Text) ส่วนสำคัญที่สุดของบทความ เพราะเป็นส่วนที่รวบรวมความรู้ สาระต่างๆ และความคิดเห็นของผู้เขียน

3. สรุป (Conclusions) สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

4. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องใช้ตามแบบที่วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลากำหนด และเขียนเอกสารอ้างอิงเฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น

รูปแบบการพิมพ์

บทความต้นฉบับจะต้องจัดทำส่งมาในรูปแบบดังต่อไปนี้

- ❖ ใช้ไฟล์ MS Word
- ❖ จำนวนหน้าไม่เกิน 10 หน้า (พร้อมรูปและตารางที่เกี่ยวข้อง)
- ❖ การพิมพ์ให้ใช้ตัวอักษร Angsana New ขนาด 16 pt.
- ❖ บทความภาษาไทยให้ใช้หลักการสะกดตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและบทความภาษาอังกฤษใช้หลักการสะกดตาม Webster's Dictionary

- ❖ รูปและตาราง (Figures and Tables)

รูป หมายถึง รูปภาพ แผนภูมิ ควรจัดทำขึ้นโดยให้ความชัดเจนมากที่สุดเพื่อสะดวกในการตีพิมพ์ และเรียงลำดับการนำเสนอเป็นหมายเลข ให้ระบุลำดับที่ของรูป ใช้คำว่า “รูปที่...” และมีคำอธิบายใส่ไว้ใต้รูป ไม่ต้องขีดเส้นใต้

ตาราง ให้ระบุลำดับของตาราง ใช้คำว่า “ตารางที่.....” และมีคำอธิบายใส่ไว้เหนือตาราง ไม่ต้องขีดเส้นใต้

การส่งต้นฉบับ

การส่งต้นฉบับบทความ เพื่อรับการพิจารณาตีพิมพ์ประกอบด้วย

1. แบบฟอร์มการส่งบทความวิชาการและวิจัย
2. ต้นฉบับจำนวน 1 ชุด
3. แผ่นบันทึกข้อมูล CD 1 แผ่น

รศ. นฤมล อัสวเกศมณี (ส่งบทความวารสารวิชาการ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อ.กาญจนนิช ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

หรือส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : tk_2499@windowslive.com

การพิจารณาบทความ

❖ บทความทุกบทความที่ส่งจะได้รับการตรวจสอบโดยกองบรรณาธิการวารสาร และจัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในสาขาวิชานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน พิจารณา โดยไม่เปิดเผยชื่อของผู้เขียนบทความ

❖ การยอมรับเรื่องที่จะตีพิมพ์เป็นสิทธิของกองบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง

- ❖ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์ และอาจจะส่งเรื่องคืนมายังผู้เขียนให้เพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่ แล้วแต่กรณี
- ❖ หลังจากตีบทความได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ผู้เขียนจะได้รับวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 1 ฉบับ และบทความ 5 ชุด พร้อมหนังสือรับรองการตีพิมพ์

ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ห้ามนำข้อความทั้งหมดไปตีพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การลงรายการเอกสารอ้างอิง

เพื่อทำรายการให้ผู้อ่านทราบว่า สารนิเทศที่ใช้ ในการเขียนบทความมาจากแหล่งใดบ้าง เป็นการให้เกียรติแก่ผู้เขียนสารนิเทศที่ถูกนำมาใช้ในการเขียนรายงานและเพื่อแจ้งให้ผู้อ่านทราบว่าข้อมูลหรือสารนิเทศที่นำมาใช้นั้นมาจากแหล่งข้อมูลใด หากผู้อ่านสนใจจะค้นคว้าเพิ่มเติม จะสามารถหาได้จากที่ใด

การเขียนบรรณานุกรมมีหลายแบบ แบบที่ใช้กันแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา และถูกดัดแปลงมาใช้มากในประเทศไทยได้แก่ แบบ APA (American Psychological Association Style) ซึ่งจะใช้อ้างอิงในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

การอ้างอิงระบบนาม-ปี หรือ ระบบ APA เป็นการแจ้งแหล่งที่มาของข้อความไว้ในวงเล็บ แทรกอยู่กับเนื้อหาในตำแหน่งที่มีการอ้างอิง ปัจจุบัน ระบบนาม - ปี หรือ ระบบ APA เป็นระบบที่ได้รับความนิยมมาก เพราะสะดวกและประหยัดเนื้อที่ในการพิมพ์ มีแบบแผนการลงรายการง่ายต่อการศึกษาและปฏิบัติ ข้อสำคัญในการอ้างอิงในระบบนี้ นอกจาก ระบุนามผู้เขียน ปีที่พิมพ์ แล้ว จะต้องระบุหน้าที่อ้างอิงไว้ด้วย

■ การลงรายการผู้แต่งหรือบรรณาธิการ

ผู้แต่งหรือบรรณาธิการ ให้ลงชื่อและนามสกุล ถ้าเป็นชาวต่างประเทศให้ลงนามสกุลก่อน ตามด้วยอักษรตัวแรกของชื่อต้นและชื่อกลาง โดยใช้เครื่องหมายจุดภาค (.) คั่นระหว่างชื่อสกุลกับชื่อต้น เช่น

ไพศาล เหล่าสุวรรณ

Reynold, F. E.

ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 1 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคน คั่นด้วยเครื่องหมายจุดภาคระหว่างชื่อผู้แต่งแต่ละคน และให้ใช้คำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย หรือเครื่องหมาย “&” สำหรับภาษาอังกฤษ นำหน้าคนสุดท้าย เช่น

ภิญโญ สาร, และสุนทร แก้วลาย

Birbeck, V. P., & Kenneth, A. W.

ถ้าผู้แต่งมีมากกว่า 5 คน ให้ลงรายการคนที่ 1 และตามด้วยคำว่า “และคนอื่นๆ” สำหรับภาษาไทย และ et al. หรือ and others สำหรับภาษาอังกฤษ เช่น

นิรัตน์ จรจิตร, และคนอื่นๆ

Douglas, I. et al.

ถ้าหนังสือนั้นมีบรรณาธิการ ให้เขียนชื่อบรรณาธิการแทนผู้แต่ง แล้ววงเล็บคำว่า บก. หรือ Ed. กรณีที่มีบรรณาธิการคนเดียว และ Eds. ในกรณีที่มีบรรณาธิการหลายคน เช่น

ประสิทธิ์ ฤทธิกริมย์ (บก.)

Berton, P. F. (Ed.)

■ การลงรายการปีที่พิมพ์

ให้ลงรายการปีที่พิมพ์เฉพาะตัวเลข อยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ ถ้าหนังสือไม่มีปีที่พิมพ์ ให้ลงรายการด้วยปีลิขสิทธิ์แทน ถ้าไม่มีปีที่พิมพ์ให้เขียน ม.ป.ป. สำหรับภาษาไทย หรือ n.d. สำหรับภาษาอังกฤษ

■ การลงรายการชื่อหนังสือ

1. การลงรายการชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือ ให้ลงชื่อเรื่องตามที่ปรากฏในหน้าปกใน ชื่อเรื่องภาษาไทย ที่มีชื่อภาษาต่างประเทศกำกับให้ลงรายการเฉพาะชื่อภาษาไทย ถ้าเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ การเขียนชื่อหนังสือให้ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อเรื่อง อักษรตัวแรกของชื่อรอง(ถ้ามี) และชื่อเฉพาะหรือวิสามานยนาม พิมพ์ตัวหนาหรือขีดเส้นใต้ เช่น

การจัดการความรู้

Introduction to knowledge management

Knowledge management: Finance and budget

Writing English

2. การลงรายการเพิ่มเติมสำหรับหนังสือเล่มนั้น เช่น ครั้งที่พิมพ์ หรือเล่มที่ให้อยู่ในวงเล็บหลังชื่อเรื่อง ให้ใช้มหัพภาคหลังเครื่องหมายวงเล็บปิด เช่น

หลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).

สี่แผ่นดิน (2 เล่ม).

สารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (เล่ม 5, น.7-9)

Mass communication (3 rd ed.).

■ การลงสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์

ให้ระบุชื่อจังหวัดหรือชื่อเมืองที่สำนักพิมพ์นั้นตั้งอยู่กำกับ ถ้าสำนักพิมพ์ตั้งอยู่ในเมือง มากกว่า 1 เมืองให้เลือกเมืองแรก ถ้าไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์ให้ลงรายการ ม.ป.ท. สำหรับภาษาไทย หรือ n.p. สำหรับภาษาอังกฤษ ส่วนชื่อสำนักพิมพ์ พิมพ์เฉพาะชื่อสำนักพิมพ์ ส่วนคำที่ระบุสถานะของสำนักพิมพ์ เช่น คำว่า สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือคำว่า Publishers, Co., Co.Ltd. หรือ Inc. ให้ตัดออก แต่ให้ลงคำว่า โรงพิมพ์ หรือ Books และ Press ไว้ ถ้าไม่ปรากฏชื่อสำนักพิมพ์ ให้ลงรายการ ม.ป.พ. สำหรับภาษาไทย หรือ n.d. สำหรับภาษาอังกฤษ

รูปแบบการลงรายการเอกสารอ้างอิงและการอ้างอิงในเนื้อหา

■ หนังสือทั่วไป ในการเขียนบรรณานุกรมของหนังสือ ใช้รูปแบบดังต่อไปนี้
ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

1. หนังสือที่มีผู้แต่งคนเดียว

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). **สิทธิแห่งศตวรรษที่ 21 แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา**
ไทย. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.

การอ้างอิง

(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2539, น. 21)

บรรณานุกรม

Alter, S. (2001). **Information systems**: New Jersey : Prentice- Hall.

การอ้างอิง

(Alter, 2001, pp.50-56)

2. หนังสือที่มีผู้แต่ง 2 คน

บรรณานุกรม

รุจิร ภู่อาระ, และ จันทราณี สงวนนาม. (2545). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**.
กรุงเทพฯ ฯ : บั๊ค พอยท์.

การอ้างอิง

(รุจิร ภู่อาระ และ จันทราณี สงวนนาม, 2545 น. 3-4)

บรรณานุกรม

Strunk, W., Jr., & White, E. B. (1983). **The elements of style**. (4 th ed.).
New York : Macmillan.

การอ้างอิง

(Strunk, & White, 1983, p. 9)

3. หนังสือที่มีผู้แต่ง 3 คน

บรรณานุกรม

สมศักดิ์ คงเที่ยง, สมาน อัสวภูมิ, และสัมพันธ์ โภชนาธาร. (2546). **เทคนิคการบริหารจัดการ
การศึกษายุคใหม่**. กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช.

การอ้างอิง

(สมศักดิ์ คงเที่ยง, สมาน อัสวภูมิ, และสัมพันธ์ โภชนาธาร, 2546, น.12-17)

บรรณานุกรม

Dyal, J.A., Corning, W. C., & Willows, D. M. (1975). **Readings in psychology
:The search for alternatives** (3 rd ed.). New York : McGraw - Hill.

การอ้างอิง

(Dyal, Corning, & Willows, 1975, p.4)

4. หนังสือที่มีผู้แต่งมากกว่า 5 คน

บรรณานุกรม

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. (2539). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์
วิสิทธิ์พัฒนา.

การอ้างอิง

(ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, 2539, น.19-23)

บรรณานุกรม

Niush, N. C., Jr., et al. (2003). Religions of the War. New York : St. Martin's.

การอ้างอิง

(Niush et al., 2003, pp.58-75)

5. หนังสือที่จัดทำโดยองค์กรต่างๆ**บรรณานุกรม**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

การอ้างอิง

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.9-45)

บรรณานุกรม

Association for Research in Nervous and Mental Disease. (1996). *The Circulation of the brain : A symposium on brain*. New York : Hafner.

การอ้างอิง

(Association for Research in Nervous and Mental Disease, 1996, pp.3-5)

6. หนังสือที่มีบรรณาธิการ**บรรณานุกรม**

Dertouzos, M. L., & Moses, J. (Eds.). (1979). *The computer age : A twenty-year view*. Cambridge, MA : MIT Press.

การอ้างอิง

(Dertouzos, & Moses, (Eds.), 1979, pp.2-9)

7. หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง**บรรณานุกรม**

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์. น.196

การอ้างอิง

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, 2546, น.196)

บรรณานุกรม

Webster's new biographical dictionary. (1988). Springfield, MA : Merriam -

Webster.

การอ้างอิง

(Webster's new biographical dictionary, 1988, p.98).

■ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ

1. หนังสือแปล จะประกอบด้วย

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (แปลจากเรื่องโดยผู้แปล). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

บรรณานุกรม

บุชาน, โทนี. (2544). ใช้หัวคิด (แปลจาก Use your head โดย ธัญญา ผลอนันต์). กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.

การอ้างอิง

(บุชาน, 2544, น.13-30)

บรรณานุกรม

Foucault, M. (1988). *The archaeology of knowledge* (Translated by Arnold M. Smith). London: Tavistock Publications.

การอ้างอิง

(Foucault, 1988, pp.19-28)

2. บทความในหนังสือ หมายถึงข้อเขียนหนึ่งในหนังสือเล่มเดียวกันที่มีผู้เขียนหลายคน มีองค์ประกอบในการเขียนบรรณานุกรมดังนี้

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ในชื่อบรรณาธิการ, ชื่อหนังสือ (เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

บรรณานุกรม

ประสิทธิ์ ชิดการณ. (2543).สถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส. ใน สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์(บก.), รวมบทความเรื่องภูเก็ต (น. 13-16). ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.

การอ้างอิง

(ประสิทธิ์ ชิดการณ, 2543, น. 13-16)

บรรณานุกรม

Smylie, M. (1995). *Teacher learning in the workplace: Implications for school reform.* In T. Guskey & M. Huberman (Eds.), *Professional Development in education: Paradigms and practices* (pp. 92-113). New York: Teachers College Press.

การอ้างอิง

(Smylie, 1995, pp. 92-113)

3. บทความในวารสาร มีรูปแบบในการเขียนบรรณานุกรมดังนี้

ผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือน วัน). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลข

บรรณานุกรม

บุญญา มารศรี. (2545). นโยบายการบริหารจังหวัด. วารสารพัฒนา, 2 (4),
การอ้างอิง

(บุญญา มารศรี, 2545, น.6-7)

บรรณานุกรม

Simon, A. (2000). Perceptual comparisons through the mind's eye
Cognition, 23, 635-647.

การอ้างอิง

(Simon, 2000, pp. 635-647).

4. บทความในหนังสือพิมพ์ รายการบรรณานุกรมของบทความในหนังสือพิมพ์ คล้ายกับ

บรรณานุกรมบทความในวารสาร ต่างกันตรงที่ไม่มีการระบุเล่มที่หรือฉบับที่

บรรณานุกรม

สุจิตต์ วงศ์เทศ. (2548, พฤษภาคม 13). วัฒนธรรมแตกต่วน : ภูมิคุ้มกันบ
หน้า 34.

การอ้างอิง

(สุจิตต์ วงศ์เทศ, 2548, น.34)

บรรณานุกรม

Dirda, M. (2000, January 09). Books : Funny, gossipy and easy – go
album about the post- war art scene in England and France. Bangko

การอ้างอิง

(Dirda, 2000, p.3)

5. บทความในสารานุกรม มีรูปแบบดังนี้

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ในชื่อสารานุกรม (เล่มที่, หน้า)
สำนักพิมพ์.

บรรณานุกรม

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, และนิวัติ เกิดปากแพรก. (2542). หมากขุม. ในสารา
ไทยภาคใต้ (ล. 17, น. 8402-8406). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรม
ไทยพาณิชย์.

การอ้างอิง

(สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, และนิวัติ เกิดปากแพรก, 2542, น. 8402-8406)

ol.24, pp.

พนธ์ปรัชญา

จทย์ปัญหา

คกรมสามัญ

ายาลัย.

libraries.

te School,

สถานที่ผลิต :

รมศิลปากร.

Calif: Visual

การอ้างอิง

(Webster's new biographical dictionary, 1988, p.98).

■ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ

1. หนังสือแปล จะประกอบด้วย

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (แปลจากเรื่องโดยผู้แปล). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

บรรณานุกรม

บุชาน, โทนี. (2544). ใช้หัวคิด (แปลจาก Use your head โดย ธัญญา ผลอนันต์). กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.

การอ้างอิง

(บุชาน, 2544, น.13-30)

บรรณานุกรม

Foucault, M. (1988). *The archaeology of knowledge* (Translated by Arnold M. Smith). London: Tavistock Publications.

การอ้างอิง

(Foucault, 1988, pp.19-28)

2. บทความในหนังสือ หมายถึงข้อเขียนหนึ่งในหนังสือเล่มเดียวกันที่มีผู้เขียนหลายคน มีองค์ประกอบในการเขียนบรรณานุกรมดังนี้

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ในชื่อบรรณาธิการ, ชื่อหนังสือ (เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

บรรณานุกรม

ประสิทธิ์ ชิดการณ. (2543).สถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส. ใน สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์(บก.), รวมบทความเรื่องภูเก็ต (น. 13-16). ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.

การอ้างอิง

(ประสิทธิ์ ชิดการณ, 2543, น. 13-16)

บรรณานุกรม

Smylie, M. (1995). Teacher learning in the workplace: Implications for school reform. In T. Guskey & M. Huberman (Eds.), *Professional Development in education: Paradigms and practices* (pp. 92-113). New York: Teachers College Press.

การอ้างอิง

(Smylie, 1995, pp. 92-113)

3. บทความในวารสาร มีรูปแบบในการเขียนบรรณานุกรมดังนี้

ผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือน วัน). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า
บรรณานุกรม

บุญญา มารศรี. (2545). นโยบายการบริหารจังหวัด. วารสารพัฒนา, 2 (4), 6-7.

การอ้างอิง

(บุญญา มารศรี, 2545, น.6-7)

บรรณานุกรม

Simon, A. (2000). Perceptual comparisons through the mind's eye. *Memory & Cognition*, 23, 635-647.

การอ้างอิง

(Simon, 2000, pp. 635-647).

4. บทความในหนังสือพิมพ์ รายการบรรณานุกรมของบทความในหนังสือพิมพ์ คล้ายกับการลงรายการ
บรรณานุกรมบทความในวารสาร ต่างกันตรงที่ไม่มีการระบุเล่มที่หรือฉบับที่

บรรณานุกรม

สุจิตต์ วงศ์เทศ. (2548, พฤษภาคม 13). วัฒนธรรมแตกต่าง : ภูมิคุ้มกันบกพร่อง. *มติชน*,
หน้า 34.

การอ้างอิง

(สุจิตต์ วงศ์เทศ, 2548, น.34)

บรรณานุกรม

Dirda, M. (2000, January 09). Books : Funny, gossipy and easy – going : A family
album about the post- war art scene in England and France. *Bangkok Post*, p. 3.

การอ้างอิง

(Dirda, 2000, p.3)

5. บทความในสารานุกรม มีรูปแบบดังนี้

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ในชื่อสารานุกรม (เล่มที่, หน้า). สถานที่พิมพ์:
สำนักพิมพ์.

บรรณานุกรม

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, และนิวัติ เกิดปากแพรก. (2542). หมากขุม. ในสารานุกรมวัฒนธรรม
ไทยภาคใต้ (ล. 17, น. 8402-8406). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคาร
ไทยพาณิชย์.

การอ้างอิง

(สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, และนิวัติ เกิดปากแพรก, 2542, น. 8402-8406)

บรรณานุกรม

Sturgeon, T. (1995). Science fiction. In *The Encyclopedia Americana*. (Vol.24, pp. 390- 392). Danbury, CT: Grolier.

การอ้างอิง

(Sturgeon, 1995, Vol.24, pp. 390-392)

6. วิทยานิพนธ์

ผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัย, ชื่อคณะ, ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชา.

บรรณานุกรม

เจษฎ์สุดา จันทร์เอี่ยม. (2542). การศึกษาความสามารถและกลวิธีในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การอ้างอิง

(เจษฎ์สุดา จันทร์เอี่ยม, 2542 น.12)

บรรณานุกรม

Ruppha Devahuti. (1975). *Use of computer in serials control in Thai libraries*. Unpublished master's thesis, Chulalongkorn University, Graduate School, Department of library Science.

การอ้างอิง

(Ruppha Devahuti, 1975, pp.99-102)

7. โสตทัศนวัสดุ

ชื่อผู้จัดทำ (หน้าที่). (ปีที่ผลิต). ชื่อเรื่อง [ประเภทของโสตทัศนวัสดุ]. สถานที่ผลิต : หน่วยงานที่เผยแพร่.

บรรณานุกรม

สมเกียรติ อ่อนวิมล (ผู้บรรยาย). (2548). *ทางสายไหม*. [CD]. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

การอ้างอิง

(สมเกียรติ อ่อนวิมล (ผู้บรรยาย), 2548)

บรรณานุกรม

Mihalyi, L. J. (1975). *Landscape of Zambia*. [slides]. Santa Barbara, Calif: Visual Education.

การอ้างอิง

(Mihalyi, 1975)

บรรณานุกรม

Understanding AIDS. (1997). [Video]. Philadelphia: Health Care Media.

การอ้างอิง

(Understanding AIDS, 1997)

8. บทคัดย่อใน CD-ROM (Abstract on CD-ROM)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่จัดทำ). ชื่อของซีดีรอม [CD-ROM]. ชื่อของ file : หมายเลขของรายการ.

บรรณานุกรม

Bower, D.L. (1993). **Employee assistant program's supervisory referrals : Characteristics of referring and nonreferring supervisors.** [CD-ROM]. Abstract from : ProQuest File : Dissertation Abstracts Item : 9315947

การอ้างอิง

(Bower, 1993)

9. บทความในอินเทอร์เน็ต มีส่วนประกอบที่ต้องลงรายการบรรณานุกรมดังนี้

ชื่อผู้แต่ง. ชื่อบทความ. ชื่อเรื่อง. สืบค้นหรือ Retrieved เดือน วัน ปี, จากหรือ from: ชื่อ URL (วัน เดือน ปี) ชื่อ URL (วันเดือนปี)

บรรณานุกรม

ธัญญา ศิโรรัตน์ธัญโชค. (2547, 14 กรกฎาคม). **วังจันทร์วิจารณ์: การบ้านชีวิต. สยามรัฐ.** สืบค้นวันที่ 12 สิงหาคม 2550, จาก: <http://www.siamrath.co.th/Education.asp?>

การอ้างอิง

(ธัญญา ศิโรรัตน์ธัญโชค, 2547)

บรรณานุกรม

Burka, L. P. (1993). **A hypertext history of multi-user dimension. MUD History.** Retrieved August 2, 1996, from: <http://www.utopia.com/talent/lpb/muddex/essay>

การอ้างอิง

(Burka, 1993)

แบบฟอร์มการส่งบทความวิชาการ / บทความวิจัย
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....
2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. ชื่อบทความ
(ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....
4. ชื่อผู้เขียนร่วม
4.1 (ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....
4.2 (ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....
4.3 (ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....
5. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก
(ภาษาไทย).....
.....
(ภาษาอังกฤษ).....
.....
โทรศัพท์..... E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

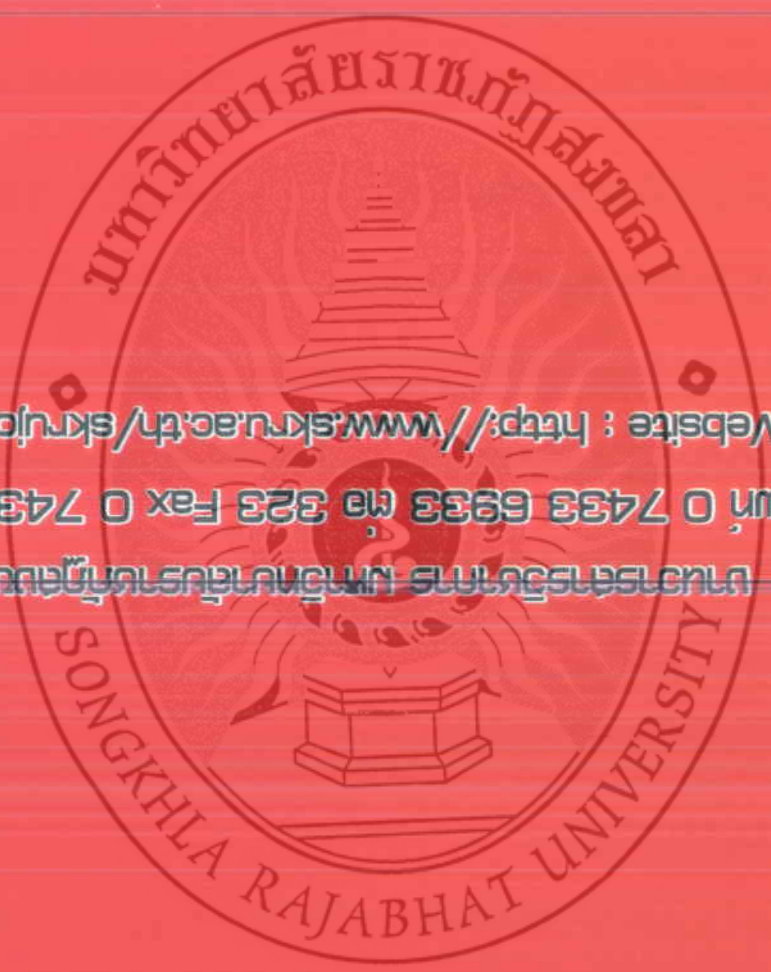
ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ส่งบทความวิชาการ/บทความวิจัย

หัวหน้าหน่วยงาน

กรุณากรอกข้อมูลที่เป็นจริงและสมบูรณ์ที่สุด เพื่อความสะดวกในการประสานงานและการตีพิมพ์บทความ

Website : <http://www.skr.u.ac.th/skrjournal>

Instansi 0 7433 6933 No 323 Fax 0 7433 6940

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา